

مصرف تراکتور

احسان ترکمن مدیرعامل سپ می گوید آینده صنعت پرداخت در کارت خوان های بیشتر ساخته نمی شود؛ بلکه در حذف اصطکاک سرمایه گذاری روی موبایل و ساختن تجربه ای شبیه نتوبانک ها شکل می گیرد

تجربه مشتری؛ مهم تر از سهم بازار

جهان به روایت اسکناس

به بهانه جام جهانی ۲۰۲۶ داستان ۳+۴۸ کشور را از روی اسکناس هایشان خواندیم

مجید عبدالله خانی:
در حوزه بانکی حذف کنترل انسانی نه ممکن است و نه مسئولانه

حمزه آقابابایی:
نحوه مواجهه با عدم قطعیت، مسئله اساسی امروز است

میثم نمازی:
میزان بلوغ نظام های مدیریتی، شرط تداوم خدمت است

احمد پیشگاه زاده:
آینده اقتصاد دیجیتال به کیفیت حکمرانی دیجیتال وابسته است

مهدی طالب:

تأمین کنندگان فناوری به بخشی از زنجیره ارزش بانک تبدیل شده اند

عصر تراکش

ماهنامه اختصاصی مدیران
فناوری های مالی ایران
سال دهم
شماره ۱۰۵
خرداد ۱۴۰۵

صاحب امتیاز: مؤسسه شبکه عصر تراکش
مدیر مسئول و مدیر عامل: مینا والی
سردبیر: مینا حاجی
تحریریه: فاطمه بهار فیضی، زهرا قربانی
یاسمن رتوفیان

مدیر هنری: علیرضا کیوان
مشاور هنری: روح اله گیتی نژاد
صفحه آرا: علیرضا کیوان
وب سایت: محمد قربانی

عکس: حامد خورشیدی
نشانی: تهران، جنت آباد جنوبی، بلوار لاله
غربی، خیابان حدیث، بن بست حدیث ۲
پلاک ۸

۲۶

اسکناس فقط روایت نیست
تجربه فیزیکی اعتماد است
۵۱ کشور، ۵۱ روایت؛ داستان هایی که می توان لمس کرد

۲۷

پول ملی ما پر از تاریخ است
داستان قهرمانان مان کجاست؟
اسکناس بی داستان

۲۸

پرونده ای درباره اسکناس های ۴۸ کشور حاضر در جام
جهانی و سه کشور دیگر
جام جهانی پول ها

۳۶

احسان ترکمن، مدیرعامل سپ، می گوید آینده صنعت
پرداخت در کارت خوان های بیشتر ساخته نمی شود
تجربه مشتری؛ مهم تر از سهم بازار

۴۴

میثم خدابخش، مدیرعامل iBshop از توسعه اکوسیستم
مالی مبتنی بر تحلیل داده و هوش مصنوعی می گوید
هدف ما، سرمایه گذاری هوشمند است

۴۶

نگاهی به پلتفرم «کوپا پلوت ایده هوشمند» و تحول در
تولید خدمات بانکی در گفت و گو با مجید عبدالله خانی
پایان عصر توسعه سنتی در بانک ها

۵۰

روایتی کوتاه از تغییر چهره پول کاغذی در ایران؛ از
نخستین اسکناس ها تا ایران چک های میلیونی
عصر ایران چک ها

۵۸

نگاهی به تاریخ پول آرژانتین
روایتی از تورم و بازتعریف مداوم
از استرال تا پزو

۶۴

نگاهی به تاریخ، فرهنگ و نوآوری
در اسکناس های استرالیا
پیشگام اسکناس پلیمری

ASRE TARAKONESH.IR

داستان گیلدر کارائیب و
اسکناس های الهام گرفته از
حیات دریایی
تولد یک پول تازه

روایتی کوتاه از تغییر چهره پول
کاغذی در ایران؛ از نخستین
اسکناس ها تا ایران چک های
میلیونی
عصر ایران چک ها

- @AsreTarakonesh
- @Asretarakonesh
- @AsreTarakonesh
- @Asretarakonesh
- AsreTarakonesh.ir
- Way2Pay.ir

مدیرعامل: رضا قربانی
 رئیس هیئت مدیره: رسول قربانی
 نایب رئیس هیئت مدیره: مینا والی
 مدیر توسعه کسب و کار: رضا جمیلی

تلفن تحریریه: ۴۴۴۳۹۶۶
 وبسایت: AsreTarakonesh.ir
 ایمیل: mag@way2pay.ir
 ناظر چاپ: قادر شهبازی
 چاپ: هنر اشکان (۸۸۳۶۶۱۱)
 صحافی: هنر اشکان

عکس: حامد خورشیدی
 مؤسسه شبکه عصر تراکش

۱۱۲ درهم مراکش
 میراثی که هنوز در گردش است
 پولی به قدمت تاریخ مراکش

۱۲۰ روایتی از تحول پول چین
 از اسکناس های نقره ای تا عصر دیجیتال
 اسکناس در سرزمین اژدها

۱۲۴ روایتی از ۸+۱ کشوری که
 بایک پول به میدان می روند
 یورو در جام جهانی ۲۰۲۶

۹۶ فرانک سوئیس؛ پولی که به جای تصویر مشاهیر،
 مفاهیمی چون زمان، نور، باد، آب و زبان را روایت می کند
 اسکناسی به وسعت یک کهکشان

۱۰۴ از اسکناس های جنگی
 تا پول پلیمری
 سفر دلار کانادا تا امروز

۱۰۶ از روزهای ویرانی پس از جنگ کره
 تا عصر سامسونگ و صادرات فناوری
 وون؛ آینه صعود اقتصادی کره جنوبی

۷۲ داستان پوند؛ پولی که قرن ها با تاریخ انگلستان
 گره خورده است
 قدیمی ترین پول زنده جهان

۷۶ پولی که از مرزهای
 آمریکا فراتر رفت
 داستان دلار

۹۱ تاریخین، روایتی از نوسازی ژاپن
 بازسازی پس از جنگ و نوآوری بی وقفه است
 از عصر میجی تا عصر هولوغرام

روایت تحول کرون نروژ؛ از
 اتحادیه پولی اسکاندیناوی تا
 امروز
 پولی از جنس دریا

نگاهی به تاریخ و طراحی
 اسکناس هایی که از فرعون ها
 تا عصر پلیمری را پشت سر
 گذاشته اند
 جُنیه؛ پولی باد و
 چهره

اسکناس فقط روایت نیست؛ تجربه فیزیکی اعتماد است

۵۵ کشور، ۵۵ روایت

داستان‌هایی که می‌توان لمس کرد

رضا قربانی
مدیرعامل
کارخانه نوآوری
راه کار

کرده‌اند. کارت بانکی، اپلیکیشن موبایل یا رمزارز را نمی‌توان لمس کرد؛ همه آنها تجربه‌ای نامرئی از پول هستند. اما اسکناس چیزی متفاوت ارائه می‌کند: تجربه فیزیکی اعتماد.

وقتی یک اسکناس را در دست می‌گیریم، فقط به یک روایت نگاه نمی‌کنیم؛ آن روایت را لمس می‌کنیم. نمونه‌ای گویا از این ماجرا، اسکناس یک دلاری آمریکاست؛ یکی از قدیمی‌ترین اسکناس‌های جهان که هنوز در گردش است و طی دهه‌های طولانی تقریباً بدون تغییر اساسی باقی مانده است. میلیون‌ها نفر هر روز آن را دست‌به‌دست می‌کنند، بی‌آنکه به قدمت یا طراحی آن فکر کنند؛ اما از ماندگاری این اسکناس نه در جوهر و کاغذش، بلکه در تداوم اعتماد است. اسکناس یک دلاری بیش از آنکه یک ابزار پرداخت باشد، سندی زنده از اعتمادی است که نسل به نسل انباشته شده است. به همین دلیل، این پرونده فقط درباره اسکناس‌ها نیست؛ تلاشی است برای فهمیدن اینکه کشورها چگونه خود را روایت می‌کنند و چگونه می‌کوشند آن روایت را به اعتماد تبدیل کنند.

در صفحات پیش رو با ۵۱ کشور روبه‌رو می‌شوید؛ ۵۱ روایت متفاوت از تاریخ، فرهنگ، قدرت، توسعه و هویت. از کشورهای حاضر در جام جهانی گرفته تا ایتالیا، چین و امارات که به دلایل مختلف حضورشان در این مجموعه را ضروری دیدیم. روایت‌هایی که روی کاغذ چاپ شده‌اند، اما فقط برای دیده شدن نیستند؛ برای لمس شدن‌اند.

شاید بعد از خواندن این ویژه‌نامه، دفعه بعد که اسکناسی را در دست گرفتید، آن را فقط یک ابزار پرداخت نبینید؛ بلکه همان‌گونه ببینید که واقعاً هست: داستانی درباره یک کشور که می‌توان آن را

لمس کرد

در دورانی
زندگی می‌کنیم
که هر روز بیش
از گذشته درباره
پرداخت‌های
دیجیتال،
کیف پول‌های
الکترونیکی،
رمزارزها و هوش
مصنوعی صحبت
می‌کنیم و بسیاری
از ما ساعت‌ها و
حتی روزها را بدون
لمس پول نقد
می‌گذرانیم. با این
حال، هنوز هیچ
چیز به اندازه یک
اسکناس نمی‌تواند
رابطه انسان با پول
را توضیح دهد

جام جهانی همیشه چیزی فراتر از فوتبال بوده است. هر چهار سال یک‌بار، کشورها فقط با تیم‌های ملی خود وارد این رقابت نمی‌شوند؛ بلکه تاریخ، فرهنگ، سیاست، اقتصاد و رؤیاهای خود را نیز به زمین مسابقه می‌آورند.

ما در عصر تراکنش سال‌هاست تلاش می‌کنیم جام جهانی را از زاویه‌ای متفاوت ببینیم. در جام جهانی ۲۰۱۸ از دریچه اقتصاد و فین‌تک به کشورهای حاضر نگاه کردیم؛ در جام جهانی ۲۰۲۲ سراغ پول ۳۲ کشور رفتیم؛ و حالا در جام جهانی ۲۰۲۶، با حضور ۴۸ کشور، به یکی از قدیمی‌ترین و در عین حال ماندگارترین نمادهای اقتصادی هر کشور رسیده‌ایم: اسکناس.

در نگاه اول، شاید این انتخاب عجیب به نظر برسد. در دورانی زندگی می‌کنیم که هر روز بیش از گذشته درباره پرداخت‌های دیجیتال، کیف پول‌های الکترونیکی، رمزارزها و هوش مصنوعی صحبت می‌کنیم و بسیاری از ما ساعت‌ها و حتی روزها را بدون لمس پول نقد می‌گذرانیم. با این حال، هنوز هیچ چیز به اندازه یک اسکناس نمی‌تواند رابطه انسان با پول را توضیح دهد.

اسکناس فقط ابزار پرداخت نیست. اسکناس یکی از فشرده‌ترین روایت‌هایی است که یک کشور درباره خود تعریف می‌کند. روی همین تکه‌های کوچک کاغذ یا پلیمر، کشورها تصمیم می‌گیرند چه چیزی ماندگار شود: یک پادشاه، یک شاعر، یک دانشمند، یک بنای تاریخی، یک حیوان، یک آرزو یا حتی تصویری از آینده.

اما هر چه بیشتر به اسکناس فکر می‌کنم، بیشتر به این نتیجه می‌رسم که اهمیت آن فقط در روایت نیست. اسکناس شاید نزدیک‌ترین تجربه ما از اعتماد باشد.

ارزش واقعی یک اسکناس تقریباً هیچ است. آنچه به آن معنا می‌دهد، اعتماد میلیون‌ها نفر به یک توافق مشترک است؛ ما یک اسکناس را می‌پذیریم، چون مطمئنیم نفر بعدی نیز آن را خواهد پذیرفت. پول، در ساده‌ترین تعریف خود، چیزی جز اعتماد نیست و اسکناس ملموس‌ترین شکل همین اعتماد است.

شاید به همین دلیل است که حتی در عصر اقتصاد دیجیتال، اسکناس‌ها همچنان اهمیت خود را حفظ

عصر تراکنش

۲۶

ASAEETARAHONESH.IR

ماهنامه اختصاصی مدیران
فناوری‌های مالی ایران

اسکناس بی داستان

مینا والی
مدیرمسئول

عمر تراکتس

یادداشت

۲۷

خرداد ۱۴۰۵

سال دهم
شماره یکصد و پنجم

است. بانک مرکزی جزایر سلیمان نیز در یک اسکناس یادبود ۱۰ دلاری، ورزشکاران خود را هنگام رقابت‌های مختلف به تصویر کشیده است. این انتخاب‌ها نشان می‌دهند کشورها چگونه از پول ملی برای ثبت و تکرار خاطره جمعی خود بهره می‌برند. هر بار که این اسکناس‌ها دست به دست می‌شوند، بخشی از هویت آن ملت نیز منتقل می‌شود.

اما در ایران، ماجرا متفاوت است. اگر اسکناس‌های کشورمان را مرور کنیم، می‌بینیم کمتر از این ظرفیت ارزشمند استفاده کرده‌ایم. تصمیم‌گیران ما به معماری و نگاره‌های مذهبی و هنری توجه زیادی داشته‌اند، اما اثری از چهره‌های ماندگار تاریخ ایران دیده نمی‌شود. انگار هنوز نتوانسته‌ایم به این پرسش پاسخ روشنی بدهیم که «چه کسی نماینده ایران است؟» حتی به نظر می‌رسد اگر روزی طرح یک شخصیت مهم مطرح شود، بحث‌ها و تردیدهای فراوانی آغاز خواهد شد و در نهایت نیز اجماعی شکل نخواهد گرفت. برای کشوری با تمدنی کهن و فرهنگی غنی، این تعلل و تردید چیزی جز یک تناقض نیست.

از سوی دیگر، واقعیت امروز اسکناس ایرانی بیش از هر چیز نماد تورم و دشواری زندگی است تا حامل هویت. تورم چنان بالاست که هزینه چاپ برخی اسکناس‌ها گاهی از ارزش اسمی آنها نیز بیشتر می‌شود. در چنین شرایطی، مردم بیش از آنکه به نقوش روی پول توجه کنند، به نرخ روز و قدرت خرید آن فکر می‌کنند. عملاً نیز عمر کاربردی هر اسکناس جدید به دوره‌ای کوتاه محدود می‌شود. اسکناس ایرانی در ذهن بسیاری از مردم، پیش از آنکه یادآور یک روایت ملی باشد، یادآور کاهش مداوم ارزش پول است.

با این حال، شاید همین وضعیت تلخ اهمیت اسکناس را بیش از پیش نشان می‌دهد. زیرا درست در زمانی که ارزش مادی آن فرسوده شده، ارزش نمادینش می‌تواند یادآور داشته‌هایی باشد که نباید فراموش شوند. پول، همان‌گونه که زیمل می‌گوید، سندی فرهنگی است. اگر دوباره به این مفهوم نزدیک شویم، باید روایت‌های مهم خود را روی آن بیاوریم؛ روایت قهرمانانی که این سرزمین را ساخته‌اند و الهام‌بخش ما بوده‌اند. اسکناس، اگر قرار نیست فقط ابزار مبادله باشد، باید به چیزی فراتر از قیمت روزانه‌اش تبدیل شود؛ به روایتی کوچک از یک کشور بزرگ

اوایل امسال صحنه‌ای تلخ دیدم: یک اسکناس پنج‌هزار تومانی در سطل زباله خشک خانه افتاده بود. برای من که همیشه به پول احترام می‌گذارم، دیدن این صحنه ناراحت‌کننده بود. دختر کوچکم کیف مدرسه‌اش را مرتب می‌کرد و با این استدلال که «با این پول از بوفه چیزی نمی‌شود خرید»، آن را دور انداخته بود. می‌خواستم سرزنش کنم که یاد ویدئویی افتادم که نشان می‌داد هزینه کپی گرفتن یک اسکناس پنج‌هزار تومانی امروز از ارزش اسمی آن بیشتر است. گویی اسکناس پنج‌هزار تومانی ما خیلی زود به جمع پول‌های بی‌استفاده یا کلکسیون پیوسته است.

با این اوصاف، اگر کمی از بالا به موضوع نگاه کنیم، می‌بینیم کارکرد پول ظاهراً فقط پرداخت نیست. هر اسکناس روزانه از دستی به دست دیگر می‌رود و بی‌آنکه متوجه باشیم، بخشی از هویت یک ملت را با خود حمل می‌کند. اسکناس‌ها با نمادها، تصاویر و شعارهایشان، یکی از روشن‌ترین نشانه‌های هویت ملی‌اند. پول فقط ابزار مبادله ارزش مادی نیست؛ حامل ارزش‌های فرهنگی و اجتماعی نیز هست. همان‌طور که گئورگ زیمل در کتاب «فلسفه پول» می‌گوید، پول همچون عاملی ساختاردهنده عمل می‌کند که به مردم کمک می‌کند «کل زندگی» را بفهمند. جیکوب گلدستاین نیز می‌نویسد: «پول اساساً و بی‌تردید اجتماعی است» و بدون اعتماد مشترک مردم به آن، تنها تکه‌ای کاغذ یا فلز خواهد بود. به زبان ساده، پول ارزش خود را از پذیرش عمومی می‌گیرد و نقش فرهنگی‌اش نیز از همین پذیرش مشترک ناشی می‌شود.

به همین دلیل است که ما به مناسبت جام جهانی، برای سومین بار بخشی ویژه را به اسکناس‌های کشورهای حاضر اختصاص داده‌ایم. در بخشی مجزا برای هر کشور، هم تصاویر اسکناس‌ها را آورده‌ایم و هم داستان پشت هر نقش را روایت کرده‌ایم. بسیاری از کشورها از این «کاغذهای کوچک» برای بازگویی هویت ملی خود استفاده می‌کنند. وقتی کشوری تصویری را روی اسکناس قرار می‌دهد، در واقع به این پرسش پاسخ می‌دهد: «چه کسانی یا چه چیزهایی نماینده ما هستند؟» قهرمانان ملی، دانشمندان، شاعران، هنرمندان و گاهی حتی آدم‌های معمولی؛ مانند نویسندگانی گمنام، ورزشکاران مردمی یا معلمی شجاع، همگی می‌توانند روی پول ملی نقش ببندند. اسکناس‌ها به این شکل، بی‌سروصدا به ما یادآوری می‌کنند که قهرمانی همیشه رسمی و پرزرق‌وبرق نیست؛ گاهی کاملاً مردمی است.

هرگاه به نوجوانی‌ام در دهه‌های شصت و هفتاد فکر می‌کنم، قهرمان‌هایم را به یاد می‌آورم؛ بازیگر محبوب، کارگردان محبوب، فوتبالیست یا والیبالیست محبوب. چهره‌هایی که عموماً از همین سرزمین بودند و زندگی‌شان برای ما آشنا و قابل لمس بود. امروز اگر از بچه‌های این نسل درباره قهرمان‌هایشان پرسید، ممکن است نام‌های غربی بشنوید؛ ستاره‌های کی‌پاپ، پرهای آمریکایی یا اینفلوئنسرها. این تغییر البته الزاماً بد نیست؛ دنیا بازر شده و نسل جدید افق‌های گسترده‌تری پیش روی خود دارد. اما در دل همین تغییر، یک پرسش همچنان باقی می‌ماند: آیا ما هنوز قهرمان‌هایی داریم که بتوانند در حافظه جمعی نسل جدید جا باز کنند؟

در بسیاری از کشورها، اسکناس‌ها حامل روایت‌های ملی‌اند. برای مثال، ایالت مستقل ساموآ در اسکناس جدید ۱۰ تالایی مربوط به بازی‌های المپیک اقیانوسیه، «زندگی روزمره و آرزوهای ورزشی» جوانان کشور را در قالب تصاویر خود گرامی داشته

پرونده ای درباره اسکناس های ۴۸ کشور حاضر در جام جهانی و سه کشور دیگر

جام جهانی پول ها

مینا حاجی
سرمدیر

عصر تراکنش

۲۸

ASAEETARAHOONESH.IR

ماهنامه اختصاصی مدیران
فناوری های مالی ایران

پلیمری که خودشان داستانی درباره فناوری، امنیت و تغییر تعریف می کنند.

شاید جالب باشد که جام جهانی امسال فقط رقابت تیم ها نیست؛ رقابت پول ها هم هست. کشورهایی در این جام حضور دارند که پول مشترک دارند و با یک اسکناس واحد زندگی می کنند. بعضی کشورها بارها واحد پول خود را تغییر داده اند. بعضی با تورم های بزرگ روبه رو بوده اند و بعضی دیگر دهه هاست ثبات پولی را تجربه می کنند.

وقتی به اسکناس های حاضر در این جام نگاه می کنیم، می بینیم فوتبال و پول بیشتر از چیزی که تصور می کنیم به هم شبیه اند؛ هر دو درباره هویت اند، هر دو درباره رقابت اند و هر دو بخشی از قدرت نرم کشورها را می سازند.

در این میان، ایران هم روایت خاص خودش را دارد؛ کشوری که اسکناس هایش در یک قرن گذشته تغییر حکومت ها، تغییر نمادها، تغییر روایت ها و حتی تغییر معنای پول را تجربه کرده اند؛ از قاجار و پهلوی تا جمهوری اسلامی و از اسکناس تا ایران چک هایی که امروز عملاً نقش پول درشت کشور را بازی می کنند.

این سومین بار است که در عصر تراکنش، به بهانه جام جهانی، سراغ اقتصاد و پول کشورهای حاضر در این رویداد می رویم. یک بار در جام جهانی ۲۰۱۸ از دریچه فین تک و اقتصاد به کشورها نگاه کردیم، یک بار در جام جهانی ۲۰۲۲ به سراغ پول ۳۲ کشور حاضر در مسابقات رفتیم و حالا در جام جهانی ۲۰۲۶ تصمیم گرفته ایم ۴۸ کشور حاضر را از زاویه اسکناس هایشان روایت کنیم. البته این پرونده به کشورهای حاضر در جام جهانی محدود نمی شود. در کنار آنها، به سراغ چین، امارات و ایتالیا نیز رفته ایم؛ سه کشوری که اگرچه در این دوره از مسابقات حضور ندارند، اما هر یک به دلیلی بخشی مهم از داستان امروز پول، اقتصاد و تحول اسکناس ها را روایت می کنند. در پایان این پرونده، شاید اسکناس ها دیگر برایتان صرفاً تکه هایی از کاغذ یا پلیمر نباشند. هر کدام از آنها می توانند پنجره ای باشند به آنچه یک ملت درباره خود به خاطر سپرده، به آن افتخار می کند یا می خواهد برای آینده اش روایت کند. ♦

این سومین بار است که در عصر تراکنش، به بهانه جام جهانی، سراغ اقتصاد و پول کشورهای حاضر در این رویداد می رویم. حالا در جام جهانی ۲۰۲۶ تصمیم گرفته ایم ۴۸ کشور حاضر را از زاویه اسکناس هایشان روایت کنیم. البته این پرونده به کشورهای حاضر در جام جهانی محدود نمی شود

جام جهانی همیشه چیزی بیشتر از فوتبال بوده است؛ چیزی بیشتر از ۹۰ دقیقه بازی، بیشتر از تاکتیک، بیشتر از گل و حتی بیشتر از جامی که هر چهار سال یک بار بالای سر یک تیم می رود. شاید کمتر رویدادی در جهان پیدا شود که بتواند این همه کشور، فرهنگ، زبان، تاریخ و روایت متفاوت را کنار هم جمع کند. جام جهانی، در نهایت، فقط یک تورنمنت ورزشی نیست؛ تصویری فشرده از جهان است.

جام جهانی ۲۰۲۶ از این نظر، متفاوت تر هم هست؛ بزرگ ترین جام جهانی تاریخ با ۴۸ تیم و ۱۰۴ مسابقه. اما میان تمام روایت هایی که معمولاً درباره جام جهانی گفته می شوند، یک چیز تقریباً همیشه نادیده گرفته می شود؛ پول.

این ۴۸ کشور فقط با تیم های ملی، بازیکنان و هواداران شان وارد مسابقات نمی شوند؛ آنها پول هایشان را هم با خودشان به این جام می آورند. اسکناس هایی که شاید در نگاه اول فقط ابزاری برای خرید و فروش باشند، اما در واقع یکی از فشرده ترین روایت های ممکن از هویت یک کشور را در خود حمل می کنند. اسکناس ها عجیب اند؛ تقریباً همه ما هر روز آنها را می بینیم، اما کمتر به آنها نگاه می کنیم. روی این تکه های کوچک کاغذ یا پلیمر، کشورها تصمیم می گیرند چه چیزی ماندگار شود؛ چه کسی دیده شود، کدام بنا، کدام شاعر، کدام پادشاه، کدام دانشمند، کدام جنگ، کدام رؤیا و کدام روایت آن قدر مهم است که میلیون ها بار چاپ شود و هر روز دست به دست بچرخد.

برای همین، پرونده این شماره عصر تراکنش درباره اسکناس هاست؛ اما فقط درباره اسکناس ها نیست. این پرونده تلاشی است برای پاسخ به یک سؤال ساده: کشورها خودشان را چگونه روایت می کنند؟

بعضی کشورها هنوز پادشاهان و رهبران سیاسی را روی پول خود نگه داشته اند. بعضی دیگر سراغ نویسندگان، دانشمندان و هنرمندان رفته اند. بعضی کشورها زیرساخت و فناوری را روی اسکناس چاپ می کنند؛ فرودگاه، قطار، پل، نیروگاه و کارخانه. بعضی دیگر طبیعت، حیوانات، معماری یا میراث باستانی را ترجیح داده اند. حتی جنس اسکناس ها هم بخشی از همین روایت است؛ از پول های پنبه ای سنتی تا اسکناس های

اقتصاد دیجیتال و مسئله انتخاب

احمد پیشگاه‌زاده
مدیرعامل
پرداخت الکترونیک سپهر

ممبر تراکتس

یادداشت

۲۹

خرداد ۱۴۰۵

سال دهم
شماره یکصد و پنجم

اقتصاد دیجیتال در جهان دیگر یک مفهوم آینده‌نگرانه نیست، بلکه به ستون فقرات بسیاری از اقتصادهای مدرن تبدیل شده است. از بانکداری دیجیتال و فین تک گرفته تا تجارت الکترونیکی، هوش مصنوعی و زیرساخت‌های داده، کشورها با سرعت در حال بازطراحی ساختارهای اقتصادی خود بر پایه فناوری هستند. در کشور ما نیز طی یک دهه گذشته، نشانه‌های روشنی از شکل‌گیری یک اکوسیستم اقتصاد دیجیتال دیده شده است؛ اکوسیستمی که اگرچه با محدودیت‌ها و چالش‌های خاص خود روبه‌رو است، اما ظرفیت‌های قابل توجهی برای رشد و اثرگذاری بر آینده اقتصاد کشور دارد. در میان اجزای مختلف اقتصاد دیجیتال، فناوری‌های مالی یا همان فین تک، نقشی کلیدی ایفا می‌کنند. دلیل آن نیز روشن است؛ هر تحول اقتصادی در نهایت به جریان پول، اعتبار و پرداخت گره می‌خورد. به همین دلیل، در بسیاری از کشورها پیشگامان اقتصاد دیجیتال همان شرکت‌ها و نوآرانی بوده‌اند که در حوزه پرداخت، بانکداری دیجیتال، اعتباردهی آنلاین و مدیریت مالی فعالیت کرده‌اند. ما نیز از این قاعده مستثنی نیستیم. توسعه شبکه پرداخت الکترونیکی، گسترش ابزارهای پرداخت موبایلی و شکل‌گیری بازیگران نوآور در حوزه‌هایی مانند لندتک و نئوبانک‌ها، نشان می‌دهد که فین تک می‌تواند موتور محرک اقتصاد دیجیتال کشور باشد.

با این حال، آینده اقتصاد دیجیتال ایران را نمی‌توان صرفاً با نگاه به رشد استارت‌آپ‌ها یا افزایش کاربران خدمات آنلاین تحلیل کرد. آنچه تعیین‌کننده است، کیفیت زیرساخت‌ها، ثبات محیط مقرراتی و توانایی کشور در تبدیل نوآوری به ارزش اقتصادی پایدار است. در این میان، فناوری‌های مالی به نوعی محل تلاقی سه حوزه مهم هستند: فناوری، سیاست‌گذاری و اعتماد عمومی. اگر این سه عنصر به صورت متوازن توسعه پیدا کنند، می‌توان انتظار داشت که فین تک نقش پررنگ‌تری در آینده اقتصاد ایران ایفا کند.

یکی از مهم‌ترین روندهایی که احتمالاً آینده اقتصاد دیجیتال کشور را شکل خواهد داد، حرکت تدریجی به سمت بانکداری باز و پلتفرمی است. در بسیاری از کشورها، بانک‌ها از مدل‌های بسته و سنتی فاصله گرفته‌اند و با ارائه APIها و زیرساخت‌های باز، امکان خلق خدمات مالی جدید را برای شرکت‌های فناوری فراهم کرده‌اند. در ایران نیز نشانه‌هایی از این حرکت دیده می‌شود، اما هنوز مسیر طولانی برای رسیدن به یک اکوسیستم واقعی بانکداری باز باقی مانده است. اگر این تحول به درستی مدیریت شود، می‌تواند زمینه شکل‌گیری موج جدیدی از نوآوری در حوزه پرداخت، اعتبار و مدیریت مالی شخصی را فراهم کند.

روند مهم دیگر، رشد خدمات مالی تعبیه‌شده (Embedded Finance) است؛ مفهومی که در آن، خدمات مالی در دل پلتفرم‌های غیرمالی تعبیه می‌شوند. برای مثال، کاربران ممکن است هنگام خرید از یک فروشگاه آنلاین، هم‌زمان از خدمات اعتبار کوتاه‌مدت یا پرداخت اقساطی نیز استفاده کنند. هم‌اکنون نشانه‌هایی از این روند را می‌توان در توسعه مدل‌های «الان بخر، بعداً پرداخت کن» و همکاری میان پلتفرم‌های تجارت الکترونیکی و شرکت‌های لندتک مشاهده کرد. این مدل‌ها می‌توانند دسترسی به خدمات مالی را برای طیف گسترده‌تری از مردم تسهیل کنند و در عین حال، بازارهای جدیدی برای کسب‌وکارها ایجاد کنند.

البته نباید این نکته را از نظر دور داشت که آینده اقتصاد دیجیتال در کشور ما تا حد زیادی به کیفیت حکمرانی دیجیتال وابسته خواهد بود. تجربه جهانی نشان می‌دهد که نوآوری در حوزه فین تک زمانی شکوفایی می‌شود که چهارچوب‌های مقرراتی شفاف، پیش‌بینی‌پذیر و مبتنی بر تعامل میان رگولاتور و بخش خصوصی وجود داشته باشد. در سال‌های اخیر، تلاش‌هایی برای تنظیم‌گری حوزه‌هایی مانند پرداخت‌یارها، رمزارزها

ولندتک در ایران صورت گرفته است، اما همچنان نیاز به رویکردی منسجم‌تر و آینده‌نگرانه‌تر احساس می‌شود. رگولاتوری اگر بیش از حد محافظه‌کارانه باشد، می‌تواند سرعت نوآوری را کاهش دهد و اگر بیش از حد آزاد باشد، ممکن است ریسک‌های سیستمی ایجاد کند. یافتن تعادل میان این دو، یکی از مهم‌ترین چالش‌های پیش‌روی سیاست‌گذاران خواهد بود.

در کنار مسائل مقرراتی، زیرساخت‌های داده و هویت دیجیتال نیز نقشی تعیین‌کننده در آینده فین تک دارند. بسیاری از خدمات نوین مالی بر پایه تحلیل داده‌های کاربران، اعتبارسنجی هوشمند و احراز هویت دیجیتال شکل می‌گیرند. هرچه دسترسی به داده‌های قابل اعتماد و قابل اشتراک بیشتر باشد، امکان ارائه خدمات مالی دقیق‌تر و کم‌هزینه‌تر نیز افزایش پیدا می‌کند. توسعه سامانه‌های هویت دیجیتال، اعتبارسنجی داده‌محور و زیرساخت‌های تبادل داده می‌تواند زمینه‌ساز موج جدیدی از نوآوری در خدمات مالی ایران شود.

با وجود تمام این فرصت‌ها، اقتصاد دیجیتال ایران با محدودیت‌هایی نیز مواجه است؛ از چالش‌های سرمایه‌گذاری و دسترسی به بازارهای بین‌المللی گرفته تا بی‌ثباتی‌های مقرراتی و زیرساختی. این محدودیت‌ها باعث شده‌اند بسیاری از شرکت‌های نوآور ناچار باشند بخش قابل توجهی از انرژی خود را صرف تطبیق با شرایط متغیر محیطی کنند. با این حال، تجربه سال‌های اخیر نشان داده است که اکوسیستم نوآوری ایران توانایی قابل توجهی در سازگاری و نوآوری دارد.

اگر بخواهیم چشم‌انداز واقع‌بینانه‌ای از آینده اقتصاد دیجیتال کشور ترسیم کنیم، احتمالاً با ترکیبی از رشد تدریجی، نوآوری‌های بومی و تحول در مدل‌های کسب‌وکار روبه‌رو خواهیم بود. فناوری‌های مالی در این میان می‌توانند نقش یک «زیرساخت تحول» را ایفا کنند؛ زیرساختی که نه تنها صنعت مالی، بلکه تجارت، خدمات و حتی بخش‌های سنتی اقتصاد را نیز متحول می‌کند.

در نهایت، سرنوشت اقتصاد دیجیتال ایران بیش از هر چیز به انتخاب‌های امروز ما بستگی دارد: انتخاب میان اقتصاد مبتنی بر نوآوری یا اقتصاد مبتنی بر محدودیت. اگر مسیر نخست با سیاست‌گذاری هوشمندانه، سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها و اعتماد به ظرفیت بخش خصوصی همراه شود، می‌توان انتظار داشت که در دهه پیش‌رو، اقتصاد دیجیتال سهم قابل توجهی از تولید ناخالص داخلی کشور را به خود اختصاص دهد و فناوری‌های مالی به یکی از پیش‌ران‌های اصلی این تحول تبدیل شوند

تبدیل شوند

سه مدیر سه نگاه

پرداخت الکترونیک سامان
iBshop
رهند هوشمند

پرداخت الکترونیک سامان کیتس

رهند هوشمند

خلق تجربه دیجیتال

در این شماره از ماهنامه عصر تراکنش، سه گفت‌وگو با سه مدیر از بخش‌های مختلف صنعت مالی و فناوری انجام داده‌ایم؛ گفت‌وگوهایی که هر کدام از زاویه‌ای متفاوت به آینده خدمات مالی نگاه می‌کنند. احسان ترکمن، مدیرعامل پرداخت الکترونیک سامان (سپ)، در گفت‌وگوی جلد این شماره از آینده‌ای از صنعت پرداخت می‌گوید که دیگر حول کارت خوان و تعداد پایانه‌ها شکل نمی‌گیرد و مرکز ثقل آن به موبایل، تجربه مشتری و نئو PSPها منتقل خواهد شد. او همچنین درباره سرمایه‌گذاری سپ روی زیرساخت، تاب‌آوری و بازطراحی تجربه پرداخت صحبت می‌کند. در گفت‌وگوی دوم، میثم خدابخش، مدیرعامل iBshop، از برنامه این شرکت برای توسعه اکوسیستمی مالی مبتنی بر تحلیل داده و هوش مصنوعی می‌گوید؛ اکوسیستمی که قرار است دسترسی عمومی به ابزارهای مالی را متحول کند. سومین گفت‌وگوی این بخش نیز به مجید عبدالله‌خانی، مدیرعامل رهند هوشمند، اختصاص دارد که درباره «کوپایلووت ایده هوشمند» و نقش ایجنس‌های هوش مصنوعی در بازتعریف فرایند طراحی و تولید خدمات بانکی و مالی توضیح می‌دهد.

باشگاه

احسان ترکمن، مدیرعامل سپ، می‌گوید آینده صنعت پرداخت در کارت‌خوان‌های بیشتر ساخته نمی‌شود؛ بلکه در حذف اصطکاک، سرمایه‌گذاری روی موبایل و ساختن تجربه‌ای شبیه نتوبانک‌ها شکل می‌گیرد

تجربه مشتری مهم‌تر از سهم بازار

مینا حاجی
سرمدیر

عصر تراکنش

۳۶

ASAE TARRAHONESH.IR

ماهنامه اختصاصی مدیران
فناوری‌های مالی ایران

عکس: حامد خورشیدی
مؤسسه شبکه عصر تراکنش

صنعت پرداخت ایران سال‌هاست با کارت‌خوان، تعداد تراکنش و رقابت بر سر سهم بازار تعریف می‌شود؛ اما احسان ترکمن، مدیرعامل سپ، معتقد است آینده این صنعت جای دیگری ساخته می‌شود؛ جایی میان موبایل، نرم‌افزار، تجربه مشتری و حذف اصطکاک. او می‌گوید به همین دلیل، سرمایه‌گذاری روی اپلیکیشن‌ها و بازطراحی تجربه پرداخت، به یکی از مهم‌ترین اولویت‌های سپ در سال‌های گذشته تبدیل شده است. در این گفت‌وگو، ترکمن توضیح می‌دهد که چرا سپ در سال‌های اخیر بخشی از رشد کوتاه‌مدت خود را فدای توسعه زیرساخت، نوسازی دیتاسنترها و افزایش تاب‌آوری کرده و چرا معتقد است آینده صنعت پرداخت دیگر روی کارت‌خوان‌ها نمی‌چرخد. از نگاه او، رقابت آینده نه بر سر تعداد پایانه‌ها، بلکه بر سر ساختن تجربه‌ای شبیه نئوبانک‌ها، توسعه نئوPSPها و انتقال مرکز ثقل پرداخت به موبایل شکل می‌گیرد؛ آینده‌ای که در آن، پذیرنده قرار نیست برای دریافت خدمات جایی برود، بلکه خدمات باید به سراغ او بیایند.

◀ تردید برای ورود به صنعت پرداخت

او تعریف می‌کند که با رفتن مدیرعامل وقت مگاموتور به صنعت پرداخت، بخشی از تیم قبلی نیز به آن سمت حرکت کردند: «آقای مهندس صداقت، مدیرعامل وقت مگاموتور، سال ۱۳۸۳ به دعوت دکتر طالبی، مدیرعامل شرکت تجارت الکترونیک پارسیان شد. ایشان مجموعه‌ای از همکاران مگاموتور را هم با خودش به تجارت الکترونیک پارسیان برد و من نیز جزو این افراد بودم.» اما این تغییر مسیر، تصمیمی نبود که بدون تردید گرفته شود.

ورود به تجارت الکترونیک پارسیان تقریباً همزمان با دوره سربازی احسان ترکمن بود. او در آن زمان با استفاده از گواهی اشتغال به تحصیل دوره کارشناسی ارشد، همچنان مشغول به کار بود؛ وضعیتی که به گفته خودش، تناقض‌های جالبی داشت: «با همین وضعیت، در حالی که می‌دانستند سر باز هستم و هر لحظه احتمال دارد از مجموعه جدا شوم، در جایگاه رئیس حسابداری تجارت الکترونیک پارسیان شروع به فعالیت کردم.» اما این وضعیت دائمی نبود. او توضیح می‌دهد که در نهایت سال ۱۳۸۶ برای گذراندن خدمت سربازی از کار فاصله گرفت.

◀ دو ماه بعد؛ ورود به شرکتی که هنوز رهبر بازار نبود

این فاصله اما چندان طولانی نشد. ترکمن تعریف می‌کند تنها دو ماه بعد، تماسی دریافت کرد که مسیر حرفه‌ای اش را به سمت شرکتی برد که آن زمان هنوز فاصله زیادی با جایگاه فعلی اش داشت؛ پرداخت الکترونیک سامان (سپ).

او می‌گوید: «دو ماه بعد، آقای مجید شکوهی، معاون بازاریابی و فروش تجارت الکترونیک پارسیان، مدیرعامل شرکت پرداخت الکترونیک سامان (سپ) شد و به کمک یک رئیس حسابداری نیاز داشت و من دعوت ایشان را برای همکاری در سپ پذیرفتم.»

آن زمان، شرایط بازار کاملاً متفاوت از امروز بود: «پارسیان رتبه اول بازار را داشت و سپ یک شرکت نوپا به حساب می‌آمد.»

◀ مسیر صعود؛ از رئیس حسابداری تا معاونت مالی و سرمایه‌گذاری بانک سامان

مسیر حرفه‌ای ترکمن در سپ، برخلاف بسیاری از مدیرانی که مستقیماً وارد لایه‌های ارشد اجرایی می‌شوند، از بخش مالی آغاز شد و به تدریج درون ساختار شرکت شکل گرفت. او می‌گوید: «من تا سال ۱۳۸۸ رئیس حسابداری سپ بودم.» اما تغییرات مدیریتی در شرکت، مسئولیت‌های او را هم تغییر داد: «در سال ۱۳۸۸ آقای شکوهی جایگاه خود را به آقای قمصری سپرد و من نیز از رئیس حسابداری به مدیر مالی ارتقا پیدا کردم.»

این آغاز فاصله گرفتن تدریجی او از فضای صرفاً عملیاتی و ورود به سطوح بالاتر تصمیم‌گیری بود: «در سال ۱۳۹۲ معاون مالی سپ شدم.»

اما مسیر او به سپ محدود نماند و به مرور وارد ساختار مدیریتی گروه مالی سامان شد: «در فروردین ۱۳۹۵ مدیر مالی بانک سامان و عضو هیئت‌مدیره سپ شدم و در سال ۱۳۹۷ به عنوان معاون مالی و سرمایه‌گذاری بانک سامان فعالیت می‌کردم.»

این جایگاه جدید، دامنه مسئولیت‌های او را گسترده‌تر کرد. او می‌گوید: «از آنجا که معاون مالی و سرمایه‌گذاری بانک بودم، وارد هیئت‌مدیره تأمین سرمایه کاردان و پردازشگران سامان (بلوبانک) شدم.»

در نهایت، این مسیر دوباره او را به نقطه شروعش بازگرداند: «در سال ۱۴۰۲ علی‌رغم همه چالش‌های صنعت پرداخت، برای به چالش کشیدن خودم در سمت مدیرعاملی یک مجموعه بزرگ، دوباره به سپ برگشتم و در سمت مدیرعامل شروع به فعالیت

◀ از رویای دندانپزشکی تا انتخابی که همه چیز را تغییر داد

وقتی از احسان ترکمن می‌خواهیم روایت زندگی حرفه‌ای اش را از ابتدا تعریف کند، نقطه شروع صحبت‌هایش نه صنعت پرداخت است و نه بانکداری؛ بلکه کنکور علوم تجربی، رویای دندانپزشکی و سال‌هایی است که تصور نمی‌کرد روزی در جایگاه مدیرعاملی یکی از بزرگ‌ترین شرکت‌های پرداخت کشور بنشیند.

او روایتش را از سال ۱۳۷۷ آغاز می‌کند؛ زمانی که با رویای ورود به رشته دندانپزشکی در کنکور علوم تجربی شرکت کرده بود اما در همین مقطع، مسیر زندگی او با توصیه خانواده، به فضای مالی تغییر می‌کند.

خودش می‌گوید تشویق پدر و راهنمایی پسرعمه‌اش که کارگزار بورس بوده است، نگاهش را به سمت رشته‌های مالی برد: «خوب یادم هست؛ اولین رشته غیر پزشکی انتخابی من، حسابداری دانشگاه تهران بود.»

◀ دانشگاه تهران؛ شروع یک مسیر جدید

قبولی در رشته حسابداری دانشگاه تهران، نخستین نقطه عطف جدی زندگی حرفه‌ای ترکمن بود؛ مسیری که تا پایان مقطع کارشناسی ارشد نیز در همان دانشگاه ادامه پیدا کرد. اما برخلاف بسیاری از دانشجویان، او خیلی زود وارد بازار کار شد. ترکمن توضیح می‌دهد: «از ترم دوم شروع به کار کردم و مدتی در حوزه حسابرسی فعال بودم، ولی با روحیه‌ام سازگاری نداشت. حوزه‌هایی که ابهام، تردید و کنکاش زیادی می‌طلبید، برایم جذابیتی ایجاد نمی‌کرد.»

◀ بازار سرمایه و صنعت خودرو

او می‌گوید همان سال‌های ابتدایی کار، نخستین پس‌اندازهای دانشجویی اش باعث شد آرام‌آرام با بازار سرمایه نیز آشنا شود؛ آشنایی‌ای که بعدها روی مسیر حرفه‌ای اش بی‌تأثیر نبود. به گفته او، همین مسیر باعث شد وارد یکی از زیرمجموعه‌های مگاموتور شود: «به واسطه یکی از دوستانم، مدتی در یکی از زیرمجموعه‌های مگاموتور به نام دنده فن‌آور، در حوزه‌های مالی شروع به همکاری کردم. همزمان، سرمایه‌گذاری روی سهام هم انجام می‌دادم. اما سال ۱۳۸۳ تغییری اتفاق افتاد که مسیر من را کاملاً عوض کرد.»

فاطمه بهار
فیضی

عضر تراکتس

۴۴

ASAEETARAHONESH.IR

ماهنامه اختصاصی مدیران
فناوری های مالی ایران

میثم خدا بخش، مدیرعامل iBshop از برنامه این شرکت برای توسعه یک اکوسیستم مالی مبتنی بر تحلیل داده و هوش مصنوعی می گوید

هدف ما، سرمایه گذاری هوشمند است

بازار سرمایه سال ها با پیچیدگی فرایندها و دسترسی محدود به ابزارهای حرفه ای برای بسیاری از سرمایه گذاران همراه بوده است. مدیرعامل پلتفرم سرمایه گذاری آنلاین iBshop، شکل گیری این پلتفرم را پاسخی به یکی از چالش های قدیمی این بازار می داند؛ یعنی پیچیدگی فرایندهای سرمایه گذاری و دسترسی محدود عموم به ابزارهای حرفه ای. میثم خدا بخش با تأکید بر رویکرد «سرمایه گذاری برای همه» این پلتفرم، می گوید تلاششان بر آن بوده که افراد با هر سطح دانش و هر میزان سرمایه بتوانند سیدی متنوع و متناسب با ریسک پذیری خود تشکیل دهند. او در این گفت و گو درباره استراتژی تنوع بخشی در سبدهای سرمایه گذاری، نقش ابزارهای کالایی مانند طلا و نقره در مدیریت ریسک، تجربه عملکرد این پلتفرم در شرایط بحرانی بازار و همچنین چشم انداز توسعه یک اکوسیستم سرمایه گذاری هوشمند سخن گفته است. طبق صحبت های او، iBshop امروز صرفاً یک پلتفرم سرمایه گذاری نیست، بلکه به عنوان یکی از بازیگران در توسعه دسترسی عمومی به ابزارهای مالی، نقشی فراتر از یک واسطه مالی ایفا می کند.

و محدود بودن دسترسی عمومی به ابزارهای حرفه ای بود. iBshop با این هدف شکل گرفت که این تجربه را بازطراحی کند؛ به گونه ای که سرمایه گذاری از یک فرایند زمان بر و محدود، به تجربه ای ساده، شفاف و در دسترس برای عموم تبدیل شود. امروز این پلتفرم امکان دسترسی یکپارچه به انواع صندوق های سرمایه گذاری را برای کاربران در سراسر کشور فراهم کرده است. او در ادامه به توضیح مدل ارزش آفرینی این پلتفرم می پردازد و می گوید: «ما به دنبال

سرمایه گذاری برای همه؛ از شعار تا اجرا

میثم خدا بخش، مدیرعامل iBshop، با اشاره به اینکه این پلتفرم فعالیت خود را از سال ۱۳۹۶ با راهبری تأمین سرمایه تمدن آغاز کرده است، درباره رویکرد ورود آن به بازار سرمایه می گوید: «در آن زمان، یکی از چالش های اصلی بازار سرمایه، پیچیدگی فرایندهای سرمایه گذاری

نگاهی به پلتفرم «کوپایلوت ایده هوشمند» و تحول در تولید خدمات بانکی در گفت و گو با مجید عبدالله خانی،

مدیرعامل رهند هوشمند

پایان عصر توسعه سنتی در بانک‌ها

در صنعت بانکداری و خدمات مالی، تحول دیجیتال دیگر تنها به معنای تولید یک اپلیکیشن جدید یا اضافه کردن چند سرویس آنلاین نیست. چالش بنیادین امروز، تبدیل ایده‌های کسب‌وکاری به فرایندهای عملیاتی، امن، پایدار و قابل کنترل است؛ مسیری که در سازمان‌های بزرگ معمولاً با رفت و برگشت‌های طولانی میان تیم‌های کسب‌وکار و فنی و افزایش هزینه‌ها همراه است. در چنین فضایی، شرکت رهند هوشمند با معرفی و عملیاتی‌سازی پلتفرم جدید خود، «کوپایلوت ایده هوشمند» (SmartIdea Copilot)، گامی نوآورانه برای حل این مسئله برداشته است. مجید عبدالله خانی، مدیرعامل رهند هوشمند، این محصول را نه یک چت‌بات ساده، بلکه یک ایجنت هوشمند طراحی و تولید می‌داند که بر پایه تجربه حاصل از هزاران فرایند واقعی بانکی توسعه یافته است. در این گفت و گو با عبدالله خانی، به واکاوی ابعاد فنی این زیرساخت، بازتعریف نقش متخصصان و برنامه‌های این شرکت برای تبدیل شدن به شریک راهبردی سازمان‌های مالی تا سال ۱۴۰۵ پرداخته‌ایم.

فاطمه بهار
فیضی

در سازمان‌های مالی باید از نگاه سنتی «کدنویسی برای هر نیاز جدید» عبور کند. سال‌ها پیش، همین نگاه ما را در رهند به سمت معماری فرایندمحور برد؛ یعنی به جای آنکه هر تغییر کسب‌وکار به صورت هارکد، پراکنده و پرهزینه پیاده‌سازی شود، خدمات مالی در قالب فرایندهای استاندارد، منعطف و قابل تغییر مدل‌سازی شوند. امروز با ظرفیت‌های هوش مصنوعی افق‌های تازه‌ای گشوده شده. اگر در گذشته عبور از سامانه‌های تابع محور به سامانه‌های فرایندمحور برای توسعه پایدار مهم بود، اکنون، نوآوری، عبور از طراحی فرایند با ابزارها و حرکت به سمت توسعه با مدل‌های محاوره‌ای هوشمند بر اساس زبان طبیعی توسعه فرایند و زنجیره اتوماتیک توسعه و استقرار است.»

او در ادامه تشریح می‌کند که کوپایلوت ایده هوشمند می‌خواهد این نگاه را تقویت کند که توسعه خدمت دیجیتال فقط نوشتن کد نیست؛ بلکه یک مسیر هوشمند از ایده تا اجراست. مسیری که در آن، ایده کسب‌وکار به زبان اختصاصی فرایند تبدیل می‌شود، با دانش واقعی سازمان غنا پیدا می‌کند و در نهایت به اجزای قابل اجرا در سکوی عملیاتی نزدیک می‌شود. عبدالله خانی می‌گوید: «در این نگاه، سازمان فقط مجری پروژه نیست؛ به تدریج صاحب زبان، روش، حافظه و توان تولید مستمر خدمات دیجیتال می‌شود.»

ایجنتی برای حل گلوگاه‌های بانکی

عبدالله خانی گلوگاه‌های اصلی را در سه نقطه «برداشت متفاوت از نیاز»، «ترجمه پرخا به طراحی فنی» و «عدم دسترسی به تجارب گذشته» می‌بیند. او توضیح می‌دهد که کوپایلوت چگونه این موانع را برمی‌دارد: «نخست، با ایجاد یک زبان اختصاصی برای توسعه فرایند که منطق یک خدمت بانکی را به صورت ساخت یافته، اما قابل فهم بیان می‌کند؛ چیزی نزدیک به سناریوی کسب‌وکار، اما با قواعدی که قابلیت تبدیل به مدل فنی و اجرایی دارد. دوم، با تکیه بر پایگاه دانش و گراف دانش، می‌تواند از میان فرایندهای عملیاتی، فرم‌ها، کدها، متغیرها، درگاه‌های تصمیم‌والگوه‌های توسعه تکرار شده، نمونه‌های مرتبط را پیدا کند و طراحی جدید را بر پایه تجربه واقعی سازمان شکل دهد. سوم، با کمک عامل طراحی هوشمند (Design Agent)، فقط به پرسش‌ها پاسخ نمی‌دهد؛ بلکه در طراحی همراهی می‌کند، پیش‌نویس می‌سازد، ابهام‌ها را نشان می‌دهد، مسیر فرایند را پیشنهاد می‌کند و خروجی را برای بازبینی، نهایی‌سازی، ساخت و شبیه‌سازی آماده می‌سازد.» او تأکید می‌کند که این سیستم به دلیل بهره‌گیری از RAG، پاسخ‌هایی مبتنی بر شواهد واقعی سازمان ارائه می‌دهد و از طریق معماری دستیار هوش مصنوعی، نیت کاربر را تشخیص داده و فرایند را برای مرحله Build آماده می‌کند.

هوش مصنوعی در خدمت معماران سیستم

در پاسخ به این دغدغه که هوش مصنوعی چه تأثیری بر آینده شغلی تحلیل‌گران و برنامه‌نویسان دارد، عبدالله خانی بر بازتعریف نقش‌ها تأکید می‌کند: «به نظر من، موضوع اصلی جایگزینی نیست؛ بازتعریف نقش‌هاست. در سامانه‌های بانکی، پیچیدگی و حساسیت آن قدر بالاست که نمی‌توان قضاوت انسانی، تجربه تحلیلی و کنترل فنی را حذف کرد. اما می‌توان بسیاری از کارهای تکراری، جست‌وجوهای زمان‌بر،

شکاف میان ایده و محصول

مجید عبدالله خانی، مدیرعامل شرکت رهند ریشه‌معرفی زیرساخت کوپایلوت ایده هوشمند را در یک مسئله جدی و تکرار شونده در توسعه سامانه‌های مالی می‌بیند؛ شکافی که باعث می‌شود ایده‌ها در میانه راه تحلیل و فنی‌سازی مستهلک شوند. او می‌گوید: «از نگاه من، در توسعه سامانه‌های مالی، بانکی و فرایندهایی که عمق و دامنه گسترده کسب‌وکاری دارند، یک مسئله بسیار جدی و تکرار شونده وجود دارد: فاصله میان ایده کسب‌وکار و محصول عملیاتی. در بانک‌ها خصوصاً، ایده یک خدمت دیجیتال معمولاً در لایه کسب‌وکار شکل می‌گیرد، اما برای تبدیل شدن به محصول واقعی باید از مسیر تحلیل، طراحی، توسعه، آزمون، استقرار و بهره‌برداری عبور کند. در این مسیر، بخش زیادی از زمان صرف ترجمه نیاز کسب‌وکار به زبان فنی می‌شود؛ ترجمه‌ای که گاهی کند، ناقص، وابسته به افراد باتجربه و همراه با برداشت‌های متفاوت است.»

او با اشاره به تجربه هزاران فرایند پیاده‌سازی شده در رهند هوشمند تأکید می‌کند که مسئله اصلی، تنها کمبود نیروی فنی نیست. مدیرعامل رهند هوشمند می‌گوید: «تجربه ما نشان داد که دانش سازمانی در مستندات پراکنده، کدها، بلوک‌های توسعه‌ای، فرایندها و ذهن افراد باقی می‌ماند و به یک دارایی زنده و قابل استفاده دوباره تبدیل نمی‌شود. کوپایلوت ایده هوشمند با بهره‌گیری از تکنولوژی هوش مصنوعی، برای پاسخ به همین نیاز شکل گرفته است؛ یعنی تبدیل تجربه‌ها، فرایندها و دانش انباشته سازمان به یک دستیار هوشمند برای جست‌وجو، تحلیل، طراحی، آموزش و تولید سریع‌تر خدمات دیجیتال و مالی. هدف اصلی ما این است که دانش سال‌های گذشته سازمان، از حالت پراکنده و خام خارج شود و به نیرویی مؤثر برای نوآوری، سرعت و کیفیت تبدیل شود.»

عبور از کدنویسی سنتی

یکی از ارکان اصلی محصول جدید رهند، استفاده از DSL برای تعریف منطق خدمات است. عبدالله خانی معتقد است این رویکرد، پارادایم ذهنی سازمان‌ها را تغییر می‌دهد. او توضیح می‌دهد: «ما معتقدیم توسعه نرم‌افزار

مهرتراکتس

ASARETAAAHONESH.IR
ماهنامه اختصاصی مدیران
فناوری‌های مالی ایران

◀ مخاطبان کوپایلوت؛ از بانک‌های بزرگ تا فین‌تک‌ها

عبدالله‌خانی مخاطبان این محصول را در سطوح مختلف سازمان تعریف می‌کند و می‌گوید که برای مدیران کسب‌وکار، کوپایلوت ابزاری برای کاهش زمان عرضه خدمات (Time to Market) است. برای مدیران فناوری، زیرساختی برای استانداردسازی و کاهش ریسک فنی است. برای تحلیل‌گران و برنامه‌نویسان نیز یک دستیار طراحی و تولید است.

او در مورد مقیاس سازمان‌ها می‌گوید: «طراحی اولیه این محصول برای بانک‌ها و هلدینگ‌های بزرگ انجام شده، اما شرکت‌های متوسط نیز اگر در مسیر رشد دیجیتال هستند و می‌خواهند دانش فرایندی خود را استاندارد کنند، می‌توانند از این رویکرد بهره‌برند. تفاوت در دامنه اجراست؛ برای بانک‌ها استقرار کامل در زیرساخت داخلی و برای شرکت‌های متوسط، شروع مرحله‌ای از جست‌وجوی دانش و مستندسازی فرایندها پیشنهاد می‌شود.»

◀ نقشه راه رهند هوشمند در ۱۴۰۵

در پایان عبدالله‌خانی با اشاره به اهداف بلندمدت رهند هوشمند، هدف نهایی را هوشمندسازی خط تولید خدمات دیجیتال عنوان می‌کند. او توضیح می‌دهد: «هدف ما خودکارسازی کامل نیست؛ در حوزه بانکی حذف کنترل انسانی نه ممکن است و نه مسئولانه. ما می‌خواهیم کارخانه هوشمند تولید خدمات مالی را بسازیم؛ کارخانه‌ای که تجربه گذشته را حفظ می‌کند و مسیر تبدیل ایده به خدمت عملیاتی را کوتاه‌تر، دقیق‌تر و قابل کنترل‌تر می‌سازد.»

ما به دنبال تغییر مدل درآمدی از پروژه‌محوری به فناوری‌محوری هستیم و ارزش بلندمدت را در ایجاد زبان توسعه و پایگاه دانشی می‌بینیم که بارها قابل استفاده باشد.» عبدالله‌خانی همچنین درباره وضعیت فعلی و آینده این محصول صحبت می‌کند. ◆

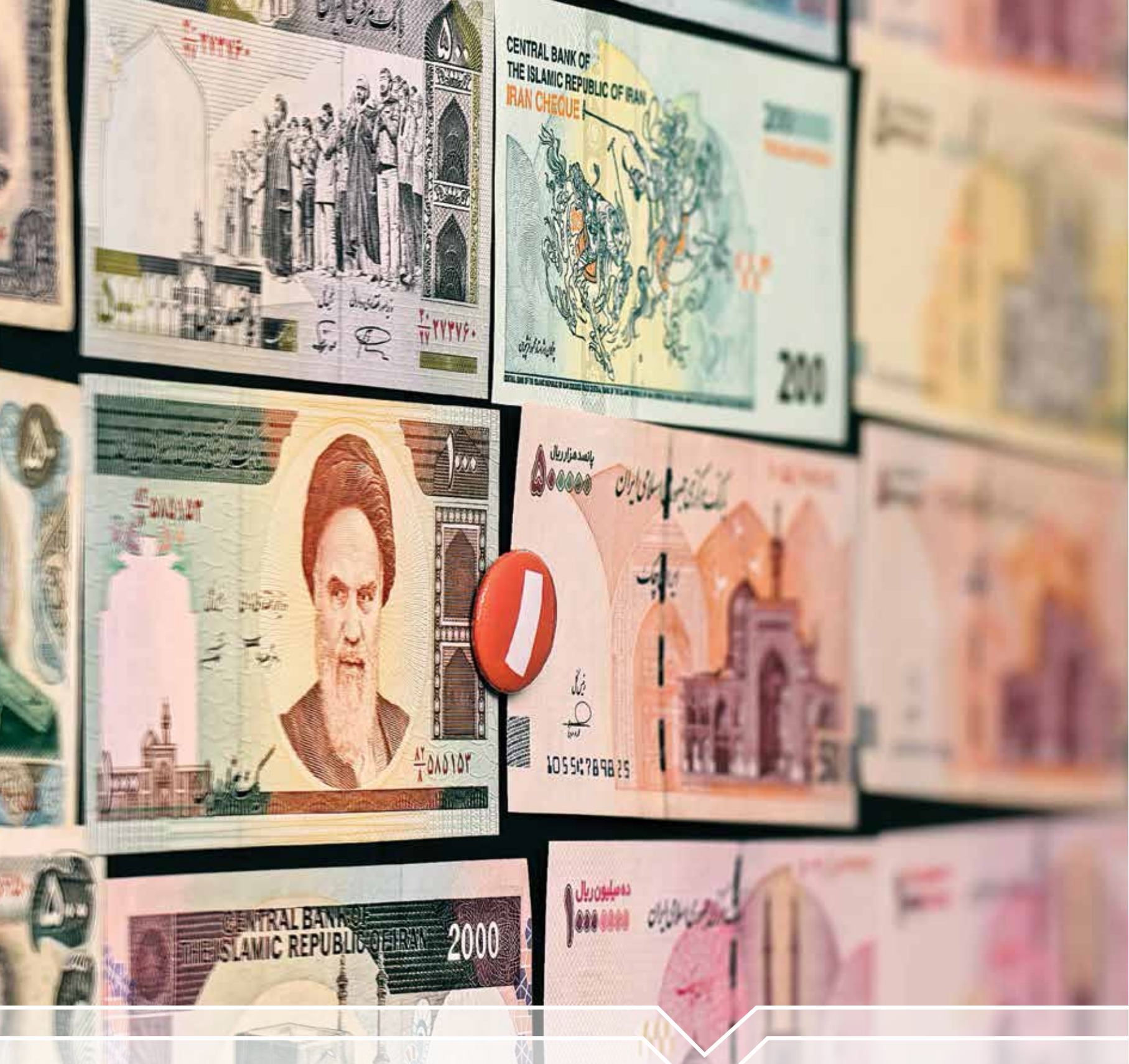
مستندسازی‌های پراکنده و تولید پیش‌نویس‌های اولیه را هوشمندتر کرد. در چنین مدلی، تحلیل‌گر سیستم از فردی که فقط نیازمندی را به مستند تبدیل می‌کند، به طراح جریان‌های کسب‌وکار و ناظر کیفیت فرایند تبدیل می‌شود. برنامه‌نویس نیز از فردی که بخش زیادی از زمان خود را صرف کارهای تکراری یا جست‌وجوی نمونه‌های قبلی می‌کند، به معمار پیاده‌سازی، توسعه‌دهنده الگوهای جدید و کنترل‌کننده صحت خروجی‌ها تبدیل می‌شود.» به گفته مدیرعامل رهند هوشمند، کوپایلوت قرار نیست جای انسان متخصص را بگیرد؛ بلکه قرار است سطح اثرگذاری او را بالاتر ببرد.

◀ پذیرش دانش به عنوان دارایی راهبردی

عبدالله‌خانی لازمه موفقیت این پلتفرم را فراتر از تکنولوژی، در تغییر فرهنگ سازمانی می‌بیند. به عقیده او، مهم‌ترین تغییر فرهنگی، پذیرش این نگاه است که دانش سازمان باید ساخت‌یافته، قابل‌بازایی و قابل استفاده دوباره باشد. او در این خصوص می‌گوید: «در بسیاری از سازمان‌ها، دانش پروژه‌ها در ذهن افراد یا فایل‌های پراکنده باقی می‌ماند. برای استفاده مؤثر از کوپایلوت، سازمان باید به سمت مستندسازی زنده، استانداردسازی الگوها و اشتراک دانش حرکت کند. تغییر دوم، نزدیک‌تر شدن تیم کسب‌وکار و تیم فنی است. هر دو گروه در یک فضای مشترک درباره فرایند، فرم، متغیر و خروجی گفت‌وگو می‌کنند. تغییر سوم، اعتماد کنترل‌شده به هوش مصنوعی است. سازمان باید آن را نه به عنوان جایگزین انسان، بلکه به عنوان همکار هوشمندی ببیند که پیشنهاد می‌دهد، تحلیل می‌کند و پیش‌نویس می‌سازد؛ اما همچنان نیازمند بازبینی و تصمیم‌انسانی است.»

◀ امنیت در قلعه بانکی؛ داده‌ها از سازمان خارج نمی‌شوند

با توجه به حساسیت بالای صنایع مالی نسبت به حریم داده، مدیرعامل رهند هوشمند بر معماری داخلی این محصول تأکید ویژه‌ای دارد. او توضیح می‌دهد که امنیت داده از ابتدا یکی از اصول اصلی طراحی محصول کوپایلوت بوده است و می‌گوید: «ما کوپایلوت ایده هوشمند را با فرض استفاده در محیط‌های حساس بانکی طراحی کرده‌ایم؛ بنابراین می‌تواند به صورت کامل در زیرساخت داخلی بانک یا ابر خصوصی سازمان مستقر شود. در این مدل، پایگاه دانش، موتور جست‌وجو، گراف دانش، سرویس کوپایلوت، عامل طراحی و حتی مدل زبانی محلی، داخل محیط کنترل‌شده سازمان اجرا می‌شوند. در نتیجه، نیازی نیست داده‌های حساس بانک به سرویس‌های عمومی هوش مصنوعی ارسال شود. نکته مهم این است که در معماری ما، مدل زبانی منبع حقیقت نیست؛ بلکه منبع حقیقت، پایگاه دانش سازمان، فرایندهای واقعی و قواعد فنی است. نگاه ما این نیست که داده بانکی به بیرون از سازمان برود؛ نگاه ما این است که هوش مصنوعی باید در محیط امن سازمان و تحت قواعد همان سازمان کار کند.»

از قاجار تا امروز

ایران

روایتی کوتاه از تغییر چهره پول کاغذی در ایران؛ از نخستین اسکناس ها تا ایران چک های میلیونی

تعداد حضور در جام جهانی ۲

عصر ایران چک ها

تاریخ اسکناس در ایران به شکل امروزی، از سال ۱۳۱۱ آغاز شد؛ زمانی که ریال جای قران را گرفت و به واحد رسمی پول کشور تبدیل شد. یک سال بعد، در سال ۱۳۱۲، بانک ملی ایران نخستین اسکناس های ریالی را در قطع های ۵ تا ۵۰۰ ریالی منتشر کرد و در سال های بعد، اسکناس های بزرگ تر مانند ۱۰۰، ۵۰۰ و ۱۰ هزار ریالی هم به چرخه پولی کشور اضافه شدند. انتشار اسکناس تا سال ۱۳۳۸ بر عهده بانک ملی بود، اما از آن زمان این مسئولیت به بانک مرکزی ایران واگذار شد. بعد از انقلاب ۱۳۵۷، اسکناس های ایران هم وارد دوره تازه ای شدند؛ طراحی ها تغییر کرد، سری های جدید منتشر شدند و به مرور اسکناس های رسمی جمهوری اسلامی ایران جای نسخه های قبلی را گرفتند. در دهه های بعد، با افزایش تورم و کاهش قدرت خرید ریال، نیاز به اسکناس های درشت تر بیشتر شد؛ روندی که در نهایت به انتشار اسکناس های ۲۰ هزار و ۵۰ هزار ریالی انجامید. اما شاید یکی از ویژگی های خاص پول کاغذی در ایران امروز، نقش پررنگ ایران چک ها باشد؛ ابزارهایی که در سال های اخیر عملاً جای اسکناس ها را گرفته اند و برای جابه جایی ساده تر مبالغ بالا طراحی شده اند. ابتدا بانک ها امکان انتشار چک پول داشتند، اما از سال ۱۳۸۷ این اختیار به بانک مرکزی منتقل شد. از آن زمان، ارزش اسمی ایران چک ها هم مدام بزرگ تر شده است؛ ایران چک ۵ میلیون ریالی یا ۵۰۰ هزار تومانی که با رنگ زرد شناخته می شود، از مرداد ۱۴۰۴ وارد بازار شد و چند ماه بعد، با اضافه شدن ایران چک یک میلیون تومانی، بزرگ ترین رقم پولی کشور هم وارد چرخه مبادلات شد.

▲ روی کوچک ترین اسکناس قاجار، تصویر تمارخ ناصرالدین شاه دیده می شود. پشت اسکناس ارزش اسمی پول با نوشته های انگلیسی و فارسی دیده می شود؛ ساختاری که هنوز تحت تأثیر بانکداری بریتانیایی بود.

عصر تراکتس

ASAEETARAHONESH.IR

ماهنامه اختصاصی مدیران فناوری های مالی ایران

◀ اسکناس ۵ تومانی با تصویر تمارخ ناصرالدین شاه و تزئینات متراکم اطرافش، حال و هوای اسکناس های سلطنتی اواخر قرن نوزدهم را دارد. در پشت آن، ارزش اسمی اسکناس و نوشته های چاپی دیده می شود؛ طراحی ای که خوانایی و اعتبار پول را در اولویت قرار داده بود.

▲ در روی اسکناس ۲ تومانی، همان ترکیب آشنای قاب های تزئینی، خطوط ثلث و پرتره ناصرالدین شاه دیده می شود؛ عناصری که به یکی از امضاهای بصری پول قاجاری تبدیل شدند. پشت اسکناس بیشتر بر نمایش ارزش پول و جزئیات چاپی تمرکز دارد و شماره گذاری با نوشته های انگلیسی در چهار گوشه آن دیده می شود.

- واحد پول: ریال
- نماد: ریال
- بانک مرکزی: بانک مرکزی ایران
- چاپ کننده اسکناس: سازمان تولید اسکناس و مسکوک بانک مرکزی
- نرخ تورم: ۵۳.۹ درصد (اردیبهشت ۱۴۰۵)
- جنس اسکناس: کاغذی
- جمعیت: ۹۳،۱۶۸ میلیون نفر (رتبه ۱۷)
- مساحت: ۱،۶۴۸،۱۹۵ کیلومتر مربع (رتبه ۱۸)

روی اسکناس ۱۰ تومانی، چهره ناصرالدین شاه با جزئیات بیشتری نمایش داده شده و قاب‌بندی‌های پررنگش اطراف آن، ظاهر رسمی‌تری به اسکناس داده‌اند. پشت اسکناس ترکیبی از نوشته‌ها، ارزش پول و شماره‌های سریال است که در چهار گوشه با نوشته‌های انگلیسی تکرار شده‌اند.

▲ روی اسکناس ۲۰ تومانی از محدود اسکناس‌های این سری است که حضور پررنگ نماد شیر و خورشید در طراحی آن بیشتر به چشم می‌آید. در پشت آن، ارزش اسمی پول دیده می‌شود و چیدمان عناصر چاپی نسبت به ارقام کوچک‌تر، پیچیده‌تر و برجسته‌تر است.

▶ روی اسکناس ۵۰ تومانی، تصویر ناصرالدین شاه با طراحی سلطنتی و قاب‌های تزئینی گسترده‌تر دیده می‌شود. پشت اسکناس بیشتر به نوشته‌های ارزش پول و نماد شیر و خورشید اختصاص دارد.

▶ بزرگ‌ترین اسکناس قاجار با تزئینات فشرده، قاب‌های پیچیده و ترکیب آشنای پرتره سلطنتی طراحی شده و از نظر بصری باشکوه‌تر از سایر ارقام به نظر می‌رسد. در پشت اسکناس، ارزش پول با نوشته‌های انگلیسی و نماد شیر و خورشید قرار گرفته‌اند.

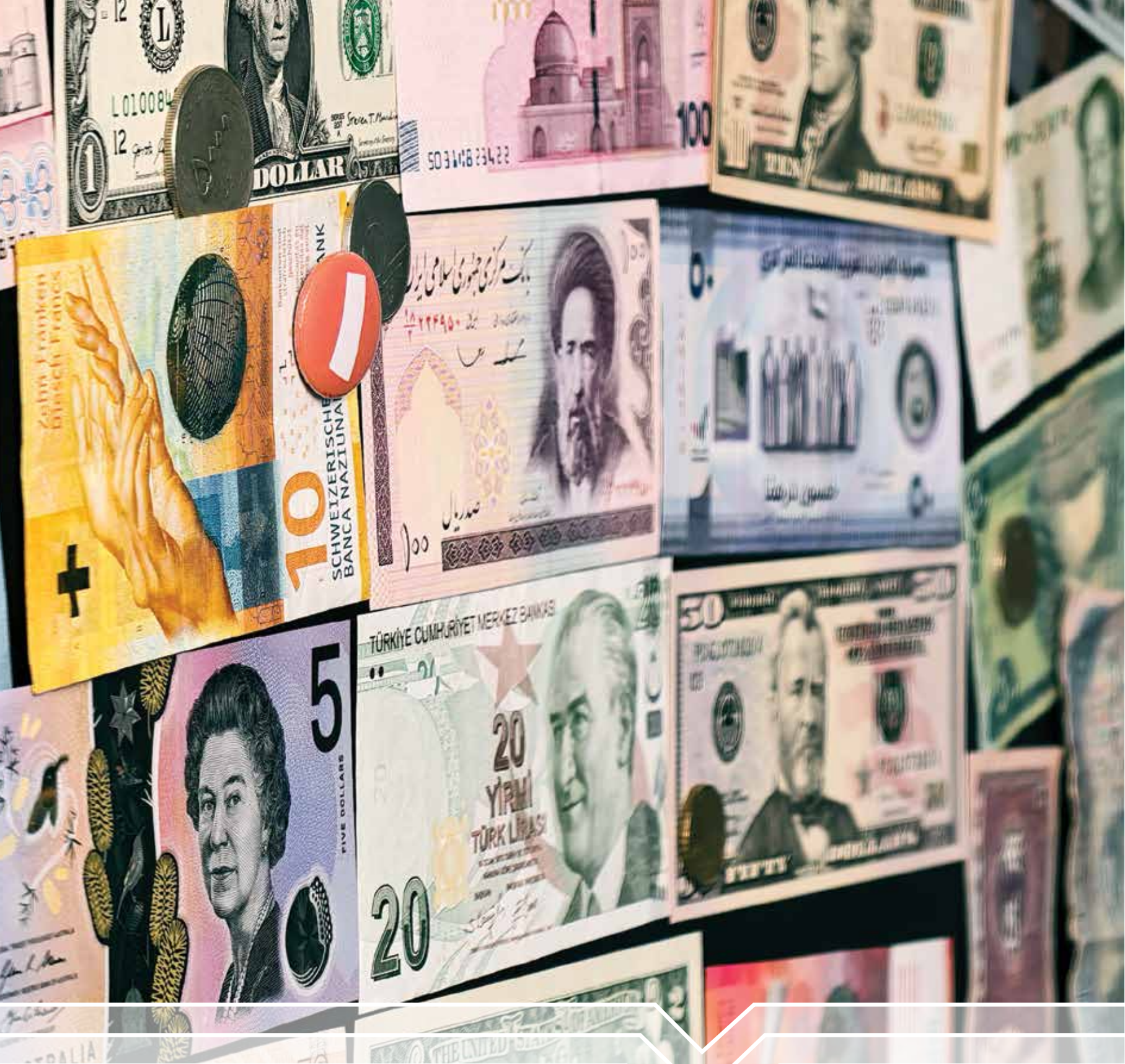
عمر تراکتس

۵۱

خرداد ۱۴۰۵

سال دهم
شماره یکصد و پنجم

پول به روایت جهان

جهان

نگاهی به تاریخ پول آرژانتین؛ روایتی از تورم و بازتعریف مداوم

از آسترال تا پیزو

آرژانتین از آن کشورهایی است که تاریخ پولش بیشتر شبیه مجموعه‌ای از شروع‌های دوباره است. پیروی امروزی که از سال ۱۹۹۲ در گردش است، جای «آسترال» را گرفت؛ آن هم با نرخ هر یک پیزو در برابر ۱۰ هزار آسترال. اگر این تغییرات را عقب‌تر دنبال کنید، به عددی می‌رسید که عجیب به نظر می‌رسد: هر پیروی امروزی معادل حدود ۱۰ تریلیون پیروی ملی قدیمی است. تورم و سقوط ارزش پول، دهه‌هاست بخشی از واقعیت اقتصاد آرژانتین بوده است. این کشور از ابرتورم‌های شدید دهه ۱۹۸۰ تا بحران‌های ارزی بعدی، بارها مجبور شد پولش را بازتعریف کند. در سال ۱۹۹۲ دولت تلاش کرد با طرح «برابری پذیری» دوباره اعتماد را برگرداند؛ برنامه‌ای که ارزش هر پیزو را برابر یک دلار آمریکا تعیین می‌کرد. اما این برابری هم دوام نیاورد. شاید عجیب‌ترین بخش داستان پیزو، زندگی روزمره مردم با چند نرخ ارز مختلف باشد. سال‌ها نرخ رسمی، نرخ غیررسمی و «دلار آبی» هم‌زمان وجود داشتند؛ تا جایی که بازار موازی ارز به بخشی از زندگی روزمره مردم تبدیل شد. امروز پیروی آرژانتین فقط یک پول ملی نیست؛ روایتی زنده از کشوری است که بارها مجبور شده ارزش پولش را از نو تعریف کند.

تعداد حضور در جام جهانی ۱۹

▲ روی اسکناس ۲۰۰۰ پیروی، چهره رامون کاربو و سسلینا گریسون، کنار هم دیده می‌شوند؛ یکی پیشگام بهداشت عمومی و دیگری نخستین پزشک زن کشور. پشت اسکناس، ساختمان مؤسسه ملی میکروبیولوژی کارلوس مالبران دیده می‌شود.

▲ روی بزرگ‌ترین فعلی اسکناس آرژانتین، تصویر خوان باتیستا آلبرتی قرار گرفته؛ متفکری که بسیاری او را معمار فکری قانون اساسی مدرن کشور می‌دانند. پشت اسکناس، خانه محل تولد آلبرتی دیده می‌شود؛ بنایی که یادآور ریشه‌های یکی از تأثیرگذارترین چهره‌های سیاسی و حقوقی آرژانتین است.

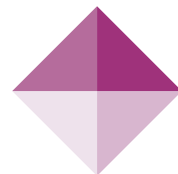

▲ روی اسکناس فیروزه‌ای ۱۰۰۰ پیروی، تصویر مانوئل بلگرانو و ماریا رمادیوس دل وایه دیده می‌شود؛ دو چهره‌ای که در روایت استقلال آرژانتین نقش مهمی داشته‌اند. پشت اسکناس، سربازانی دیده می‌شوند که در سال ۱۸۱۲ به پرچم آرژانتین سوگند وفاداری می‌خورند.

▲ روی اسکناس ۱۰۰ پیروی، تصویر خوزه دسان مارتین دیده می‌شود؛ فرمانده‌ای که نماد استقلال آرژانتین و آمریکای جنوبی است. پشت اسکناس، صحنه عبور از رشته‌کوه آند نقش بسته؛ همان عملیاتی که مسیر استقلال چند کشور آمریکای جنوبی را تغییر داد.

عمر تراکتس

ASAE7ARRAHONESH.IR

ماهانامه اختصاصی مدیران فناوری‌های مالی ایران

- واحد پول: پیروی آرژانتین
- نماد: \$
- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری آرژانتین
- چاپ‌کننده اسکناس: Casa de Moneda Argentina
- نرخ تورم: ۳۶٫۶ درصد (مارس ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: کاغذی
- جمعیت: ۴۶٫۰۰۳ میلیون نفر (رتبه ۳۵)
- مساحت: ۲٫۷۸۰٫۴۰۰ کیلومتر مربع (رتبه ۸)

گورد

ردپای تاریخ روی اسکناس

اگر بخواهیم پول هائیتی را فقط یک واحد عددی بدانیم، اشتباه کرده ایم. «گورد (Gourde)» در هائیتی چیزی فراتر از پول است؛ یک روایت زنده از تاریخ کشوری که بارها از نو شروع کرده است. این ارز با کد HTG، به ۱۰۰ سنتیم تقسیم می شود و امروز واحد رسمی اقتصاد هائیتی است. گورد اولین بار در سال ۱۸۱۳ متولد شد؛ درست پس از استقلال هائیتی. آن زمان جای «لیور» فرانسوی را گرفت و عملاً تبدیل شد به یکی از نخستین نشانه های واقعی استقلال اقتصادی این کشور. اما مسیرش ساده نبود. در طول زمان، دوبار بازتعریف شد و هر بار با ارزهای قدرتمندتری مثل فرانک فرانسه و بعدتر دلار آمریکا گره خورد؛ تا جایی که ارزشش سال ها به این پول ها وابسته بود. اسکناس های امروزی هائیتی فقط ابزار پرداخت نیستند؛ روی آنها چهره های تاریخی، نمادهای ملی و صحنه هایی از زندگی مردم دیده می شود. اسکناس های ۱۰ تا ۱۰۰۰ گورد در گردش اند و در کنار سکه های کوچک تر، هنوز هم نبض اقتصاد روزمره را نگه می دارند. حتی در زبان خیابان، رد پای تاریخ مانده؛ جایی که مردم هنوز گاهی ۵ گورد را «دلار هائیتی» صدا می زنند، یادگاری از دوران اتصال به دلار آمریکا.

▶ چهره «فرانسوا کاپوا لا مور» از فرماندهان انقلاب هائیتی در روی اسکناس دیده می شود. پشت اسکناس نمای «فورت ژالوزیه» دیده می شود؛ دژی کوهستانی که بخشی از سامانه دفاعی کشور بوده است.

▶ روی اسکناس ۱۰ گورد، تصویر «سانیته بلر» از قهرمانان انقلاب استقلال هائیتی دیده می شود و پشت اسکناس نمایی از دژ تاریخی «فورت کاپ روژ» در شهر ژاکمل را نشان می دهد.

▶ روی اسکناس ۲۵۰ گورد «ژان-ژاک دسالین» بنیان گذار هائیتی مستقل، نقش بسته است. پشت اسکناس نیز یکی از دژهای ساخته شده برای دفاع از کشور تازه استقلال یافته دیده می شود.

▶ روی اسکناس ۱۰۰ گورد، تصویر «آتری کریستف»، یکی از رهبران استقلال و پادشاه بعدی هائیتی، دیده می شود و پشت اسکناس «سینتال هنری» در میلیو به تصویر کشیده شده؛ بنایی که در فهرست میراث جهانی یونسکو ثبت شده است.

▶ روی اسکناس ۱۰۰۰ گورد تصویر «فلور ویل ایپولیت»، رئیس جمهور هائیتی در اواخر قرن نوزدهم، به همراه نشان شهر پورتو پرنس و یادبود دو بیست و پنجاهمین سالگرد تأسیس این شهر دیده می شود. در پشت اسکناس نیز نمایی از بازار تاریخی «مارش و لیر» در پورتو پرنس به تصویر کشیده شده که یکی از شناخته شده ترین مراکز تجاری و نماد زندگی روزمره و فعالیت اقتصادی در هائیتی به شمار می رود. رنگ بندی این اسکناس با الهام از معماری و فرهنگ بومی این کشور طراحی شده است.

عمر تراکتس

جهان

۵۹

خرداد ۱۴۰۵

سال دهم
شماره یکصد و پنجم

- واحد پول: گورد
- نماد: G
- بانک مرکزی: بانک جمهوری هائیتی
- چاپ کننده اسکناس: شرکت De La Rue
- تورم: ۲۱ درصد (آوریل ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: کاغذی
- جمعیت: ۱۲,۰۳۷ میلیون نفر (رتبه ۸۲)
- مساحت: ۲۷,۷۵۰ کیلومتر مربع (رتبه ۱۴۷)

تعداد حضور در جام جهانی ۱

داستان اسکناس هایی که جای پوند فلسطین را گرفتند و به نماد اقتصاد اردن تبدیل شدند

وقتی اردن پول خودش را ساخت

▲ رنگ آبی اسکناس ۱۰ دینار اردن میزبان تصویر طلال بن عبدالله است و در کنار او، قصر صحرایی قصیر عمرا دیده می شود؛ بنایی به جا مانده از دوران اموی. در سوی دیگر، آمفی تئاتر رومی آمان دیده می شود؛ یادگاری از زمانی که شهر بخشی از جهان روم بود.

► روی کوچک ترین اسکناس اردن، چهره شریف حسین بن علی، رهبر انقلاب عربی، کنار گل آکانتوس سوری دیده می شود. پشت اسکناس چشم اندازهای صخره ای وادی زم را به تصویر می کشد؛ جایی که پرنده سرخبال صحرایی هم در میان منظره حضور دارد.

داستان اسکناس در اردن، پیش از آنکه چیزی به نام «دینار اردنی» وجود داشته باشد، با پوند فلسطین آغاز شد؛ پولی که بریتانیایی ها منتشر می کردند و هم در فلسطین و هم در ماوراء اردن رواج داشت. حتی بعد از استقلال اردن در سال ۱۹۴۶ هم این وضعیت فوراً تغییر نکرد. در سال ۱۹۴۹،

«هیئت پولی اردن» تشکیل شد و نخستین دینارهای اردنی منتشر شدند؛ اسکناس هایی که در ابتدا با پوند فلسطین برابری می کردند. اما از اول ژوئیه ۱۹۵۰، دینار رسماً به پول ملی کشور تبدیل شد و پوند فلسطین از چرخه خارج شد. انتشار اسکناس ها تا میانه دهه ۱۹۶۰ بر عهده هیئت پولی اردن بود تا اینکه بانک مرکزی اردن، که در سال ۱۹۵۹ تأسیس شده بود، از سال ۱۹۶۵ به تنها ناشر اسکناس کشور تبدیل شد. امروز دینار اردن یکی از باثبات ترین ارزهای منطقه است؛ پولی که سال هاست ارزشش به دلار آمریکا گره خورده و هر دینار آن بیش از یک دلار آمریکا ارزش دارد.

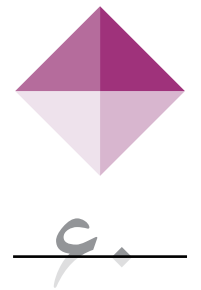
► روی اسکناس ۲۰ دیناری اردن، تصویر حسین بن طلال در کنار مسجد ملک حسین دیده می شود. پشت اسکناس به طبیعت می رسد؛ جایی که دره عمیق وادی مُجَب با صخره ها و مسیرهای آبی اش خودنمایی می کند.

▲ پادشاه عبدالله اول روی اسکناس ۵ دیناری اردن دیده می شود و پس زمینه تصویر با نشانه هایی از شهر باستانی پترا همراه است. در پشت، نمای مشهور خزانه پترا قرار دارد؛ بنایی که از مشهورترین نمادهای تاریخی اردن است.

◀ روی بزرگ ترین اسکناس رایج اردن تصویر عبدالله دوم قرار دارد و در پس زمینه آن، نمایی از اورشلیم دیده می شود. پشت اسکناس دوباره به وادی زم بازمی گردد؛ جایی که کوه ها، شنزارها و چشم اندازهای سرخ رنگش به یکی از شناخته شده ترین تصاویر اردن تبدیل شده اند.

مهر تراکتس

ASAE@TAAAHONESH.IR

ماهنامه اختصاصی مدیران فناوری های مالی ایران

- واحد پول: دینار اردن
- نماد: د.ا.
- بانک مرکزی: بانک مرکزی اردن
- چاپ کننده اسکناس: شرکت سوئیس Orell Füssli
- نرخ تورم: نرخ تورم: ۲,۴۹ درصد (آوریل ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: کاغذی
- جمعیت: ۱۱,۵۸۹ میلیون نفر (رتبه ۸۵)
- مساحت: ۸۹,۳۴۲ کیلومتر مربع (رتبه ۱۱۲)

تعداد حضور در جام جهانی ۱۵

داستان پول اروگوئه؛ از حذف صفرها تا زندگی در سایه دلار

زندگی با پیروی بی ثبات

اروگوئه کشوری است که مردمش آن قدر سقوط و بازگشت پول ملی را تجربه کرده‌اند که حتی برایش اصطلاح مخصوص دارند؛ *Atraso Cambiario*؛ عبارتی که به دوره‌هایی اشاره می‌کند که مردم احساس می‌کنند ارزش پول ملی به طور مصنوعی بالاتر از واقعیت نگه داشته شده و دیر یا زود باید با یک کاهش ارزش یا جهش ارزی خودش را با واقعیت اقتصادی تطبیق دهد. شاید همین تجربه طولانی بی ثباتی باعث شده رابطه اروگوئه‌ای‌ها با پول، همیشه کمی محتاطانه باشد. داستان پیروی اروگوئه بارها از نو نوشته شده است. این کشور در طول قرن بیستم آن قدر تورم و کاهش ارزش پول را تجربه کرد که دو بار مجبور شد پولش را بازتعریف کند؛ یک بار در سال ۱۹۷۵ که «پیروی جدید» جای پول قبلی را گرفت و بار دیگر در سال ۱۹۹۳ که پیروی امروزی متولد شد؛ هر بار با حذف سه صفر. یعنی پیروی امروز، نتیجه چندین دهه بازنویسی پول ملی است. اما شاید عجیب‌ترین بخش ماجرا این باشد که با وجود داشتن پول ملی، بسیاری از خریدهای بزرگ در اروگوئه (از خانه و خودرو گرفته تا حتی بعضی حقوق‌ها) عملاً با دلار آمریکا سنجیده می‌شوند؛ نتیجه سال‌ها بی‌اعتمادی به ثبات پول داخلی. با این حال، اسکناس‌های امروزی اروگوئه روایت دیگری دارند؛ روی آنها به جای سیاستمداران، نویسندگان، شاعران، موسیقی دانان و چهره‌های فرهنگی دیده می‌شوند؛ گویی این کشور کوچک آمریکای جنوبی تصمیم گرفته هویتش را نه با سیاست، بلکه با فرهنگ روی پولش تعریف کند.

رومی اسکناس ۲۰۰ پیرویی، تصویر پدرو فیگاری، نقاش، نویسنده و متفکر مشهور اروگوئه دیده می‌شود. پشت آن، اثر معروف «رقص قدیمی» یا *Baile Antiquo* دیده می‌شود؛ تصویری پر جنب و جوش از زندگی، موسیقی و فرهنگ محلی.

رومی اسکناس ۱۰۰ پیرویی، تصویر ادواردو فابینی، آهنگساز برجسته اروگوئه، نقش بسته پشت اسکناس، تصویری از «خدای پان» دیده می‌شود؛ شخصیتی اسطوره‌ای که به یکی از مشهورترین آثار موسیقایی فابینی اشاره دارد.

رومی اسکناس ۵۰۰ پیرویی، تصویر آلفردو واسکس آسودو، چهره دانشگاهی برجسته اروگوئه قرار گرفته است. پشت اسکناس، دانشگاه جمهوری دیده می‌شود؛ مهم‌ترین دانشگاه دولتی کشور.

رومی اسکناس ۱۰۰۰ پیرویی، تصویر خوانا د ایبارورو، شاعر مشهور اروگوئه، دیده می‌شود؛ شاعری که به یکی از شناخته‌شده‌ترین صداهای ادبی آمریکای لاتین تبدیل شد. پشت اسکناس، میدان ایبارورو و مجموعه‌ای از کتاب‌ها قرار گرفته‌اند؛ اشاره‌ای مستقیم به میراث ادبی او.

رومی بزرگ‌ترین اسکناس اروگوئه، تصویر داماسو آنتونیو لارانیاگا دیده می‌شود؛ کشیش، دانشمند و یکی از چهره‌های مهم فکری تاریخ کشور. پشت اسکناس، ساختمان کتابخانه ملی مونتویدئو نقش بسته.

عمر تراکتس

۶۱

خرداد ۱۴۰۵

سال دهم شماره یکصد و پنجم

- واحد پول: پیروی اروگوئه
- نماد: \$
- بانک مرکزی: بانک مرکزی اروگوئه
- چاپ‌کننده اسکناس: چاپ‌کننده اسکناس واحد ندارد.
- نرخ تورم: ۳٫۲ درصد (آوریل ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: اسکناس‌های کاغذی و پلیمری به طور هم‌زمان در گردش هستند.
- جمعیت: ۳٫۳۸۲ میلیون نفر (رتبه ۱۳۴)
- مساحت: ۱۸۱٫۰۳۴ کیلومتر مربع (رتبه ۹۱)

رومی اسکناس ۵۰ پیرویی، تصویر خوزه پدرو وارا قرار گرفته؛ اصلاح‌طلبی که نظام آموزش عمومی مدرن اروگوئه را پایه‌گذاری کرد. پشت آن، بنای یادبود وارا دیده می‌شود؛ یادآوری اینکه آموزش و مدرسه‌سازی بخش مهمی از هویت مدرن این کشور بوده است.

تعداد حضور در جام جهانی ۱

▲ روی بزرگترین اسکناس ازبکستان کاخ خان خوقند قرار دارد؛ ساختمانی باشکوه که یادآور دوران حکومت خانات فرغانه است. پشت اسکناس به شهر باستانی اخسیکنت می‌رسد؛ جایی که انار، مار دوسر و کاسه‌های سفالی در کنار هم، نمادهای تاریخ و فرهنگ فرغانه را روایت می‌کنند.

داستان اسکناس‌های ازبکستان در سال‌های پس از استقلال

سوم؛ پول بعد از شوروی

وقتی اتحاد جماهیر شوروی فروپاشید، ازبکستان فقط با مسئله ساختن یک کشور جدید روبه‌رو نبود؛ باید برای پولش هم تصمیم می‌گرفت. مدتی بعد از استقلال، روبل هنوز در کشور استفاده می‌شد، اما این وضعیت ماندگار نبود. پاییز ۱۹۹۳، ازبکستان نخستین «سوم» را معرفی کرد؛ پولی که از همان ابتدا قرار نبود دائمی باشد. شاید به همین دلیل هم اسکناس‌هایش ظاهر ساده‌ای داشتند؛ تقریباً همه آنها در رو، نشان ملی کشور را داشتند و پشتشان تصویری از مدرسه شیردار میدان ریگستان سمرقند دیده می‌شد. حتی سکه‌ای هم برای این پول منتشر نشد. این دوره انتقالی عمر کوتاهی داشت. کمتر از یک سال بعد، در ژوئیه ۱۹۹۴، «سوم جدید» معرفی شد؛ هر سوم جدید معادل هزار سوم قدیمی بود. از آنجا به بعد، تورم به بخش جدانشدنی داستان پول ازبکستان تبدیل شد. ارزش پول کاهش پیدا کرد، اسکناس‌ها درشت‌تر شدند و مردم سال‌ها مجبور بودند حجم زیادی اسکناس حمل کنند. امروز اما اسکناس‌های ۵۰ هزار، ۱۰۰ هزار و حتی ۲۰۰ هزار سومی در گردش‌اند؛ پولی که هنوز هم داستانش با تغییر و اصلاحات ادامه دارد.

مهرتراکتس

ASAE TARAHO NESH.IR

ماهانامه اختصاصی مدیران فناوری‌های مالی ایران

▲ روی اسکناس ۲۰۰۰ سوم، ارگ بخارا در کنار نقشه مسیرهای کاروانی و نقش‌ونگارهای پارچه‌سنتی «اطلسی» دیده می‌شود؛ ترکیبی از تجارت، معماری و هویت بومی. پشت اسکناس ویرانه‌های باستانی و مسیرهای قدیمی جاده ابریشم به تصویر کشیده شده است.

▲ نمای مدرسه شیردر سمرقند در مرکز اسکناس ۵۰۰۰ سوم قرار گرفته؛ بنایی که قرن‌هاست به یکی از نمادهای معماری ازبکستان تبدیل شده است. پشت آن، بقایای باستانی افراسیاب و مجموعه‌ای از کوزه‌ها و ظروف سفالی تاریخی دیده می‌شوند؛ روایتی از تمدنی کهن زیر لایه‌های خاک.

▲ جاده ابریشم و مدرسه کولکداز تاشکند روی اسکناس ۱۰۰۰۰ سوم قرار گرفته‌اند. در پشت، آثار باستانی شوش تپه و مجموعه‌ای از سفال‌ها و ابزارهای زندگی روزمره دیده می‌شوند.

▲ روی اسکناس ۲۰۰۰۰ سوم، محوطه باستانی کوی قریلگان قلعه در کنار مسیرهای کاروانی و نقوش پارچه‌ای سنتی دیده می‌شود؛ ترکیبی از تاریخ و هنر. پشت اسکناس با سفال‌های تاریخی نواحی آرال و خزر و طرح‌های گلدوزی سنتی تزئین شده؛ جایی که میراث فرهنگی حرف اول را می‌زند.

- واحد پول: سوم ازبکستان
- نماد: UZS
- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری ازبکستان
- چاپ‌کننده اسکناس: کارخانه چاپ تاشکند
- نرخ تورم: ۵،۵ درصد (می ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: کاغذی
- جمعیت: ۳۷،۷۲۴ میلیون نفر (رتبه ۴۳)
- مساحت: ۴۴۷،۴۰۰ کیلومتر مربع (رتبه ۵۷)

تعداد حضور در جام جهانی

داستان دینار الجزایر؛ از استقلال تا تلاش برای ساختن اقتصادی متنوع

نفت، دینار و رؤیای تغییر

دینار الجزایر را نمی‌شود بدون نفت و گاز فهمید. پول کشوری که بخش بزرگی از اقتصادش هنوز به درآمدهای انرژی وابسته است و دهه‌هاست میان وابستگی به منابع طبیعی و تلاش برای تنوع‌بخشیدن به اقتصاد حرکت می‌کند. دینار الجزایر در سال ۱۹۶۴، تنها دو سال پس از استقلال، جای فرانک الجزایری را گرفت؛ تغییری که بخشی از ساختن هویت اقتصادی جدید این کشور بود. سقوط قیمت نفت در دهه ۱۹۸۰ ضربه بزرگی به اقتصاد الجزایر وارد کرد و همین مسئله، این کشور را به سمت اصلاحات اقتصادی و حرکت تدریجی به اقتصاد بازار سوق داد. با این حال، نفت و گاز همچنان ستون اصلی اقتصاد الجزایر باقی مانده‌اند و بخش بزرگی از درآمد دولت و صادرات کشور را تشکیل می‌دهند. اسکناس‌های الجزایر هم بازتابی از همین مسیرند؛ ترکیبی از تاریخ، استقلال، علم، کشاورزی و پروژه‌های مدرن. در کنار این‌ها، دینار الجزایر یک ویژگی دیگر هم دارد: در کنار نرخ رسمی، بازار غیررسمی ارز هم نقش مهمی در اقتصاد روزمره بازی می‌کند؛ بازاری که گاهی فاصله قابل توجهی با نرخ‌های رسمی دارد.

▲ یادمان شهیدا و نقشه جهان عرب، نخستین چیزی است که روی اسکناس ۲۰۰۰ دیناری جلب توجه می‌کند؛ تصویری از حافظه تاریخی و هویت منطقه‌ای. در پشت، چشم‌اندازهای سنگی تاسیلی ناچر در کنار مسجد بزرگ الجزایر قرار گرفته‌اند؛ ترکیبی از طبیعت، تمدن و میراث ملی.

▲ معماری عظیم مسجد بزرگ الجزایر روی اسکناس ۱۰۰۰ دیناری خودنمایی می‌کند؛ ساختمانی که به یکی از شاخص‌ترین نمادهای معاصر این کشور تبدیل شده است. پشت اسکناس اما حال و هوایی متفاوت دارد؛ جایی که دستگاه بافندگی و قوری سنتی، صنعت و زندگی روزمره را کنار هم قرار داده‌اند.

▲ فضایی آرام و معنوی روی اسکناس ۲۰۰ دیناری حاکم است؛ جایی که نقوش قرآنی، مسجد و شاخه‌های زیتون و انجیر کنار هم نشسته‌اند. پشت آن، صحنه‌ای از آموزش سنتی قرآن و گسترش فرهنگ اسلامی دیده می‌شود؛ تصویری از ریشه‌های فکری و دینی جامعه الجزایر.

▶ اسکناس ۵۰۰ دیناری بیشتر شبیه نگاهی به آینده است؛ کره زمین و ماهواره کام‌سات-۱ در مرکز تصویر، جاه‌طلبی فضایی و فناوری کشور را یادآوری می‌کنند. در سوی دیگر، دیش‌های ماهواره‌ای، نقشه الجزایر و یک پل مدرن، داستان توسعه زیرساخت و اتصال را روایت می‌کنند.

عمر تراکتس

جهان

۶۳

خرداد ۱۴۰۵

سال دهم
شماره یکصد و پنجم

- واحد پول: دینار الجزایر
- نماد: DA
- بانک مرکزی: بانک الجزایر
- چاپ‌کننده اسکناس: بانک مرکزی الجزایر
- نرخ تورم: ۴٫۴۷ درصد (مارس ۲۰۲۴)
- جنس اسکناس: کاغذی
- جمعیت: ۴۸٫۰۲۸ میلیون نفر (رتبه ۳۲)
- مساحت: ۲٫۳۸۱٫۷۴۱ کیلومتر مربع (رتبه ۱۰)

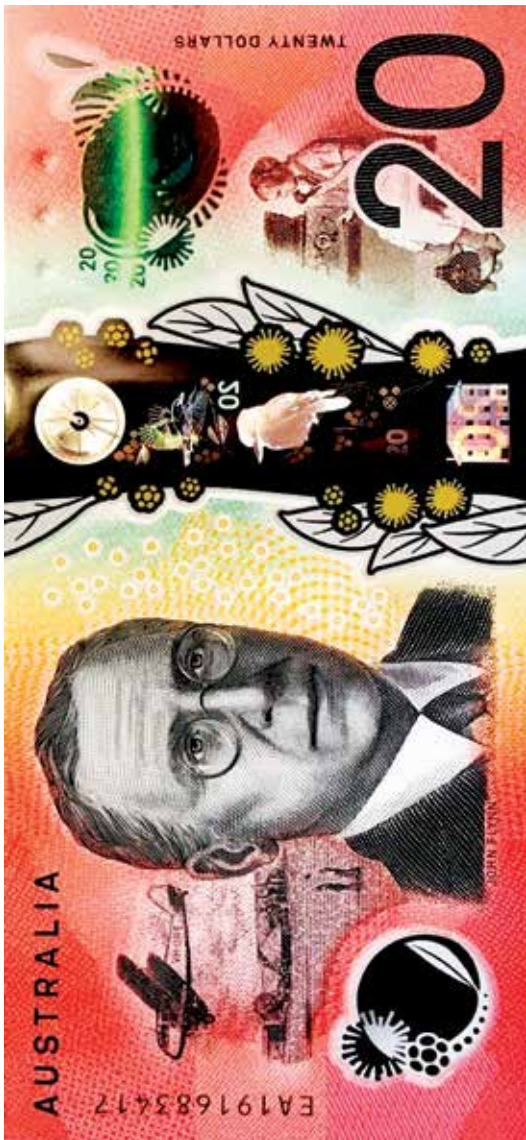
تعداد حضور در جام جهانی ۷

نگاهی به تاریخ، فرهنگ و نوآوری در اسکناس های استرالیا

پیشگام اسکناس پلیمری

اسکناس های استرالیا هر کدامشان روایتی از تاریخ، فرهنگ و ارزش هایی هستند که این کشور به آنها افتخار می کند. داستان دلار استرالیا از سال ۱۹۶۶ آغاز شد؛ زمانی که این کشور پوند را کنار گذاشت و نظام پولی اعشاری را پذیرفت. تغییری که زندگی روزمره مردم را ساده تر کرد و سرآغاز دوره ای تازه در اقتصاد استرالیا شد. با این حال، چیزی که اسکناس های استرالیا را در جهان مشهور کرد، جنس متفاوت آنهاست. در سال ۱۹۸۸ استرالیا نخستین کشوری بود که اسکناس های پلیمری یا پلاستیکی را وارد چرخه پولی کرد؛ اسکناس هایی بادوام تر و امن تر که بعدها الگوی بسیاری از کشورهای جهان شدند. روی این اسکناس ها نیز به جای پادشاهان و فرمانروایان، چهره هایی دیده می شوند که در شکل گیری هویت استرالیا نقش داشته اند؛ از شاعران و نویسندگان گرفته تا کارآفرینان، فعالان اجتماعی و سیاستمداران. نکته جالب تر اینکه استرالیا تنها کشوری است که روی تمام اسکناس هایش تصویر یک زن دیده می شود؛ موضوعی که بازتابی از توجه این کشور به نقش زنان در تاریخ و جامعه است. امروز دلار استرالیا فقط یکی از ارزهای معتبر جهان نیست؛ بلکه نمونه ای از پیوند فناوری، هویت ملی و روایت تاریخی در قالب چند قطعه اسکناس رنگارنگ و مدرن است.

روی اسکناس ۲۰ دلاری تصویر «مری ریبی» دیده می شود؛ زنی که به یکی از موفق ترین بازرگانان استرالیا تبدیل شد. پشت اسکناس «جان فلین»، بنیان گذار خدمات پزشکی هوایی مناطق دورافتاده، در کنار هواپیمای امدادی قرار دارد.

یک سوی اسکناس ۱۰ دلاری به چهره «بنجو پترسون»، شاعر و نویسنده مشهور استرالیا، اختصاص دارد و در سوی دیگر تصویر «دام مری گیلور» دیده می شود. در پس زمینه هر دو چهره، اشعاری از آثارشان نقش بسته است.

مهرتراکتس

ASAE7ARRAHONESH.IR

ماهانامه اختصاصی مدیران فناوری های مالی ایران

- واحد پول: دلار استرالیا
- نماد: \$
- بانک مرکزی: بانک ذخیره استرالیا
- چاپ کننده اسکناس: نوت پرینتینگ استرالیا
- نرخ تورم: ۴٫۲ درصد (آوریل ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: پلیمری
- جمعیت: ۲۷،۲۲۷ میلیون نفر (رتبه ۵۵)
- مساحت: ۷،۶۹۲،۰۲۴ کیلومتر مربع (رتبه ۶)

پولی با سه روایت

تعداد حضور در جام جهانی ۹

اسکناس‌های اسکاتلند در نگاه اول تفاوت زیادی با پوند انگلیس ندارند، اما پشت این ظاهر آشنا، یک نظام مالی خاص و کاملاً متفاوت قرار دارد. در اسکاتلند برخلاف بسیاری از کشورها، چاپ اسکناس فقط در اختیار بانک مرکزی نیست؛ بلکه سه بانک تجاری (بانک اسکاتلند، رویال بانک اسکاتلند و کلایدز دیل بانک) حق انتشار اسکناس دارند. این سنت به سال ۱۶۹۵ برمی‌گردد، زمانی که بانک اسکاتلند به‌عنوان یکی از نخستین بانک‌های اروپا شروع به چاپ اسکناس کرد. نکته مهم این است که این اسکناس‌ها «پول قانونی» به معنای حقوقی در بریتانیا محسوب نمی‌شوند، حتی در خود اسکاتلند هم چنین جایگاهی ندارند. در واقع این‌ها اسناد تعهد پرداخت‌اند که باید با پشتوانه‌ای معادل، مثل اسکناس‌های بانک انگلستان یا دارایی‌های امن، پشتیبانی شوند. با این حال در زندگی روزمره کاملاً پذیرفته شده‌اند، هرچند ممکن است بعضی فروشگاه‌ها اسکناس‌های قدیمی‌تر را قبول نکنند. از نظر طراحی، اسکناس‌های اسکاتلندی یک نظم رنگی مشخص دارند؛ هر ارزش پولی رنگ خاص خودش را دارد، از آبی برای ۵ پوند تا قرمز برای ۵۰ پوند. در سال‌های اخیر نیز این اسکناس‌ها به تدریج به نسخه‌های پلیمر تبدیل شده‌اند؛ مقاوم‌تر، ایمن‌تر و با طراحی‌های دقیق‌تر. هر بانک هم هویت خودش را روی اسکناس‌ها نشان می‌دهد. بانک اسکاتلند معمولاً از تصویر سر والتر اسکات و پل‌های مشهور کشور استفاده می‌کند. رویال بانک اسکاتلند سراغ چهره‌های فرهنگی، علمی و ادبی می‌رود و پشت اسکناس‌هایش حیوانات و نمادهای طبیعی اسکاتلند دیده می‌شود. کلایدز دیل بانک نیز شخصیت‌های تاریخی را در کنار میراث جهانی یونسکو به تصویر می‌کشد.

نسخه بانک اسکاتلند

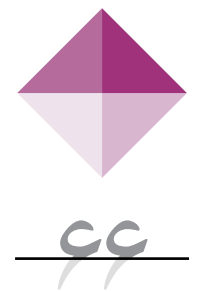
▲ روی اسکناس ۱۰۰ پوندی تصویر سر والتر اسکات قرار گرفته و در پشت آن مجموعه‌ای از سازه‌های مهم مهندسی اسکاتلند، نمایش داده می‌شود که نماد قدرت صنعتی کشور هستند.

▲ روی اسکناس ۲۰ پوندی تصویر سر والتر اسکات دیده می‌شود و در پشت آن پل Glenfinnan Viaduct قرار دارد؛ سازه‌ای طاقی در میان مناظر کوهستانی ارتفاعات اسکاتلند که یکی از شناخته‌شده‌ترین پل‌های تصویری و سینمایی کشور به‌شمار می‌رود. این پل امروزه به‌واسطه عبور قطار تاریخی جیکوبایت و حضور در مجموعه فیلم‌های «هری پاتر» شهرتی جهانی یافته است.

▲ روی اسکناس ۵۰ پوندی سر والتر اسکات همچنان عنصر مرکزی طراحی است و در کنار آن الگوهای کلاسیک و امنیتی بانک دیده می‌شود و در پشت آن چرخ فالکرک، نخستین بالابر چرخان قایق در جهان، قرار دارد که از برجسته‌ترین پروژه‌های مهندسی معاصر اسکاتلند است.

عمر تراکتس

ASAE TAAAHONESH.IR
ماهانامه اختصاصی مدیران
فناوری‌های مالی ایران

- واحد پول: پوند استرلینگ
- نماد: £
- بانک مرکزی: Bank of England
- چاپ اسکناس: توسط سه بانک
- تجاری: Bank of Scotland, Royal Bank of Scotland, Clydesdale and Bank of Scotland Bank

- نرخ تورم: نرخ تورم مستقل ندارد و از شاخص تورم سراسری بریتانیا استفاده می‌کند.
- جنس اسکناس: پلیمری
- جمعیت: حدود ۵۵٫۵ تا ۵۶٫۶ میلیون نفر
- مساحت: ۲۳۱٫۸۰ کیلومتر مربع

داستان اکوادور؛ کشوری که پول ملی اش را کنار گذاشت و دلاری شد

پایان سوکره، آغاز دلار

تعداد حضور در جام جهانی

داستان پول در اکوادور، داستان کشوری است که بارها مجبور شد برای نجات اقتصادش، پولش را از نو تعریف کند. امروز مردم اکوادور با دلار آمریکا خرید می‌کنند، اما تا همین چند دهه پیش، اسکناس‌ها و سکه‌هایی در جیبشان بود که نام دیگری داشت؛ «سوکره»، واحد پولی‌ای که نامش از آنتونیو خوزه د سوکره، یکی از چهره‌های مهم استقلال آمریکای لاتین، گرفته شده بود. مسیر رسیدن به سوکره البته ساده نبود. اکوادور در قرن نوزدهم چندین بار واحد پول خود را تغییر داد؛ از پزو به فرانکو و دوباره بازگشت به پزو. این کشور سال‌ها با بی‌ثباتی پولی، کمبود سکه، ورود پول‌های خارجی و حتی رواج سکه‌های تقلبی دست‌وپنجه نرم کرد تا اینکه در سال ۱۸۸۴، سوکره متولد شد؛ پولی که قرار بود نماد ثبات اقتصادی کشور باشد. اما سوکره هم نتوانست برای همیشه دوام بیاورد. بحران‌های بانکی، تورم شدید و سقوط ارزش پول ملی، اقتصاد اکوادور را در دهه ۱۹۹۰ به نقطه بحرانی رساند. ارزش سوکره آن‌قدر سقوط کرد که دولت در سال ۲۰۰۰ تصمیمی تاریخی گرفت: کنار گذاشتن پول ملی و پذیرش دلار آمریکا. هر دلار آمریکا معادل ۲۵ هزار سوکره تعیین شد و اکوادور رسماً دلاری شد؛ تصمیمی که اگرچه پایان عمر سوکره بود، اما برای بسیاری از مردم، آغاز فصل تازه‌ای از ثبات اقتصادی محسوب می‌شد.

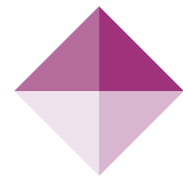
▲ روی اسکناس ۱۰۰۰ سوکره، رومی نیا هوئی، جنگجوی بومی و نماد مقاومت در برابر استعمار اسپانیا دیده می‌شود. پشت آن نشان ملی اکوادور در مرکز طراحی قرار گرفته و به ریشه‌های تاریخی و هویت ملی کشور اشاره دارد.

▲ تصویر سیمون بولیوار در روی اسکناس ۱۰۰ سوکره دیده می‌شود؛ رهبر بزرگ استقلال آمریکای جنوبی که نامش با چندین کشور گره خورده است. پشت آن نیز نشان ملی اکوادور در مرکز طراحی قرار دارد و بر میراث استقلال‌خواهی کشور تأکید می‌کند.

◀ دکتر اوخنیو د سانتا کروز ای اسپه‌خو، پزشک، نویسنده و متفکر عصر روشنگری اکوادور، در روی اسکناس ۵۰۰ سوکره دیده می‌شود. پشت اسکناس نشان ملی اکوادور در میان طرحی متقارن و رسمی قرار گرفته است.

مهرتراکتس

ASAE7ARRAHONESH.IR

ماهنامه اختصاصی مدیران فناوری‌های مالی ایران

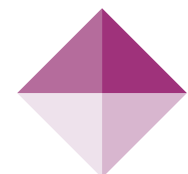

- واحد پول: دلار آمریکا (قبلاً سوکره اکوادور بود)
- نماد: U.S.\$
- بانک مرکزی: بانک مرکزی اکوادور
- چاپ‌کننده پول: اداره حکاکی و چاپ آمریکا
- نرخ تورم: ۳/۸ درصد (آوریل ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: کاغذی
- جمعیت: ۱۸,۴۴۴ میلیون نفر (رتبه ۷۲)
- مساحت: ۲۷۶,۸۴۱ کیلومتر مربع (رتبه ۷۴)

تعداد حضور در جام جهانی ۱۷

ممبر تراکتس

۷۲

ASAE TARA HONESH I.R

ماهنامه اختصاصی مدیران فناوری های مالی ایران

- واحد پول: پوند استرلینگ
- نماد: £
- بانک مرکزی: بانک انگلستان
- چاپ کننده اسکناس: شرکت De La Rue
- نرخ تورم: ۲.۸ درصد (می ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: پلیمری
- جمعیت: ۵۸,۶۲۰ نفر
- مساحت: ۲۷۸,۲۷۸ تا ۱۳۰,۱۳۰ میلیون کیلومتر مربع*

داستان پوند؛ پولی که قرن ها با تاریخ انگلستان گره خورده است

قدیمی ترین پول زنده جهان

داستان اسکناس و پول در انگلستان، در واقع داستان شکل گیری دولت، تجارت، امپراتوری و حتی هویت ملی این کشور است. پوند استرلینگ که ریشه های آن به دوران آنگلوساکسون و قرن هشتم میلادی برمی گردد، قدیمی ترین پول جهان است که هنوز بدون وقفه در گردش باقی مانده است. قرن ها پیش، اقتصاد انگلستان بر پایه سکه های نقره ای کوچکی به نام «پنی» می چرخید؛ ۲۴۰ پنی برابر با یک پوند بود و همین سیستم عجیب پوند، شیلینگ و پنس برای صدها سال ادامه پیدا کرد. با رشد لندن به عنوان یکی از مهم ترین مراکز تجارت جهان، نیاز به پولی فراتر از سکه ها احساس شد. تأسیس بانک مرکزی انگلستان در سال ۱۶۹۴ نقطه عطفی بود؛ بانکی که خیلی زود انتشار اسکناس را آغاز کرد و مفهوم مدرن پول کاغذی را وارد اقتصاد بریتانیا کرد. اسکناس های انگلیسی جنگ های جهانی، انقلاب صنعتی، ظهور و سقوط امپراتوری بریتانیا و بحران های اقتصادی متعدد را پشت سر گذاشته اند. حتی وقتی استاندارد طلا کنار گذاشته شد و بسیاری از ارزش ها تغییر هویت دادند، پوند همچنان باقی ماند. امروز هم روی اسکناس های انگلستان، علاوه بر چهره پادشاه، رد پای دانشمندان، نویسندگان و شخصیت هایی دیده می شود که روایت می کنند چرا پول در انگلستان فقط ابزار مبادله نیست؛ بلکه بخشی از حافظه تاریخی یک کشور است.

► روی اسکناس ۲۰ پوندی، تصویر پادشاه چارلز سوم همراه با عناصر ضد جعل و طراحی پلیمری مدرن دیده می شود. رنگ بنفش، هویت بصری این اسکناس را شکل می دهد. پشت آن به هنر بریتانیا ادا احترام می کند؛ خود نگاره نقاش معروف ترنر، نقاشی مشهور The Fighting Temeraire و جمله «نور، بنابراین رنگ است» فضای هنری این اسکناس را ساخته اند.

* (رتبه: انگلستان یک کشور مستقل عضو سازمان ملل نیست و بخشی از United Kingdom محسوب می شود، رتبه رسمی جهانی ندارد)

پول ملی آفریقای جنوبی؛ روایتی از سیاست و طبیعت

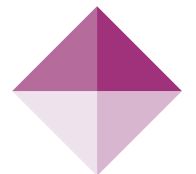
سفری از معادن طلا تا تصویر ماندلا

اگر به آفریقای جنوبی سفر کنید، پولی که دستتان را می گیرد «رند» (Rand) نام دارد. اما اولین پول رایج در آفریقای جنوبی رند نبود. در قرن هفدهم، بازرگانان هلندی، گیلدر را به منطقه آوردند و بعدها با سلطه بریتانیا، پوند و شیلینگ جای خود را در اقتصاد این سرزمین باز کردند. تا سال ۱۹۶۱ که آفریقای جنوبی به جمهوری تبدیل شد، پوند آفریقای جنوبی پول رسمی کشور بود. در ۱۴ فوریه ۱۹۶۱، رند رسماً جایگزین پوند شد. نخستین سری اسکناس های رند در همان سال با ارزش های ۱۰، ۲۰ و ۲۰۰ رندی منتشر شدند. طراحی این اسکناس ها عمداً شباهت زیادی به اسکناس های پوندی داشت تا مردم راحت تر با پول جدید کنار بیایند. اوایل دهه ۱۹۹۰، بانک مرکزی آفریقای جنوبی تصمیم گرفت طراحی اسکناس ها را به کلی تغییر دهد. به جای چهره های تاریخی و سیاسی، حیوانات مشهور آفریقا روی اسکناس ها نقش بستند. این مجموعه که با نام «پنج بزرگ» (Big Five) شناخته می شود خیلی زود به یکی از شناخته شده ترین طراحی های پولی جهان تبدیل شد.

تعداد حضور در جام جهانی ۴

عمر تراکتور

۷۴

ASAE TAAAHONESH I R

ماهنامه اختصاصی مدیران فناوری های مالی ایران

▲ در کنار پرتره نلسون ماندلا، تصویری از بوفالوی آفریقایی به همراه گوساله اش قرار گرفته است؛ جانوری نیرومند که از اعضای مشهور «پنج بزرگ» آفریقا محسوب می شود و حضور پررنگ در پارک های ملی این کشور دارد.

◀ بالاترین اسکناس رایج آفریقای جنوبی، تصویری از ماندلا را در خود جای داده است. آن سوی اسکناس به پلنگ آفریقایی در کنار توله اش اختصاص دارد؛ شکارچی کم پیدا اما قدرتمندی که به دلیل چابکی و استتار فوق العاده اش شهرت جهانی دارد.

- واحد پول: رند (Rand)
- نماد: R
- بانک مرکزی: بانک ذخیره آفریقای جنوبی
- چاپ کننده اسکناس: شرکت چاپ اسکناس آفریقای جنوبی
- نرخ تورم: ۴ درصد (آوریل ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: کاغذی
- جمعیت: ۶۵،۴۵۳ میلیون نفر (رتبه ۲۴)
- مساحت: ۱،۲۲۱،۰۳۷ کیلومتر مربع (رتبه ۲۵)

تعداد حضور در جام جهانی ۱۲

پولی که از مرزهای آمریکا فراتر رفت

داستان دلار

تاریخ دلار آمریکا ریشه در دلار اسپانیایی دارد؛ سکه‌ای که قرن‌ها در قاره آمریکا رایج بود و پس از استقلال، الهام‌بخش پول ملی ایالات متحده شد. کنگره آمریکا در سال ۱۷۸۵ دلار را به عنوان واحد پول رسمی برگزید و با قانون ضرب سکه در سال ۱۷۹۲، ساختار رسمی آن را شکل داد. ورود پول کاغذی اما آسان نبود. در دوران انقلاب آمریکا، دولت برای تأمین هزینه‌های جنگ «پول قاره‌ای» را منتشر کرد، اما این اسکناس‌ها به سرعت ارزش خود را از دست دادند. چند دهه بعد، در جریان جنگ داخلی، اسکناس‌هایی بدون پشتوانه طلا و نقره منتشر شدند که به دلیل رنگ سبزشان به «گرین‌بک» شهرت یافتند. دلار در ادامه از نظام طلا و نقره عبور کرد و سرانجام در سال ۱۹۷۱ پیوند خود را با طلا به طور کامل از دست داد. از آن زمان، دلار به ارزی شناور تبدیل شده و امروز، علاوه بر نقش پول ملی آمریکا، مهم‌ترین ارز جهان و ستون اصلی بسیاری از مبادلات بین‌المللی به شمار می‌رود.

مهرتراکتس

▲ آبراهام لینکلن با نگاه جدی روی اسکناس پنج‌دلاری حضور دارد؛ رئیس‌جمهوری که نامش با پایان برده‌داری و جنگ داخلی گره خورده است. آن سوی اسکناس، بنای یادبود لینکلن قرار دارد که به یکی از نمادهای تصویری شهر واشنگتن تبدیل شده است.

◀ برخلاف بیشتر اسکناس‌های آمریکا، شخصیت اصلی دلاری رئیس‌جمهور نبود؛ الکساندر همیلتون بیشتر به عنوان معمار نظام مالی آمریکا شناخته می‌شود. پشت اسکناس، ساختمان وزارت خزانه‌داری آمریکا دیده می‌شود.

ASAEETAAAHONESH.IR

ماهنامه اختصاصی مدیران فناوری‌های مالی ایران

◀ اسکناس ۵۰ دلاری به اوایل سس‌اس. گرانت اختصاص دارد؛ فرمانده جنگ داخلی که بعدها راهی کاخ ریاست‌جمهوری شد. در پشت آن، ساختمان کنگره آمریکا با گنبد مشهورش قرار گرفته؛ ساختمانی که قلب قانون‌گذاری است.

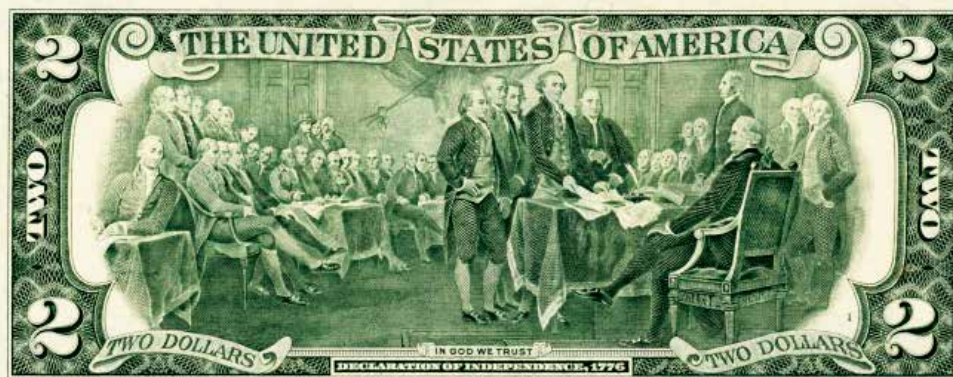

◀ چهره اندرو جکسون روی یکی از رایج‌ترین اسکناس‌های آمریکا قرار گرفته؛ حضوری که سال‌ها در باره باقی ماندن یا حذفش بحث وجود داشته است. پشت اسکناس، نمای معروف کاخ سفید دیده می‌شود؛ ساختمانی که برای بسیاری، نماد قدرت سیاسی آمریکاست.

- واحد پول: دلار
- نماد: \$, US\$, U.S.
- بانک مرکزی: فدرال رزرو
- چاپ‌کننده اسکناس: اداره حکاکی و چاپ آمریکا
- نرخ تورم: ۳/۸ درصد (آوریل ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: کاغذی
- جمعیت: ۳۴۹,۰۳۵ میلیون نفر (رتبه ۳)
- مساحت: ۹,۳۷۲,۶۱۰ کیلومتر مربع (رتبه ۴)

▶ پرکاربردترین اسکناس آمریکا
 تصویر جورج واشنگتن، نخستین
 رئیس جمهور این کشور، را
 روی خود دارد؛ چهره‌ای که برای
 بسیاری مترادف خود دلار است.
 در پشت اسکناس، نشان بزرگ
 ایالات متحده دیده می‌شود؛
 ترکیبی از عقاب مشهور آمریکایی،
 هرم ناقص و چشم نمادین که از
 شناخته‌شده‌ترین نمادهای سیاسی
 جهان هستند.

▶ توماس جفرسون، نویسنده اصلی اعلامیه استقلال و سومین
 رئیس جمهور آمریکا، روی اسکناس ۲ دلاری دیده می‌شود که
 بیشتر از آنکه خرج شود، سر از مجموعه‌های کلکسیونی درمی‌آورد.
 پشت این اسکناس، نقاشی معروف جان ترامبول از لحظه امضای
 اعلامیه استقلال قرار گرفته؛ صحنه‌ای که روایت تولد آمریکا را به
 تصویر می‌کشد.

▶ مشهورترین اسکناس آمریکا تصویری از بنجامین فرانکلین
 را نمایش می‌دهد؛ دانشمند، مخترع و سیاستمداری که بدون
 رئیس جمهور شدن، روی ارزشمندترین اسکناس رایج کشور
 نشست. در پشت این اسکناس، ساختمان ایندپندنس هال در
 فیلادلفیا قرار دارد؛ همان جایی که اعلامیه استقلال امضا شد و
 مسیر تاریخ آمریکا تغییر کرد.

مهرتراکتس

جهان

خرداد ۱۴۰۵

سال دهم
 شماره یکصد و پنجم

تعداد حضور در جام جهانی ۲۳

رتال برزیل؛ ویتترینی از تنوع زیستی بزرگ ترین کشور
آمریکای جنوبی

جانوران بومی در قلب پول ملی

کمتر کشوری در جهان به اندازه برزیل در قرن بیستم تغییر واحد پولی را تجربه کرده است. تورم های شدید و بحران های اقتصادی باعث شد برزیلی ها در فاصله چند دهه چندین بار نام و شکل پول ملی خود را تغییر دهند. این روند سرانجام در سال ۱۹۹۴ با معرفی «رتال» به پایان رسید. موفقیت این اصلاح پولی به اندازه ای بود که رتال به یکی از نمادهای دوران جدید اقتصاد برزیل تبدیل شد. اسکناس های رتال در کنار اهمیت اقتصادی، از نظر طراحی نیز توجه بسیاری را جلب کرده اند. در روی تمام اسکناس های امروزی، تصویر نمادین «جمهوری» دیده می شود؛ چهره ای الهام گرفته از سنت جمهوری خواهی برزیل. اما جذاب ترین بخش این اسکناس ها در پشت آنها قرار دارد؛ جایی که جانوران بومی این کشور نقش بسته اند. لاک پشت دریایی، مرغ ماهی خوار، طوطی ماکائو، جگوار، هامور بزرگ و گرگ یال دار، بخشی از تنوع زیستی کم نظیر برزیل را به نمایش می گذارند.

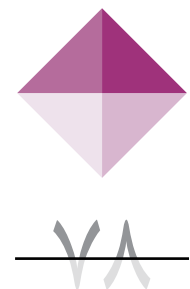

چهره جمهوری در روی اسکناس ۵۰ رتالی بارنگ غالب نارنجی و قهوه ای خودنمایی می کند. پشت آن تصویری از جگوار، قدرتمندترین شکارچی جنگل های آمازون، دیده می شود که نماد حیات وحش برزیل است.

روی اسکناس ۱۰۰ رتالی، تصویر آشنای جمهوری در میان عناصر امنیتی پیچیده قرار گرفته است. پشت اسکناس به هامور اطلس (Mero) اختصاص دارد؛ ماهی عظیم الجثه ای که در آب های گرم اقیانوس اطلس زندگی می کند.

مستر تراکتس

ASAE TARRAHONESH.IR

ماهنامه اختصاصی مدیران فناوری های مالی ایران

- واحد پول: رتال
- نماد: R
- بانک مرکزی: بانک مرکزی برزیل
- چاپخانه و ضرباخانه: خانه ضرب و چاپ پول برزیل
- نرخ تورم: ۴٫۳۹ درصد (آوریل ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: کاغذی
- جمعیت: ۲۱۳٫۵۶۲ میلیون نفر (رتبه ۷)
- مساحت: ۸٫۵۱۵٫۷۶۷ کیلومتر مربع (رتبه ۵)

▲ بالاترین ارزش اسمی پول برزیل در روی خود چهره کلاسیک جمهوری را حفظ کرده است. پشت این اسکناس که در سال ۲۰۲۰ منتشر شد، گرگ یال دار دیده می شود؛ جانوری بلندپا و منحصر به فرد که به «روپاه دشت های برزیل» شهرت دارد.

تعداد حضور در جام جهانی ۲

کشوری با اسکناس هایی که در دو طراحی متفاوت منتشر می شوند

اسکناس های دو چهره بوسنی

داستان پول بوسنی و هرزگوین، داستان کشوری است که پس از جنگ و فروپاشی یوگسلاوی تلاش کرد هویتی مشترک برای خود بسازد. تا اواخر دهه ۱۹۹۰، در نقاط مختلف این کشور ارزهای متفاوتی از جمله دینار یوگسلاوی، کونای کرواسی و دینار بوسنی در گردش بود، اما در سال ۱۹۹۸ «مارک تبدیل پذیر» به عنوان پول واحد این کشور معرفی شد؛ ارزی که نام خود را از مارک آلمان گرفته است. اسکناس های بوسنی و هرزگوین در میان اسکناس های جهان ویژگی منحصر به فردی دارند. این کشور از دو واحد سیاسی اصلی تشکیل شده و به همین دلیل اسکناس های ۱۰، ۲۰، ۵۰ و ۱۰۰ مارکی در دو طرح متفاوت منتشر می شوند. چهره ها، نمادها و نوشته های هر نسخه با دیگری فرق دارد، اما هر دو در سراسر کشور ارزش و اعتبار یکسانی دارند. در سال های نخست، اسکناس های ۵۰ فنینگ، ۱ مارک و ۵ مارک نیز در گردش بودند، اما بعدها جای خود را به سکه دادند. امروز اسکناس های ۱۰، ۲۰، ۵۰، ۱۰۰ و ۲۰۰ مارکی در کنار سکه های فنینگ و مارک، نظام پولی این کشور را تشکیل می دهند. پس از بیش از دو دهه، مارک تبدیل پذیر نه فقط یک واحد پول، بلکه نمادی از ثبات اقتصادی و اعتماد عمومی در کشوری است که زمانی با چندین ارز و چندین نظام پرداخت مختلف اداره می شد.

نسخه جمهوری صربسکا

▲ چهره «آکسا شانتیچ»، شاعر صرب تبار بوسنی، روی این نسخه از اسکناس ۱۰ مارک قرار دارد. پشت اسکناس نیز بخشی از تزئینات و نقش برجسته های سنگ قبرهای تاریخی استچاک به تصویر کشیده شده.

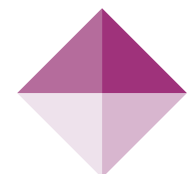
◀ چهره «پتار کوچیچ»، نویسنده و فعال فرهنگی صرب، روی این نسخه از اسکناس ۱۰۰ مارک دیده می شود. در پشت اسکناس نیز بخشی از تزئینات سنگ قبرهای تاریخی استچاک به تصویر درآمده.

▲ چهره «فیلیپ ویشنچيچ»، شاعر و راوی حماسه های مردمی صرب ها، روی این اسکناس دیده می شود. پشت آن تصویری از نقش یک نوازنده گوسله بر یکی از سنگ نگاره های تاریخی استچاک قرار دارد؛ نمادی از سنت های شفاهی و حماسی منطقه بالکان.

◀ چهره «یوان دوچیچ»، شاعر و دیپلمات شناخته شده صرب، روی اسکناس ۵۰ مارک جمهوری صربسکا نقش بسته است. پشت اسکناس بخشی از تزئینات سنگ قبر تاریخی استچاک زگوشچا دیده می شود که به میراث هنری و فرهنگی قرون وسطایی بوسنی اشاره دارد.

عمر تراکتس

ASAE TAAAHONESH.IR

ماهنامه اختصاصی مدیران فناوری های مالی ایران

- واحد پول: مارک تبدیل پذیر
- نماد: KM
- بانک مرکزی: بانک مرکزی بوسنی و هرزگوین
- چاپ اسکناس: چاپخانه اوبرتور (Imprimerie Oberthur)
- نرخ تورم: ۶٫۸ درصد (آوریل ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: کاغذی
- جمعیت: ۳٫۱۱۴ میلیون نفر (رتبه ۱۳۸)
- مساحت: ۵۱٫۲۰۹ کیلومتر مربع (رتبه ۱۲۸)

تعداد حضور در جام جهانی ۹

روایت تاریخ پاراگوئه در اسکناس هایش

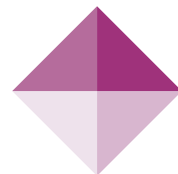
پولی به نام گوارانی

پول ملی پاراگوئه، گوارانی، چیزی فراتر از یک ابزار ساده برای خرید و فروش است؛ انگار خلاصه‌ای جمع‌وجور از تاریخ، سیاست و فرهنگ این کشور در دل آمریکای جنوبی باشد. این واحد پول در سال ۱۹۴۳ تصویب شد و از ۱۹۴۴ جایگزین «پزو فورته» شد؛ تلاشی برای اینکه پاراگوئه بعد از تحولات سیاسی اش، هویت مالی مستقل تری داشته باشد. گوارانی به ۱۰۰ سنتیمو تقسیم می‌شود، اما تورم باعث شده سکه‌های خرد عملاً از زندگی روزمره حذف شوند. امروز هم این ارز در زمره کم‌ارزش‌ترین پول‌های قاره آمریکا قرار دارد؛ جایی که حتی یک دلار آمریکا معادل هزاران گوارانی است. همین وضعیت در مقطعی ایده‌ای به نام «گوارانی جدید» را به وجود آورد؛ طرحی برای حذف چند صفر از پول ملی. اما جذاب‌ترین بخش ماجرا، اسکناس‌های پاراگوئه است. این اسکناس‌ها فقط پول نیستند، بیشتر شبیه یک گالری کوچک از تاریخ این کشورند. از قهرمانان ملی و نمادهای استقلال گرفته تا چهره موسیقی دان افسانه‌ای روی آنها دیده می‌شود. حتی اسکناس ۵۰ هزار گوارانی هم داستان پرحاشیه‌ای دارد؛ از چاپ تصویر یک دیکتاتور در نسخه‌های اولیه گرفته تا بازطراحی کامل آن بعد از ماجراهای سیاسی و سرقت‌های بانکی، که در نهایت به تصویری هنری و رنگارنگ از یک گیتاریست بزرگ رسید.

مهرتراکتس

۸۲

ASAE7ARAHONESH.IR

ماهنامه اختصاصی مدیران فناوری‌های مالی ایران

روایات اسکناس ۵۰,۰۰۰ گوارانی تصویر «آگوستین پیو بارریوس» گیتاریست افسانه‌ای پاراگوئه قرار دارد؛ هنرمندی که موسیقی اش فراتر از مرزها رفت و از برجسته‌ترین نوازندگان گیتار کلاسیک آمریکای لاتین است. در پشت اسکناس نیز گیتار او و فضای موسیقایی آثارش دیده می‌شود؛ انگار خود اسکناس هم در حال نواختن است.

روایات اسکناس ۲۰,۰۰۰ گوارانی تصویر یک «زن پاراگوئه‌ای» به عنوان نمادی از هویت ملی و نقش زنان در جامعه این کشور نقش بسته است؛ چهره‌ای بی‌نام اما آشنا. در پشت آن، نمایی ساختمان بانک مرکزی پاراگوئه دیده می‌شود؛ جایی که سیاست پولی کشور در آن شکل و اقتصاد جهت می‌گیرد.

- واحد پول: گوارانی
- نماد: ₲ یا Gs.
- بانک مرکزی: بانک مرکزی پاراگوئه
- چاپ‌کنندگان اسکناس: De La Rue / شرکت امنیت چاپ پول لهستان
- نرخ تورم: ۲,۴ درصد (می ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: پلیمری
- جمعیت: ۷,۰۹۵ میلیون نفر (زنبه ۱۰۹)
- مساحت: ۴۰۶,۷۵۲ کیلومتر مربع (زنبه ۶۰)

داستان کوتاه‌ترین تجربه انتشار پول کاغذی در پاناما

بالبوآ؛ اسکناس‌های هفت‌روزه

اگر جایی در دنیا باشد که اسکناس‌هایش فقط چند روز عمر کرده باشند، احتمالاً پاناما یکی از عجیب‌ترین نمونه‌هاست. کشوری که امروز پولش با دلار آمریکا گره خورده، زمانی تلاش کرد اسکناس ملی خودش را وارد گردش کند؛ تلاشی که تنها یک هفته دوام آورد و یکی از کوتاه‌ترین فصل‌های تاریخ پول جهان را رقم زد. پاناما پس از استقلال از کلمبیا در سال ۱۹۰۴، «بالبوآ» را به عنوان واحد پول رسمی خود معرفی کرد؛ پولی که نامش را از واسکو نونیز د بالبوا، کاشف اسپانیایی، گرفته بود. از همان ابتدا، ارزش الببوآ با نسبت یک‌به‌یک به دلار آمریکا متصل شد و در کنار دلار به گردش درآمد. با این حال، قانون اساسی پاناما انتشار الببوآ را فقط به شکل سکه مجاز می‌دانست و عملاً دلار آمریکا نقش اصلی را در مبادلات روزمره داشت.

ماجرا در سال ۱۹۴۱ تغییر کرد؛ زمانی که آرنولفو آریاس، رئیس‌جمهور وقت، زمینه تأسیس «بانک مرکزی جمهوری پاناما» را فراهم کرد. این بانک در دوم اکتبر همان سال اسکناس‌های ۱، ۵، ۱۰ و ۲۰ الببوآ را منتشر کرد؛ اسکناس‌هایی که روی آنها تصاویری از واسکو نونیز د بالبوا، رئیس بومی اوراکا، کشاورزان و پانامای قدیم دیده می‌شد و پشت همه آنها نشان ملی کشور قرار داشت. اما این تجربه عمر بسیار کوتاهی داشت. تنها هفت روز بعد، آریاس در کودتا برکنار شد، بانک تازه تأسیس تعطیل شد و دولت جدید اسکناس‌ها را از گردش خارج کرد. بیشتر این اسکناس‌ها بعداً سوزانده شدند و از حدود نیم میلیون اسکناس منتشر شده، تنها چند هزار قطعه باقی ماند؛ اسکناس‌هایی که امروز به «اسکناس‌های هفت‌روزه آریاس» معروف‌اند و از ارزشمندترین اقلام کلکسیونی جهان به شمار می‌روند.

مهرتراکتس

۸۴

ASAE TARRAHONESH I R

ماهنامه اختصاصی مدیران فناوری‌های مالی ایران

▲ اسکناس ۲۰ بالبوا صحنه‌ای روستایی از فعالیت‌های کشاورزی و دامداری را به تصویر می‌کشد؛ صحنه‌ای از کشاورزان، گاوها، ارابه و نیشکر که تصویری از اقتصاد سنتی کشور را روایت می‌کند. در پشت اسکناس، نشان ملی پاناما قرار دارد.

- واحد پول: بالبوآ و دلار آمریکا
- نماد: B/ و \$
- بانک مرکزی: ندارد
- چاپ‌کننده اسکناس: اداره حکاکی و چاپ آمریکا
- نرخ تورم: ۱٫۱ درصد (آوریل ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: کاغذی
- جمعیت: ۴٫۶۲۵ میلیون نفر (رتبه ۱۲۹)
- مساحت: ۷۵٫۴۱۷ کیلومتر مربع (رتبه ۱۱۹)

داستان پولی که با حذف شش صفر دوباره متولد شد

لیر؛ آینه تاریخ ترکیه

داستان لیر از سال ۱۸۴۴ و دوران امپراتوری عثمانی آغاز می‌شود؛ زمانی که «لیر عثمانی» به پول رسمی این سرزمین تبدیل شد. با تأسیس جمهوری ترکیه در سال ۱۹۲۳، لیر جدید جایگزین پول دوران عثمانی شد و به نمادی از کشور تازه تأسیس ترکیه تبدیل شد. از همان سال‌های نخست، تصویر مصطفی کمال آتاتورک، بنیان‌گذار جمهوری ترکیه، روی اسکناس‌ها نقش بست؛ تصویری که هنوز هم مهم‌ترین عنصر طراحی پول این کشور به شمار می‌رود. اما شاید مهم‌ترین فصل تاریخ لیر، سال‌های تورم شدید در دهه‌های ۱۹۸۰، ۱۹۹۰ و اوایل دهه ۲۰۰۰ باشد. ارزش پول ملی ترکیه آن قدر سقوط کرد که برای خرید یک دلار آمریکا باید بیش از یک میلیون لیر پرداخت می‌شد. سرانجام در سال ۲۰۰۵ دولت ترکیه با حذف شش صفر از پول ملی، «لیر جدید» را معرفی کرد و یکی از بزرگ‌ترین اصلاحات پولی جهان را رقم زد. امروز اسکناس‌های ترکیه فقط روایتگر اقتصاد این کشور نیستند. پشت هر کدام از آنها چهره دانشمندان، نویسندگان و شخصیت‌های فرهنگی برجسته ترکیه دیده می‌شود؛ گویی هر اسکناس، صفحه‌ای کوچک از تاریخ و هویت معاصر این کشور را در خود جای داده است.

▶ پرتره آتاتورک در زمینه‌ای سبز رنگ، نمای اصلی روی اسکناس ۲۰ لیر را شکل داده است. در پشت اسکناس، معمار کمال‌الدین، از پیشگامان معماری ملی ترکیه، در کنار ساختمان تاریخی دانشگاه غازی و نمادهای معماری دیده می‌شود.

▶ روی اسکناس ۵ لیر چهره مصطفی کمال آتاتورک دیده می‌شود. پشت اسکناس به آیدین ساییلی، تاریخ‌نگار برجسته علم، اختصاص دارد و با تصویر منظومه شمسی، اتم و ساختار DNA، ادای احترامی به دنیای دانش و پژوهش است.

▶ روی اسکناس ۱۰ لیر تصویر مصطفی کمال آتاتورک قرار گرفته. پشت آن به جاهد عارف، ریاضیدان نامدار ترک، اختصاص دارد و فرمول‌ها، دنباله‌های عددی و چرتکه، دنیای جذاب ریاضیات را به تصویر می‌کشند.

▶ چهره آتاتورک روی زمینه آبی رنگ اسکناس ۱۰۰ لیر، یکی از شناخته‌شده‌ترین پول‌های ترکیه است. در پشت اسکناس، بخوری زاده مصطفی عطری، آهنگساز بزرگ عثمانی، در میان نت‌های موسیقی، سازهای سنتی و یک درویش مولوی به تصویر کشیده شده است.

▶ روی اسکناس ۵۰ لیر، تصویر آتاتورک دیده می‌شود. پشت آن به فاطمه عالیبه توپوز، نخستین رمان‌نویس زن ترکیه، اختصاص دارد؛ جایی که کتاب‌ها، قلم و دوات یادآور جایگاه او در ادبیات این کشور هستند.

▶ بزرگ‌ترین اسکناس رایج ترکیه با رنگ صورتی، در روی خود پرتره آتاتورک را نمایش می‌دهد. پشت آن به یونس امره، شاعر و عارف نامدار ترک، اختصاص دارد؛ آرامگاه او در کنار گل سرخ، کبوتر و جمله مشهور «بیایید دوست بداریم و دوست داشته شویم» فضایی شاعرانه به اسکناس بخشیده است.

معماران گشت

ASAE TAAAHONESH IIR

ماهنامه اختصاصی مدیران فناوری‌های مالی ایران

- واحد پول: لیر ترکیه
- نماد: ₺، TL
- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری ترکیه
- چاپ‌کننده اسکناس: چاپخانه بانک مرکزی جمهوری ترکیه
- نرخ تورم: ۳۲٫۶۱ درصد (می ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: کاغذی
- جمعیت: ۸۷٫۹۲۶ میلیون نفر (رتبه ۱۸)
- مساحت: ۷۸۳٫۵۶۲ کیلومتر مربع (رتبه ۳۷)

داستان تغییر پول ملی تونس و میراثی که هنوز باقی مانده است

دیناری با طعم فرانک

اگر در تونس از قیمت یک کالا بپرسید، ممکن است فروشنده به جای «دینار» از «فرانک» حرف بزند؛ واژه‌ای که سال‌هاست از چرخه رسمی پول این کشور خارج شده، اما هنوز در زبان مردم زندگی می‌کند. این یکی از جذاب‌ترین ویژگی‌های پول تونس است؛ کشوری که گذشته و حال در آن به شکلی جالب در هم تنیده شده‌اند. واحد پول تونس «دینار» نام دارد که در سال ۱۹۶۰ جای فرانک را گرفت و هر دینار برابر با هزار فرانک قدیمی تعیین شد. تاریخ اسکناس‌های تونس بازتابی از تحولات سیاسی این کشور است. نخستین اسکناس‌های دیناری در اواخر دهه ۱۹۵۰ منتشر شدند و در سال‌های بعد اسکناس‌های ۱۰، ۲۰، ۳۰ و ۵۰ دیناری به آنها اضافه شد. اما یکی از مهم‌ترین تغییرات پس از انقلاب ۲۰۱۱ و سقوط زین‌العابدین بن علی رخ داد؛ زمانی که تونس به تدریج اسکناس‌های جدیدی را جایگزین نمونه‌های قدیمی کرد. نسل‌های جدیدی که چهره‌های تاریخی، دستاوردهای علمی و نمادهای فرهنگی تونس را به نمایش می‌گذارند؛ گویی هر اسکناس، روایت کوتاهی از گذشته و هویت امروز این کشور مدیترانه‌ای است.

▲ روی اسکناس ۵ دیناری تصویر صلاح‌الدین العمامی، دانشمند و مهندس تونسی، دیده می‌شود؛ چهره‌ای که یادآور نقش علم و دانش در توسعه کشور است. پشت اسکناس نیز قنات‌ها و آب‌راهه‌های رومی زغوان را به تصویر می‌کشد؛ سازه‌هایی باستانی که قرن‌ها آب را به شهرهای تونس می‌رساندند.

▲ تصویر توحیده بن شیخ، نخستین پزشک زن تونس و جهان عرب، روی اسکناس ۱۰ دیناری نقش بسته است؛ نمادی از پیشگامی زنان در جامعه مدرن تونس. در پشت اسکناس، سفالینه‌ها و زیورآلات بربری دیده می‌شوند که بخشی از میراث فرهنگی و هویت کهن مردم شمال آفریقا را بازتاب می‌دهند.

▲ روی اسکناس ۲۰ دیناری فرحات حشاد، رهبر برجسته جنبش کارگری و از چهره‌های اثرگذار مبارزات استقلال تونس، حضور دارد. پشت آن آمفی‌تئاتر باشکوه الجم دیده می‌شود؛ یادگاری از دوران روم که از بزرگ‌ترین بناهای باستانی آفریقا به شمار می‌رود.

▶ چهره‌های نوبیره، نخست‌وزیر و از معماران اقتصاد مدرن تونس، روی اسکناس ۵۰ دیناری قرار دارد. در پشت اسکناس، ساختمان بانک مرکزی تونس قرار دارد؛ نمادی از ثبات مالی و استقلال اقتصادی این کشور در دوران معاصر.

تعداد حضور در جام جهانی ۷

عمر تراکتس

۸۷

خرداد ۱۴۰۵

سال دهم
شماره یکصد و پنجم

- واحد پول: دینار تونس
- نماد: د.ت (در عربی تونسی) یا DT (در الفبای لاتین)
- بانک مرکزی: بانک مرکزی تونس
- چاپ‌کننده اسکناس: شرکت De La Rue
- نرخ تورم: ۵٫۵ درصد (می ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: کاغذی
- جمعیت: ۱۲٫۴۱۵ میلیون نفر (رتبه ۸۱)
- مساحت: ۱۶۳٫۶۱۰ کیلومتر مربع (رتبه ۹۳)

تعداد حضور در جام جهانی ۱۵

روایت شکل گیری پول جمهوری چک بعد از جدایی چکسلواکی

تولد یک کرونا

جمهوری چک، سرزمین قلعه‌های افسانه‌ای و شهرهای تاریخی اروپای مرکزی، پول خودش را دارد؛ پولی به نام «کرونا (Koruna)» داستان کرونا جمهوری چک به یکی از آرام‌ترین جدایی‌های سیاسی قرن بیستم برمی‌گردد. اول ژانویه ۱۹۹۳، چکسلواکی بدون جنگ و تنش به دو کشور مستقل، جمهوری چک و اسلواکی، تقسیم شد؛ رویدادی که بعدها به «طلاق مخملی» شهرت پیدا کرد. با وجود جدایی سیاسی، دو کشور در ماه‌های نخست همچنان از پول مشترک چکسلواکی استفاده می‌کردند. اما این وضعیت قرار نبود ادامه پیدا کند. برای جلوگیری از خروج سرمایه و بی‌ثباتی پولی، جمهوری چک راه‌حلی موقت اما خلاقانه پیدا کرد: روی اسکناس‌های قدیمی چکسلواکی برچسب‌ها و مهرهای ویژه‌ای زده شد تا مشخص شود این اسکناس‌ها فقط در جمهوری چک اعتبار دارند. به تدریج اسکناس‌های اختصاصی جمهوری چک وارد گردش شدند و «کرونا جمهوری چک» شکل گرفت؛ ارزی که هویت بصری و طراحی اصلی آن تا امروز تا حد زیادی حفظ شده و بیشتر تغییراتش به ویژگی‌های امنیتی مربوط بوده است.

▲ تصویر اسکناس ۲۰۰ کرونا به یاد آموس کومنیوس اختصاص دارد؛ متفکر و آموزگاری که بسیاری او را پدر آموزش نوین می‌دانند.

▼ روی اسکناس ۵۰۰ کرونا تصویر بوژنا نمتسووا، نویسنده مشهور چک، نقش بسته است؛ زنی که آثارش هنوز بخشی از ادبیات کلاسیک این کشور به شمار می‌رود.

ممبر تراکتس

ASAE@ARAHONESH.IR

ماهانامه اختصاصی مدیران فناوری‌های مالی ایران

● واحد پول: کرون چک

● نماد: Kč

● بانک مرکزی: Czech National Bank

● چاپ‌کننده اسکناس: Státní tiskárna cenin (STC)

● در شهر: Prague

● نرخ تورم: ۲٫۱ درصد (می ۲۰۲۶)

● جنس اسکناس: کاغذی

● جمعیت: ۱۰،۵۲۷ میلیون نفر

(رتبه ۹۲)

● مساحت: ۷۸،۸۶۵ کیلومتر

مربع (رتبه ۱۱۸)

تعداد حضور در جام جهانی ۱

روایت پول مشترک در جمهوری کنگو و آفریقای مرکزی

زیر سایه فرانک CFA

اسکناس‌های جمهوری کنگو بخشی از روایتی بزرگ‌تر هستند؛ روایتی که به فرانک CFA و میراث پولی آفریقای مرکزی گره خورده است. جمهوری کنگو برخلاف بسیاری از کشورها پول ملی مستقل خودش را ندارد و از فرانک CFA آفریقای مرکزی استفاده می‌کند؛ پولی مشترک که در چند کشور منطقه جریان دارد، اما نباید آن را با فرانک CFA آفریقای غربی اشتباه گرفت؛ دو نظام پولی جدا که فقط ارزش برابری دارند. وقتی فرانک CFA در سال ۱۹۴۵ معرفی شد، اسکناس‌ها مستقیماً زیر نظر ساختارهای مالی فرانسه منتشر می‌شدند و حتی نام مستعمره‌ها روی آنها دیده نمی‌شد. با گذشت زمان، مسئولیت انتشار پول به نهادهای مالی آفریقای مرکزی منتقل شد و بانک‌های منطقه‌ای کنترل بیشتری بر پول مشترک پیدا کردند. جمهوری کنگو مدتی اسکناس‌هایی با نام خودش منتشر می‌کرد؛ دوره‌ای که کشورهای عضو تلاش داشتند هویت ملی بیشتری به پول مشترک بدهند. اما این روند در سال ۱۹۹۳ متوقف شد و اسکناس‌ها به شکل امروزی درآمدند؛ اسکناس‌هایی که فقط با حروف شناسایی از یکدیگر متمایز می‌شوند.

▶ روی اسکناس ۵۰۰ فرانک CFA تصویری از ساختمان بانک مرکزی کشورهای آفریقای مرکزی (BEAC) در یائونده دیده می‌شود. پشت اسکناس به کشاورزی مدرن اختصاص دارد.

◀ نمای جلوی اسکناس ۱۰۰۰ فرانک CFA ساختمان BEAC و نشانه‌های هویتی اتحادیه پولی آفریقای مرکزی را نمایش می‌دهد. پشت آن به حوزه سلامت می‌پردازد و تصاویری از خدمات درمانی و زیرساخت‌های بهداشتی منطقه دیده می‌شود.

▼ ساختمان بانک مرکزی کشورهای آفریقای مرکزی در کنار نقشه و نشانه‌های منطقه‌ای در روی اسکناس ۵۰۰ فرانک CFA دیده می‌شود. پشت اسکناس بار دیگر سراسر طبیعت رفته؛ تصاویر جانوران، پوشش گیاهی و نمادهای تنوع زیستی، محور اصلی طراحی این اسکناس را تشکیل می‌دهند.

▼ روی بزرگ‌ترین اسکناس این مجموعه، ساختمان BEAC با ترکیبی از رنگ‌های بنفش، زرد و سبز دیده می‌شود؛ در کنار آن، نقشه منطقه و عناصر امنیتی و گرافیکی مجموعه قرار دارند. پشت اسکناس به آموزش اختصاص دارد و تصاویری از دانش‌آموزان، فضاهای آموزشی، کتاب و نمادهای یادگیری و توسعه انسانی را نمایش می‌دهد.

▲ روی اسکناس ۲۰۰۰ فرانک CFA ساختمان مرکزی BEAC قرار گرفته. پشت اسکناس به حفاظت محیط زیست و حیات وحش اختصاص دارد؛ تصاویری از جانوران، طبیعت منطقه و نمادهای حفاظت از اکوسیستم دیده می‌شوند.

ممبر تراکتس

۹

ASAE TAAHONESH I.R

ماهانامه اختصاصی مدیران فناوری‌های مالی ایران

- واحد پول: فرانک CFA آفریقای مرکزی
- نماد: F.CFA
- بانک مرکزی: بانک کشورهای آفریقای مرکزی
- چاپ‌کننده اسکناس: چاپخانه بانک مرکزی فرانسه
- نرخ تورم: ۲,۰۶ درصد (فوریه ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: کاغذی
- جمعیت: ۱۱۶,۴۵۲ میلیون نفر (رتبه ۱۵)
- مساحت: ۲,۳۴۴,۸۸۸ کیلومتر مربع (رتبه ۱۱)

روایت فرانک CFA در ساحل عاج و سنگال

ردپای ااره ماهی

ساحل عاج و سنگال از شناخته شده ترین کشورهای هستند که از فرانک CFA آفریقای غربی استفاده می کنند؛ ارزی که از سال ۱۹۴۵ و در دوران استعمار فرانسه در گردش است. برخلاف بسیاری از پول های ملی که تنها در یک کشور اعتبار دارند، فرانک CFA میان چند کشور غرب آفریقا مشترک است و همین ویژگی آن را به یکی از متفاوت ترین ارزهای جهان تبدیل کرده است. نخستین اسکناس های این ارز با ارزش های ۵ تا ۱۰۰۰ فرانک منتشر شدند و بعدها اسکناس های ۵۰۰ و ۱۰ هزار فرانکی نیز به آنها اضافه شد. در سال ۲۰۰۴ نیز مجموعه ای تازه با طراحی مدرن تر و ویژگی های امنیتی پیشرفته جایگزین اسکناس های قدیمی شد. امروزه بانک مرکزی کشورهای غرب آفریقا که مقر آن در داکار، پایتخت سنگال، قرار دارد، مسئول انتشار این اسکناس هاست. یکی از جالب ترین نمادهای فرانک CFA، تصویر ماهی ااره ای است؛ نمادی که از وزنه های برنزی اقوام آکان و بائوله الهام گرفته شده است. این وزنه ها در گذشته برای سنجش و مبادله پودر طلا به کار می رفتند و نشانه ای از ثروت و فراوانی بودند. امروز از بازارهای شلوغ آبیجان تا خیابان های داکار، همین اسکناس ها دست به دست می شوند؛ پولی که هنوز ردپای تاریخ مشترک غرب آفریقا را با خود حمل می کند.

تعداد حضور در جام جهانی ۴

تعداد حضور در جام جهانی ۴

مهرتراکتس

۹۲

ASAE27AAAHONESH.IR

ماهانامه اختصاصی مدیران فناوری های مالی ایران

- واحد پول: فرانک CFA آفریقای غربی
- نماد: F.CFA
- بانک مرکزی: Central Bank of West African States
- چاپ کننده اسکناس: کارخانه چاپ پول بانک مرکزی فرانسه
- نرخ تورم ساحل عاج: ۰٫۳ درصد (ژانویه ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: کاغذی
- جمعیت: ۳۳٫۴۹۴ میلیون نفر (رتبه ۵۰)
- مساحت: ۳۲۲٫۴۶۳ کیلومتر مربع (رتبه ۷۰)

▲ روی اسکناس ۱۰۰۰ فرانک CFA، تصویری از کتاب، کره جغرافیایی و نمادهای پزشکی قرار گرفته؛ روایتی از آموزش، دانش و سلامت. تصویر ماهی اراهی نیز در طراحی این اسکناس حضور دارد. پشت آن، شترها در منظره ای بیابانی دیده می شوند؛ تصویری آشنا از جغرافیا و زندگی در مناطق خشک غرب آفریقا.

▲ روی اسکناس ۵۰۰ فرانک CFA، در کنار تصویر تبت و فناوری دیجیتال که ترکیبی از میراث فرهنگی و حرکت به سمت اقتصاد مدرن است، تصویر ماهی اراهی نیز مثل دیگر اسکناس های این مجموعه، دیده می شود. پشت اسکناس تصویری از دو اسب آبی در کنار تالابها و پوشش گیاهی دیده می شود؛ ادای احترامی به حیات وحش و اکوسیستم های آفریقای غربی.

روایتی از پول سوئد که آرام آرام با اسکناس خدا حافظی می کند

کرون در جامعه بدون پول نقد

تعداد حضور در جام جهانی ۱۳

کرون سوئد که نامش به معنای «تاج» است، از سال ۱۸۷۶ وارد زندگی مردم این کشور شد؛ زمانی که سوئد همراه با دانمارک و نروژ اتحادیه پولی مشترکی بر پایه طلا ایجاد کرد. در آن دوره، ارزش کرون مستقیماً به طلا گره خورده بود و حتی کوچکترین واحد پول، یعنی «اوره»، ارزش و کاربرد واقعی داشت. اسکناس‌های سوئدی هم در طول زمان تغییرات زیادی را تجربه کرده‌اند. اگر زمانی پادشاهان و چهره‌های سیاسی روی آنها دیده می‌شدند، امروز نویسندگان، بازیگران، موسیقی‌دان‌ها و شخصیت‌های فرهنگی جای آنها را گرفته‌اند. از آسترید لیندگرن تا اینگمار برگمان و داگ همرشولد، هر اسکناس بخشی از روایت فرهنگی سوئد را تعریف می‌کند. حتی انتخاب چهره‌ها و طراحی برخی اسکناس‌ها گاهی بحث برانگیز شده و نشان داده که پول، فقط یک ابزار اقتصادی نیست. شاید عجیب‌ترین بخش ماجرا این باشد که سوئد، با وجود داشتن یکی از پرمعامله‌ترین ارزهای جهان، امروز یکی از نزدیک‌ترین کشورها به جامعه بدون پول نقد محسوب می‌شود؛ جایی که موبایل و پرداخت دیجیتال آرام آرام جای اسکناس‌ها را گرفته‌اند.

ممبر تراکتس

۹۴

ASAEETARAHONESH.IR

ماهنامه اختصاصی مدیران فناوری‌های مالی ایران

اینگمار برگمان، کارگردانی که سینمای سوئد را جهانی کرد، روی این اسکناس دیده می‌شود و اشاره‌ای هم به فیلم مشهور «مهر هفتم» دارد. پشت آن، صخره‌های معروف فارو در گوتلند دیده می‌شوند؛ چشم‌اندازی که بارها در آثار برگمان ظاهر شده است. جزیره فارو برای سال‌ها محل زندگی و کار برگمان بوده و امروزه یکی از مهم‌ترین مقاصد فرهنگی و سینمایی سوئد به شمار می‌رود.

روی این اسکناس، بریگیت نیلسون، خواننده افسانه‌ای اپرا، دیده می‌شود؛ چهره‌ای که سال‌ها یکی از شناخته‌شده‌ترین صداها برای جهان بود. پل اورسوند در کنار گل بابونه و چشم‌انداز منطقه اسکونه پشت اسکناس دیده می‌شود؛ جایی که جنوب سوئد را به اروپا متصل می‌کند. پل اورسوند که سوئد را به دانمارک پیوند می‌دهد، یکی از مهم‌ترین پروژه‌های زیرساختی اسکاندیناوی و نمادی از همکاری منطقه‌ای در شمال اروپا است.

- واحد پول: کرون سوئد
- نماد: kr
- بانک مرکزی: بانک مرکزی سوئد
- چاپ‌کننده پول: شرکت De La Rue
- نرخ تورم: ۰٫۸ درصد (می ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: کاغذی
- جمعیت: ۱۰٫۷۰۱ میلیون نفر (رتبه ۹۱)
- مساحت: ۴۵۰٫۲۹۵ کیلومتر مربع (رتبه ۵۶)

تعداد حضور در جام جهانی ۱۳

فرانک سوئیس؛ پولی که به جای تصویر مشاهیر، مفاهیمی چون زمان، نور، باد، آب و زبان را روایت می کند

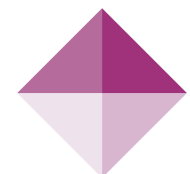
اسکناسی به وسعت یک کهکشان

شاید برایتان جالب باشد که بدانید بخش مهمی از فناوری های چاپ و امنیت اسکناس های جهان ریشه ای سوئیسی دارند. با این حال، خود فرانک سوئیس داستانی متفاوت و شنیدنی دارد. پیش از یکپارچگی پولی در سال ۱۸۵۰، بیش از ۸۰۰ نوع سکه در کانتون های مختلف سوئیس در گردش بود. قانون اساسی ۱۸۴۸ حق ضرب سکه را به دولت فدرال واگذار کرد و دو سال بعد، فرانک به پول رسمی این کشور تبدیل شد. انتشار اسکناس اما تا اوایل قرن بیستم در اختیار بانک های مختلف بود تا اینکه با تأسیس بانک ملی سوئیس در سال ۱۹۰۷، این مسئولیت به طور انحصاری به این نهاد سپرده شد. نخستین سری اسکناس های بانک ملی نیز در سال ۱۹۱۱ منتشر شد. از آن زمان تاکنون ۹ سری اسکناس طراحی شده است. یکی از ویژگی های منحصر به فرد نظام پولی سوئیس این است که بر اساس قانون سال ۲۰۲۰، اسکناس های سری ششم (منتشر شده از ۱۹۷۶) به بعد هیچ گاه اعتبار خود را از دست نمی دهند و در هر زمان قابل باز خرید هستند. جذابیت فرانک سوئیس تنها به امنیت آن محدود نمی شود. در سری فعلی اسکناس ها، به جای چهره مشاهیر، مفاهیمی مانند زمان، نور، باد، آب، ماده و زبان به تصویر کشیده شده اند. برای نمونه، اسکناس ۲۰ فرانکی با محوریت «نور» طراحی شده و از نمادهای علمی و نجومی الهام می گیرد. با این حال، در میان همه اسکناس ها، اسکناس ۱۰۰۰ فرانکی جایگاهی ویژه دارد. این اسکناس یکی از با ارزش ترین اسکناس های رایج جهان است و با وجود سهم اندک از تعداد اسکناس های در گردش، نزدیک به نیمی از ارزش کل اسکناس های فرانک سوئیس را تشکیل می دهد؛ نشانه ای از اعتماد عمیق مردم به ثبات اقتصادی و مالی این کشور.

مهرتراکتس

۹۶

ASAEETAAAHONESH.IR

ماهانامه اختصاصی مدیران فناوری های مالی ایران

- واحد پول: فرانک
- نماد: CHF
- بانک مرکزی: Swiss National Bank
- چاپ کننده اسکناس: Orell Füssli
- نرخ تورم: ۰٫۶ درصد (می ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: خودبستر اسکناس ترکیبی از کاغذ و پلیمر است.
- جمعیت: ۹،۰۰۷ میلیون نفر (رتبه ۱۰۰)
- مساحت: ۴۱،۲۸۴ کیلومتر مربع (رتبه ۱۳۵)

▶ در اسکناس ۲۰ فرانکی، نور و خلاقیت هنری محور اصلی طراحی است. دستی در حال نگه داشتن منشور و بازی رنگ ها، به توانایی انسان در مشاهده، کشف و درک جهان اشاره دارد.

◀ باد و پویایی طبیعت، داستان اسکناس ۵۰ فرانکی را روایت می کنند. قاصدکی که دانه هایش در هوا پراکنده می شوند و نماد آزادی حرکت و جابه جایی اند.

Banknoten sind strafrechtlich geschützt. Las bancnotas en protegidas dal dret penal.

Les billets de banque sont protégés par le droit penal. Le banconote sono protette dal diritto penale.

20

BANQUE NATIONALE SUISSE BANCA NAZIONALE SVIZZERA

تعداد حضور در جام جهانی ۲

تاریخ دینار عراق؛ از شکوه گذشته تا بازسازی دوباره

داستان دینار سوئیدی

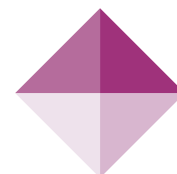

کمتر پولی در منطقه به اندازه دینار عراق، جنگ، تحریم و تغییرات سیاسی را از سر گذرانده است. این پول که روزگاری یکی از قدرتمندترین ارزهای خاورمیانه بود، طی چند دهه افت و خیزهای بسیاری را تجربه کرد. دینار عراق در سال ۱۹۳۲ وارد گردش شد و جای روپیه هند را گرفت؛ پولی که از زمان حضور بریتانیا در کشور رایج بود. در آن سال ها، ارزش دینار آن قدر بالا بود که حتی از دلار آمریکا هم قدرتمندتر محسوب می شد. اما جنگ خلیج فارس مسیر همه چیز را عوض کرد. تحریم ها باعث شد عراق دیگر نتواند اسکناس های باکیفیت قبلی را از چاپخانه های بریتانیایی سفارش دهد و به جای آن، اسکناس هایی با کیفیت پایین تر و چاپ ساده تر وارد گردش شدند. از همین جا بود که اصطلاح «دینار سوئیدی» متولد شد؛ نامی که مردم به اسکناس های قدیمی تر و باکیفیت تر دادند. پس از سقوط صدام، عراق یکی از بزرگ ترین عملیات های تعویض پول در جهان را تجربه کرد. تنها طی چند ماه، تریلیون ها دینار جابه جا شد تا دوباره یک پول واحد در سراسر کشور شکل بگیرد. امروز اسکناس های عراق ترکیبی از نمادهای بین النهرین، معماری اسلامی، دجله و فرات و میراث تاریخی کشورند؛ اسکناس هایی که هنوز هم ردّ جنگ، نفت و سال ها بازسازی را روی خود دارند.

▼ روی اسکناس ۵۰۰۰ دیناری، منظره گلی علی پگ و آبشار مشهورش دیده می شود؛ یکی از شناخته شده ترین مناظر طبیعی عراق. پشت اسکناس، قلعه الاخضر قرار گرفته؛ دژی سنگی و عظیم که از مهم ترین نمونه های معماری آغازین اسلامی محسوب می شود.

عمر تراکتس

۹۸

ASAEETARAHONESH.IR

ماهنامه اختصاصی مدیران فناوری های مالی ایران

► روی بزرگ ترین اسکناس عراق، یک کشاورز عراقی در کنار خوشه های گندم دیده می شود. پشت اسکناس، بخشی از سنگ نگاره قانون حمورابی نقش بسته؛ اثری که یکی از قدیمی ترین مجموعه قوانین جهان است.

▲ روی اسکناس ۵۰۰ دیناری، سد دوکان بر رودخانه زاب کوچک دیده می شود؛ تصویری از زیرساخت و توسعه در عراق مدرن. پشت آن، لاماسو یا گاو بالدار آشوری نقش بسته؛ موجودی افسانه ای که قرن ها نگهبان کاخ ها و شهرهای باستانی بین النهرین بود.

► روی اسکناس ۱۰،۰۰۰ دیناری، تصویر حسن ابن هیثم دیده می شود؛ دانشمندی که بسیاری او را پدر علم نورشناسی می دانند. پشت اسکناس، مسجد بزرگ النوری موصل قرار گرفته؛ بنایی تاریخی که شماره کج آن سال ها یکی از نمادهای شهر بود.

▲ روی اسکناس ۱۰۰۰ دیناری، تصویر یک سکه طلایی دینار دیده می شود؛ اشاره ای به میراث طولانی تجارت و پول در منطقه. پشت اسکناس، مدرسه مستنصریه بغداد قرار گرفته؛ یکی از قدیمی ترین مراکز علمی جهان اسلام.

◀ روی اسکناس آبی رنگ ۲۵۰ دیناری، تصویر یک اسطرلاب دیده می شود؛ ابزاری که قرن ها نماد دانش ستاره شناسی و میراث علمی جهان اسلام بود. پشت اسکناس، مناره ماریج مسجد بزرگ سامرا قرار گرفته؛ یکی از شناخته شده ترین نمادهای معماری اسلامی عراق.

- واحد پول: دینار عراق
- نماد: IQD یا د.ع
- بانک مرکزی: بانک مرکزی عراق
- چاپ کننده اسکناس: G+D
- آلمان و De La Rue بریتانیا
- نرخ تورم: ۳/۴ درصد (آوریل ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: کاغذی
- جمعیت: ۴۸،۰۰۷ میلیون نفر (رتبه ۳۳)
- مساحت: ۴۳۸،۳۱۷ کیلومتر مربع (رتبه ۵۹)

تعداد حضور در جام جهانی ۲

نگاهی به تاریخ پول عربستان؛ از رسیدهای حج تا اسکناس های پلیمری

ریال؛ پول زائران و نفت

ریال عربستان، پول کشوری است که بخش بزرگی از تاریخ مدرنش با نفت، تجارت و زیارت گره خورده، اما داستان این پول خیلی قبل تر از چاه های نفت شروع شده است. پیش از شکل گیری عربستان سعودی، «ریال حجاز» در منطقه رایج بود؛ پولی که در دوره عثمانی در مسیرهای تجاری و زیارتی گردش می کرد و بعدها پایه شکل گیری ریال سعودی شد. داستان اسکناس های سعودی از جایی غیرمنتظره شروع شد؛ از زائران حج. در دهه ۱۹۵۰، دولت عربستان برای حل مشکل تبدیل ارز حجاج، «رسیدهای زائران» را منتشر کرد؛ برگه هایی شبیه اسکناس که قرار بود موقتی باشند، اما مردم آن قدر از آنها استفاده کردند که عملاً به پول کاغذی کشور تبدیل شدند. همین اتفاق راه را برای انتشار نخستین اسکناس های رسمی ریالی در سال ۱۹۶۱ باز کرد. امروز اسکناس های عربستان ترکیبی از تاریخ، مذهب و جاه طلبی اقتصادی اند؛ از تصاویر مسجد الحرام و مسجد النبی گرفته تا پالایشگاه ها و پروژه های مدرن. حتی عربستان در سال ۲۰۲۰ نخستین اسکناس پلیمری خود را منتشر کرد؛ نشانه ای از اینکه پول این کشور، مثل اقتصادش، میان سنت و آینده حرکت می کند.

◀ روی کوچک ترین اسکناس عربستان، تصویر ملک سلمان در کنار پالایشگاه نفتی شبیه دیده می شود. پشت اسکناس نیز نقش و نگارهای گل دار و عناصر گیاهی تزئین شده وجود دارد.

◀ روی اسکناس ۱۰۰ ریالی تصویر ملک سلمان در کنار گنبد سبز مشهور مدینه دیده می شود؛ گنبدی که به یکی از شناخته شده ترین نمادهای اسلامی تبدیل شده است. پشت اسکناس، مسجد النبی قرار گرفته؛ تصویری وسیع از یکی از مهم ترین مکان های مذهبی جهان اسلام که میلیون ها زائر هر سال به آن سفر می کنند.

◀ روی اسکناس سبزرنگ ۵۰ ریالی، تصویر ملک سلمان در کنار گنبد الصخره دیده می شود؛ یکی از شناخته شده ترین نمادهای مذهبی جهان اسلام. پشت آن تصویری از مجموعه مسجد الاقصی، قرار گرفته؛ اسکناسی که کاملاً بر پیوندهای مذهبی و تاریخی تأکید دارد.

◀ روی بزرگ ترین اسکناس عربستان تصویر ملک عبدالعزیز، بنیان گذار عربستان سعودی، در کنار کعبه دیده می شود. پشت اسکناس تصویری از مسجد الحرام نقش بسته.

◀ روی اسکناس ۱۰ ریالی، تصویر ملک سلمان در کنار کاخ تاریخی مربع دیده می شود. پشت اسکناس، منطقه مالی ملک عبدالله قرار گرفته؛ مجموعه ای از برج های مدرن عربستان.

عمر تراکتس

جهان

۹۹

خرداد ۱۴۰۵

سال دهم شماره یکصد و پنجم

- واحد پول: ریال سعودی
- نماد: ریال
- بانک مرکزی: بانک مرکزی عربستان سعودی
- چاپ کننده پول: شرکت چاپ پول بانک مرکزی عربستان
- نرخ تورم: ۱.۷ درصد (آوریل ۲۰۲۴)
- جنس اسکناس: اسکناس های کاغذی و پلیمری به طور هم زمان در گردش هستند.
- جمعیت: ۳۵.۱۶۵ میلیون نفر (رتبه ۴۷)
- مساحت: ۲,۱۴۹,۶۹۰ کیلومتر مربع (رتبه ۱۳)

داستان اسکناس های غنا؛ از استقلال تا حذف چهار صفر

سدهی روایتی از تغییر مداوم

تعداد حضور در جام جهانی

اسکناس های غنا بارها عوض شده اند؛ نه فقط به خاطر فناوری یا طراحی، بلکه چون خود کشور بارها تغییر کرده است. غنا پس از استقلال، تصمیم گرفت از نظام پولی به جامانده از دوران استعمار فاصله بگیرد. چند سال بعد، پول ملی جدیدی به نام «سدهی» معرفی شد؛ نامی که از صدف های کائوری گرفته شده؛ همان صدف هایی که قرن ها در غرب آفریقا نقش پول را بازی می کردند. نخستین سدهی در سال ۱۹۶۵ جای پوند، شیلینگ و پنس را گرفت و تصویر کواکه نکرومه، نخستین رئیس جمهور غنا، روی اسکناس هایش نشست. اما این تصویر ماندگار نبود؛ کودتای ۱۹۶۶ هم ساختار پولی کشور را تغییر داد و هم چهره نکرومه را از روی اسکناس ها حذف کرد. سال های بعد برای سدهی آرام نگذشت. تورم شدید و کاهش مداوم ارزش پول، سدهی را آن قدر ضعیف کرد که دولت در سال ۲۰۰۷ مجبور شد چهار صفر را از پول ملی حذف کند؛ تغییری که هر ۱۰ هزار سدهی قدیمی را به یک سدهی جدید تبدیل کرد. اسکناس های غنا امروز روایت کشوری هستند که بارها تلاش کرده خودش را از نو بسازد.

▲ روی اسکناس ۱ سدهی تصویر «شش بزرگ»؛ رهبران استقلال غنا، کنار دروازه ستاره سیاه قرار گرفته اند. پشت اسکناس، سد آکوسومبو دیده می شود؛ پروژه ای عظیم که از مهم ترین نمادهای توسعه صنعتی و انرژی غنا محسوب می شود.

◀ کواکه نکرومه، نخستین رئیس جمهور غنا، چهره اصلی روی اسکناس ۲ سدهی است. در پشت اسکناس، ساختمان پارلمان دیده می شود.

▲ ترکیب رنگ سبز مایل به زرد اسکناس ۱۰ سدهی، پس زمینه ای برای نمایش «شش بزرگ» و دروازه ستاره سیاه غنا شده است. در پشت آن، ساختمان بانک مرکزی غنا قرار دارد؛ جایی که سیاست های پولی و سرنوشت سدهی از آنجا مدیریت می شود و مسئول حفظ ثبات مالی کشور است.

◀ اسکناس آبی رنگ ۵ سدهی بار دیگر سراغ چهره های استقلال طلب رفته و «شش بزرگ» را کنار دروازه مشهور ستاره سیاه به تصویر کشیده است. اما پشت آن، روایت عوض می شود؛ تصویری از دانشگاه غنا و کتابخانه بال، این اسکناس را به ادای احترامی به آموزش و دانش تبدیل کرده است.

عمر تراکتس

ASAE TAAAHONESH.IR

ماهنامه اختصاصی مدیران فناوری های مالی ایران

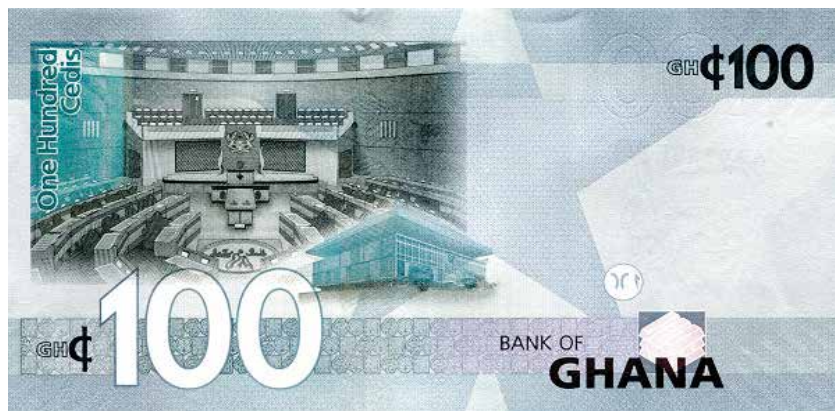
- واحد پول: سدهی
- نماد: GHC
- بانک مرکزی: بانک غنا
- چاپ کننده اسکناس: De La Rue و شرکت Crane Currency
- نرخ تورم: ۳/۷ درصد (می ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: کاغذی
- جمعیت: ۳۵،۶۹۷ میلیون نفر (رتبه ۴۶)
- مساحت: ۲۳۸،۵۳۳ کیلومتر مربع (رتبه ۸۲)

اسکناس ۲۰ سدی پنفس رنگ، در سمت رو روایت استقلال را حفظ کرده و تصویر «شش بزرگ» نمایش می‌دهد. پشت آن اما به ساختار حقوقی کشور پرداخته شده؛ ساختمانی که دیوان عالی غنا را در خود جای داده و نمادی از عدالت و حاکمیت قانون است.

▲ روی اسکناس ۵۰ سدی تصویر «شش بزرگ» دیده می‌شوند. پشت اسکناس، قلعه کریستیانزبورگ قرار گرفته؛ ساختمانی تاریخی که از دوران استعمار تا سال‌ها مرکز قدرت سیاسی کشور بوده است.

◀ در روی اسکناس ۱۰۰ سدی، همان فرمول آشنای «شش بزرگ» و دروازه ستاره سیاه را حفظ کرده. اما پشت اسکناس، نمای داخلی پارلمان غنا دیده می‌شود؛ فضایی که امروز تصمیم‌های مهم سیاسی کشور در آن گرفته می‌شود.

▲ روی بزرگ‌ترین اسکناس غنا، تصویر «شش بزرگ» در کنار دروازه ستاره سیاه دیده می‌شود. پشت اسکناس، ساختمان جوبیلی هاوس قرار دارد؛ مقر ریاست جمهوری غنا که به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مراکز قدرت سیاسی کشور شناخته می‌شود.

عمر تراکتس

جهان

خرداد ۱۴۰۵

سال دهم
شماره یکصد و پنجم

روایت شکل‌گیری پول ملی قطر

از روپیه تارپال

ریال قطر جزو ارزهایی است که مسیر شکل‌گیری آن پرماجر است. تا دهه ۱۹۶۰، مردم قطر از «روپیه خلیج فارس» استفاده می‌کردند؛ ارزی که دولت هند برای کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس منتشر می‌کرد. اما وقتی هند در سال ۱۹۶۶ ارزش روپیه را کاهش داد، قطر تصمیم گرفت راه خود را جدا کند. ابتدا برای مدت کوتاهی ریال سعودی در این کشور رواج یافت و سپس قطر ودبی با همکاری یکدیگر پول مشترکی به نام «ریال قطر ودبی» را معرفی کردند. این همکاری تا سال ۱۹۷۳ ادامه داشت؛ سالی که دبی به امارات متحده عربی پیوست و قطر نیز ریال مستقل خود را منتشر کرد. از آن زمان، ریال قطر به نماد حاکمیت پولی این کشور تبدیل شد. بانک مرکزی قطر که در همان سال تأسیس شد، انتشار اسکناس‌ها و سکه‌های جدید را بر عهده گرفت و در دهه‌های بعد چندین نسل از اسکناس‌های ریالی را روانه بازار کرد. جدیدترین تحول در تاریخ این ارز به سال ۲۰۲۰ بازمی‌گردد؛ زمانی که پنجمین سری اسکناس‌های قطر با طراحی کاملاً تازه معرفی شد. این مجموعه برای نخستین بار اسکناس ۲۰۰ ریالی را نیز دربر داشت و با الهام از معماری سنتی، پرچم ملی و عناصر طبیعی قطر طراحی شد. دو سال بعد نیز قطر به مناسبت میزبانی جام جهانی فوتبال ۲۰۲۲، اسکناس یادبود ۲۲ ریالی را منتشر کرد؛ اسکناسی که به یکی از جذاب‌ترین یادگارهای نخستین جام جهانی برگزار شده در جهان عرب تبدیل شد. امروز ریال قطر نه تنها ابزار مبادله، بلکه روایتگر مسیر کشوری است که از اقتصاد مرورید و تجارت دریایی به یکی از ثروتمندترین اقتصادهای جهان رسیده است.

تعداد حضور در جام جهانی ۲

▲ روی اسکناس ۱ ریالی، پرچم قطر، گل بومی «دریما» و دروازه‌ای الهام‌گرفته از معماری تاریخی کشور دیده می‌شود. سمت دیگر به میراث دریایی قطر اختصاص دارد و تصویر یک لنج سنتی «بتیل» را نشان می‌دهد.

▲ پرچم و نقوش هندسی سنتی در یک سوی اسکناس ۵ ریالی دیده می‌شود. سوی دیگر صحنه‌ای از زندگی بادی‌نشینان قطر را به تصویر می‌کشد.

◀ در یک سمت اسکناس، پرچم قطر و گل دریما دیده می‌شود. سمت دیگر نماد قطر مدرن است و مجموعه‌ای از ورزشگاه لوسیل، برج مشعل، مرکز درمانی سدره و ساختمان‌های شهر آموزش بنیاد قطر را نمایش می‌دهد.

مستر تراکتس

۱۰۲

ASAEETARAHONESH.IR

ماهنامه اختصاصی مدیران فناوری‌های مالی ایران

- واحد پول: ریال قطر (QAR)
- نماد: QR و رِق
- بانک مرکزی: بانک مرکزی قطر
- چاپ‌کننده اسکناس: شرکت De La Rue
- نرخ تورم: ۲٫۶۲ درصد (آوریل ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: خودبستر اسکناس ترکیبی از کاغذ و پلیمر است.
- جمعیت: ۳٫۱۷۳ میلیون نفر (رتبه ۱۳۶)
- مساحت: ۱۱٫۵۸۶ کیلومتر مربع (رتبه ۱۶۴)

تعداد حضور در جام جهانی ۳

از اسکناس های جنگی تا پول پلیمری

سفر دلار کانادا تا امروز

دلار کانادا امروز یکی از معتبرترین ارزهای جهان به شمار می رود، اما رسیدن به این جایگاه نتیجه مسیری طولانی و پرپیچ و خم است. نخستین اسکناس های مشابه دلار کانادا در جریان جنگ ۱۸۱۲ میان بریتانیا و ایالات متحده منتشر شدند؛ زمانی که دولت استعماری بریتانیا برای تأمین هزینه های جنگ و جبران کمبود پول نقد، «اسکناس های ارتش (Army Bills)» را به گردش درآورد. این اسکناس ها اگرچه موقتی بودند، اما نقطه آغاز تاریخ پول کاغذی کانادا محسوب می شوند. در دهه های بعد، نظام پولی کشور پراکنده و نامنظم بود. بانک های تجاری، دولت های محلی و حتی برخی نهادهای شهری اسکناس های خود را منتشر می کردند و گاه چندین نوع پول به طور هم زمان در گردش بود. این وضعیت تا تأسیس بانک مرکزی کانادا ادامه یافت. در سوم ژوئیه ۱۹۳۴، بانک مرکزی کانادا آغاز به کار کرد و یک سال بعد نخستین سری اسکناس های ملی را منتشر ساخت. برای نخستین بار، یک نهاد واحد مسئول انتشار پول در سراسر کشور شد. با این حال، برخی بانک های تجاری همچنان حق انتشار اسکناس داشتند تا اینکه در سال ۱۹۴۴ این اختیار از آنها سلب شد و بانک مرکزی به تنها منتشرکننده رسمی اسکناس در کانادا تبدیل شد.

▶ پرتره «ملکه الیزابت دوم» در یک سوی اسکناس ۲۰ دلاری کانادا قرار دارد. سوی دیگر یادبود ملی ویمنی در فرانسه را نشان می دهد؛ بنایی که به سربازان کانادایی کشته شده در جنگ جهانی اول ادا می احترام می کند.

▶ تصویر «ویولا دزموند»، فعال حقوق مدنی و مبارز علیه تبعیض نژادی، روی اسکناس ۱۰ دلاری کانادا نقش بسته است. در سوی دیگر نیز موزه حقوق بشر کانادا در شهر وینیپگ و بخش هایی از منشور حقوق و آزادی های کانادا دیده می شود.

مهر تراکتس

۱۰۴

ASAE2TAAAHONESH.IR

ماهانامه اختصاصی مدیران فناوری های مالی ایران

- واحد پول: دلار کانادا
- نماد: \$
- بانک مرکزی: بانک کانادا
- شرکت چاپ اسکناس: Canadian Bank Note Company
- نرخ تورم: ۲٫۸ درصد (آوریل ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: پلیمری
- جمعیت: ۴۰٫۴۶۷ میلیون نفر (رتبه ۳۸)
- مساحت: ۹٫۹۸۴٫۶۷۰ کیلومتر مربع (رتبه ۲)

تعداد حضور در جام جهانی ۱۲

از روزهای ویرانی پس از جنگ کره تا عصر سامسونگ و صادرات فناوری

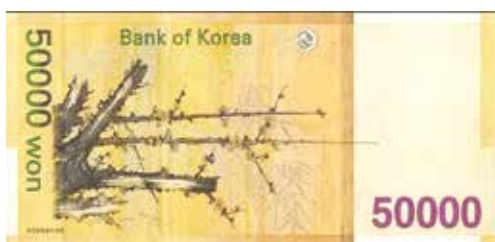
وون؛ آینه صعود اقتصادی کره جنوبی

وون پول رسمی کشوری است که امروز یکی از قدرت‌های اقتصادی آسیا و جهان به شمار می‌رود. اگرچه امروز تنها کره جنوبی از وون کره جنوبی استفاده می‌کند، اما مسیر رسیدن به این پول ملی پر از فراز و نشیب بوده است. در دوران استعمار ژاپن بین سال‌های ۱۹۱۰ تا ۱۹۴۵، بین کره‌ای که تحت کنترل ژاپن منتشر می‌شد، جایگزین پول‌های محلی شد. پس از پایان جنگ جهانی دوم و استقلال کره، دولت جدید وون را دوباره احیا کرد و نرخ آن را ۱۵۱ وون در برابر یک دلار آمریکا تعیین کرد. اما این آرامش چندان دوام نیاورد. جنگ کره که از سال ۱۹۵۰ تا ۱۹۵۳ ادامه داشت، اقتصاد کشور را ویران کرد و تورم شدیدی به وجود آورد. ارزش وون به سرعت سقوط کرد و دولت ناچار شد در سال ۱۹۵۳ واحد پول جدیدی به نام «هوان (Hwan)» را جایگزین آن کند. هوان نیز نتوانست مشکلات اقتصادی را حل کند. سرانجام در ژوئن ۱۹۶۲، دولت کره جنوبی بار دیگر وون را به عنوان پول ملی معرفی کرد و هر ۱۰ هوان معادل یک وون جدید تعیین شد. رشد سریع اقتصادی کره جنوبی، صنعتی شدن گسترده و افزایش صادرات باعث شد وون به تدریج جایگاه باثبات‌تری پیدا کند. با این حال، بحران مالی آسیا در سال ۱۹۹۷ ضربه سنگینی به اقتصاد کشور وارد کرد. در دسامبر همان سال، دولت اجازه داد نرخ ارز به صورت شناور تعیین شود و ارزش وون در مدت کوتاهی به شدت کاهش یافت. کره جنوبی اما توانست از این بحران عبور کند. اصلاحات اقتصادی، توسعه صنایع فناوری و افزایش صادرات باعث شد وون دوباره ثبات پیدا کند و امروز یکی از ارزهای مهم و نسبتاً باثبات آسیا محسوب شود.

▲ روی اسکناس ۱۰۰۰ وونی تصویر «بی هوانگ» نقش بسته است؛ فیلسوف و اندیشمند مکتب کنفوسیوسی که از تأثیرگذارترین متفکران تاریخ کره به شمار می‌رود. پشت اسکناس ۱۰۰۰ وونی، تابلوی «گیئونجائه چونگ گئو» اثر نقاش مشهور دوره چوسون، چئونگ سئون، دیده می‌شود.

▲ اسکناس ۵۰۰۰ وونی به «بی ای» اختصاص دارد؛ فیلسوف و سیاستمدار دوره چوسون و پشت اسکناس، بخشی از نقاشی‌های شین سایمدانگ دیده می‌شود.

▼ اسکناس ۱۰۰۰۰ وونی به پادشاه سجونگ کبیر اختصاص دارد که با ابداع الفبای هانگول، جایگاهی ویژه در تاریخ کره به دست آورد.

▲ شاید مشهورترین اسکناس کره جنوبی، اسکناس ۵۰۰۰ وونی باشد. روی این اسکناس تصویر «شین سایمدانگ» نقش بسته است؛ شاعر، نقاش و هنرمندی که از برجسته‌ترین زنان تاریخ کره محسوب می‌شود. او نخستین و تاکنون تنها زنی است که تصویرش روی اسکناس‌های مدرن کره جنوبی قرار گرفته است. نکته جالب اینکه شین سایمدانگ مادر «بی ای» است که تصویرش روی اسکناس ۵۰۰۰ وونی دیده می‌شود. به این ترتیب، مادر و پسر هر دوری پول ملی کره حضور دارند؛ اتفاقی که در میان ارزهای جهان کمتر دیده می‌شود.

مهرتراکش

۱۰۶

ASAEETARAHNESH.IR

ماهنامه اختصاصی مدیران فناوری‌های مالی ایران

- واحد پول: وون (Won)
- نماد: ₩
- بانک مرکزی: Bank of Korea
- چاپ‌کننده اسکناس: Korea Minting and Security Printing Corporation
- نرخ تورم: ۳٫۱ درصد (می ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: کاغذی
- جمعیت: ۵۱٫۶۰۰ میلیون نفر (رتبه ۳۱)
- مساحت: ۱۰۰٫۲۱۰ کیلومتر مربع (رتبه ۱۰۹)

مروری بر تاریخ پول کشوری کوچک با پیوندی بزرگ به اروپا

اسکودو در جزایر آتشفشانی

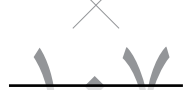
اسکودوی کیپ ورد، واحد پول کشوری است که سال‌ها مستعمره پرتغال بود و همین گذشته استعماری را هنوز هم می‌توان در تاریخ پولش دید؛ تا جایی که اسکودوی این کشور سال‌ها با اسکودوی پرتغال برابری می‌کرد و امروز هم ارزشش به یورو گره خورده است. داستان اسکودو از سال ۱۹۱۴ آغاز شد؛ زمانی که جای «رنال» قدیمی را گرفت و آرام آرام تبدیل به پول اصلی این کشور شد. پس از استقلال کیپ ورد در سال ۱۹۷۵، اسکودو هم وارد دوران تازه‌ای شد؛ دوره‌ای که تورم باعث شد سکه‌های سنتاوو کم‌کم از جیب مردم ناپدید شوند و ارزش پول بارها تغییر کند. با این حال، از اواخر دهه ۱۹۹۰، اتصال رسمی اسکودو به پول اروپا باعث شد ثبات بیشتری به اقتصاد این کشور برگردد. مجموعه جدید اسکناس‌های کیپ ورد که از سال ۲۰۱۴ منتشر شدند، به جای سیاستمداران صرف، به سراغ نویسندگان، موسیقی‌دانان و چهره‌های فرهنگی رفته‌اند. حتی برخی از آنها از جنس پلیمر ساخته شده‌اند؛ اسکناس‌هایی که میان جزایر آتشفشانی، موسیقی و اقیانوس، داستان کیپ ورد را روایت می‌کنند.

تعداد حضور در جام جهانی ۱

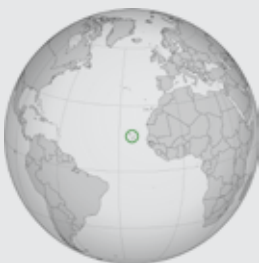
روی اسکناس ۵۰۰ اسکودویی، تصویر شاعر مشهور ژوزه باروسا دیده می‌شود؛ یکی از مهم‌ترین صداهای ادبیات کرئول کیپ ورد. پشت اسکناس، مناظر جزیره سانتیاگو، معماری محلی و تصاویری مرتبط با شعر و فرهنگ بومی دیده می‌شوند؛ جایی که ادبیات و جغرافیا به هم گره خورده‌اند.

عمر تراکتس

خرداد ۱۴۰۵

سال دهم
شماره یکصد و پنجم

- واحد پول: اسکودوی کیپ ورد
- نماد: Esc و \$
- بانک مرکزی: بانک کیپ ورد
- چاپ‌کننده اسکناس: شرکت بریتانیایی De La Rue
- نرخ تورم: ۰٫۳ درصد (آوریل ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: اسکناس‌های کاغذی و پلیمری به‌طور هم‌زمان در گردش هستند.
- جمعیت: ۵۲۹،۶۳۰ هزار نفر (رتبه ۱۷۴)
- مساحت: ۴،۰۳۳ کیلومتر مربع (رتبه ۱۷۴)

روی اسکناس ۲۰۰۰ اسکودویی، چهره سزاریا اوورا، خواننده معروف به «دیوای پاپرهنه»، دیده می‌شود؛ مشهورترین صدای موسیقی کیپ ورد. پشت آن، مناظری از جزیره سائو ویسنته و عناصر مرتبط با موسیقی و دریا دیده می‌شود؛ ترکیبی از صدایی که کیپ ورد را به جهان معرفی کرد.

روی بزرگ‌ترین اسکناس کیپ ورد، تصویر آریستیدش پریرا، نخستین رئیس‌جمهور کشور پس از استقلال، نقش بسته است؛ چهره‌ای که با تولد کیپ ورد مدرن گره خورده. پشت اسکناس به جزیره سانتیاگو اختصاص دارد و در آن مناظری از شهر تاریخی سیداده ولیا، دژ سائو فیلیپه و دیگر نمادهای تاریخی و فرهنگی این جزیره دیده می‌شود؛ تصاویری که ریشه‌های تاریخی و مسیر استقلال کشور را یادآوری می‌کنند.

روی اسکناس ۲۰۰ اسکودویی پلیمری، تصویر مانوئل لوپس، نویسنده و از بنیان‌گذاران ادبیات مدرن کیپ ورد، دیده می‌شود. پشت اسکناس به جزیره سائو نیکولا اختصاص دارد.

روی اسکناس ۱،۰۰۰ اسکودویی، تصویر کوده دی دونا، موسیقی‌دان افسانه‌ای کیپ ورد، نقش بسته؛ هنرمندی که موسیقی سنتی فانانا را جهانی‌تر کرد. پشت اسکناس، تصویری از ساز «فرینیو» دیده می‌شود.

تعداد حضور در جام جهانی ۷

نگاهی به تغییرات پول ملی کلمبیا از دوران استعمار تا امروز

سرگذشت پزو

پزوی کلمبیا مسیری طولانی را از سکه‌های دوران استعمار تا اسکناس‌های رنگارنگ امروزی طی کرده؛ مسیری که پر از تغییرات اقتصادی، تورم، اصلاحات پولی و تلاش برای حفظ ثبات بوده است. تا پیش از استقلال، رئال اسپانیایی پول رایج این سرزمین بود، اما پس از استقلال، کلمبیا به تدریج سیستم پولی خودش را ساخت و در سال ۱۸۳۷ پزورا جایگزین رئال کرد. در دهه‌های بعد، ساختار پولی کشور بارها تغییر کرد؛ از پیوستن به استاندارد طلا و اتصال ارزش پزو به فرانک فرانسه گرفته تا دوره‌هایی که تورم شدید، ارزش پول کاغذی را فرسایش داد. این تورم به‌ویژه در دهه‌های ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰ چنان اثرگذار بود که سنتاوها، واحدهای خرد پول، عملاً از زندگی روزمره حذف شدند. اسکناس‌های کلمبیا نیز تغییرات زیادی را تجربه کرده‌اند. زمانی استان‌ها و بانک‌های خصوصی این کشور اسکناس چاپ می‌کردند، اما از دهه ۱۹۲۰ بانک مرکزی انتشار پول را در اختیار گرفت. مجموعه اسکناس‌هایی که از سال ۲۰۱۶ وارد گردش شدند، تصویری متفاوت از کلمبیا ارائه می‌کنند؛ اسکناس‌هایی که با نمایش طبیعت، تنوع زیستی، چهره‌های فرهنگی و مناظر جغرافیایی، تلاش می‌کنند هویت این کشور را روی کاغذ بازنمایی کنند.

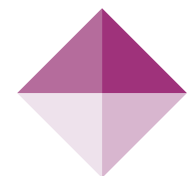

▶ اسکناس ۲۰,۰۰۰ پزویی تصویر آلفونسو لویز میکلسن را نشان می‌دهد که زمانی رئیس‌جمهور کلمبیا بود. در پشت آن، کانال‌های منطقه لا موخانا و کلاه سومبررو وولتیاو کنار هم تصویری از فرهنگ بومی کشور ساخته‌اند.

◀ ادبیات کلمبیا روی اسکناس ۵,۰۰۰ پزویی نماینده‌ای جدی دارد؛ خوزه آسونسیون سیلوا، شاعری که از او به‌عنوان یکی از پایه‌گذاران شعر مدرن این کشور یاد می‌شود.

عمر تراکتس

۱۰۸

ASAE7ARAHONESH.IR

ماهانامه اختصاصی مدیران فناوری‌های مالی ایران

- واحد پول: پزوی کلمبیا
- نماد: \$
- بانک مرکزی: بانک جمهوری (Banco de la República)
- چاپ‌کننده اسکناس: چاپخانه اسکناس بانک مرکزی در Bogotá
- نرخ تورم: ۴۸٪ درصد (می ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: کاغذی
- جمعیت: ۵۳,۹۳۶ میلیون نفر (رتبه ۲۸)
- مساحت: ۱,۱۴۱,۷۴۸ کیلومتر مربع (رتبه ۲۶)

بزرگ‌ترین اسکناس کلمبیا با تصویر کارلوس براس رستریو شناخته می‌شود؛ چهره‌ای سیاسی که دوران مهمی از تاریخ معاصر کشور را نمایندگی می‌کند. اما پشت اسکناس بیشتر شبیه یک منظره طبیعی است: نخل‌های مومی دره کوکورا، پرندۀ بارانکرو و عناصری که طبیعت کلمبیا را به نمایش می‌گذارند.

چهره ویرجینیا گوتیرس د پیندا روی اسکناس ۱۰,۰۰۰ پزوئی یادآور نقش پررنگ او در مطالعه خانواده، فرهنگ و جامعه کلمبیا است. پشت اسکناس، طبیعت آمازون خودنمایی می‌کند؛ جهانی از جنگل‌های انبوه، رودخانه‌های پهناور و تنوع زیستی کم‌نظیر.

دبورا آرانگو، هنرمندی که آثارش سال‌ها هنجارهای اجتماعی و سیاسی را به چالش کشید، چهره اصلی اسکناس آبی‌رنگ ۲,۰۰۰ پزوئی است. در پشت آن، منظره «کانیو کریستالس» دیده می‌شود؛ رودخانه‌ای مشهور که به خاطر طیف رنگی منحصر به فردش شهرت جهانی دارد.

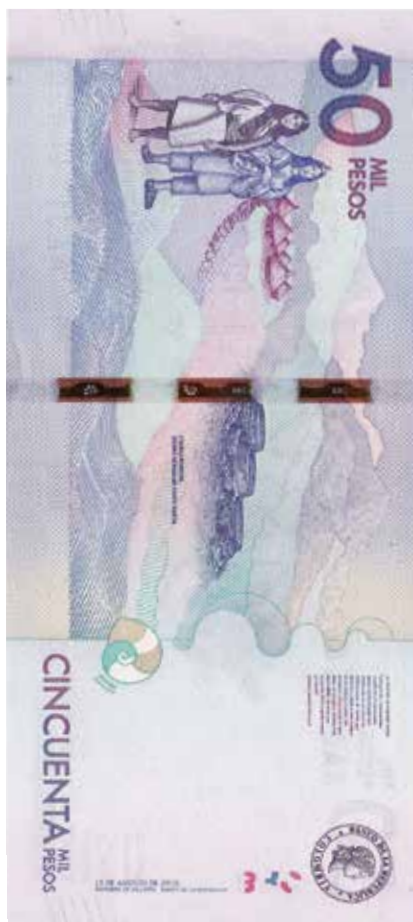
عمر تراکتس

جهان

۱۰۹

خرداد ۱۴۰۵

سال دهم
شماره یکصد و پنجم

گابریل گارسیا مارکز، نویسنده‌ای که نامش با رنالیسم جادویی گره خورده، مهمان اصلی اسکناس بنفش‌رنگ ۵۰,۰۰۰ پزوئی است. پشت آن، شهر گمشده تمدن تایرونا دیده می‌شود؛ محوطه‌ای باستانی که قرن‌ها در دل کوهستان و جنگل پنهان مانده بود.

داستان گیلدر کارائیب و اسکناس‌های الهام‌گرفته از حیات دریایی

تولد یک پول تازه

کمتر پیش می‌آید که کشوری در قرن بیست و یکم پولی کاملاً جدید معرفی کند، اما کوراسائو و سنت مارتن در سال ۲۰۲۵ دقیقاً همین کار را انجام دادند. این دو جزیره کوچک در دریای کارائیب پس از سال‌ها استفاده از «گیلدر آنتیل هلند»، سرانجام ارز تازه‌ای به نام «گیلدر کارائیب» را وارد چرخه اقتصادی خود کردند؛ پولی که نه تنها نماد استقلال بیشتر اقتصادی آنهاست، بلکه روایتی تازه از هویت این جزایر را نیز به نمایش می‌گذارد. البته رسیدن به این نقطه چندان آسان نبود. معرفی گیلدر کارائیب بارها به تعویق افتاد و سال‌ها مذاکره و هماهنگی میان دولت‌های کوراسائو و سنت مارتن طول کشید تا دو طرف بر سر حفظ یک پول مشترک به توافق برسند. سرانجام این ارز در ۳۱ مارس ۲۰۲۵ رسماً جایگزین گیلدر آنتیل هلند شد و فصل جدیدی را در تاریخ پولی منطقه آغاز کرد. اما آنچه بیش از همه جلب توجه می‌کند، طراحی متفاوت اسکناس‌های این ارز است. در حالی که بسیاری از کشورها چهره سیاستمداران یا رهبران تاریخی را روی پول ملی خود قرار می‌دهند، اسکناس‌های گیلدر کارائیب به دنیای زیر آب و طبیعت استوایی جزایر اختصاص یافته‌اند. روی آنها جانوران دریایی رنگارنگ کارائیب دیده می‌شوند و پشت هر اسکناس تصویری از بناها و مناظر شاخص کوراسائو و سنت مارتن نقش بسته است. به همین دلیل، این اسکناس‌ها بیشتر شبیه کارت پستال‌هایی از دریای کارائیب هستند تا صرفاً ابزاری برای پرداخت.

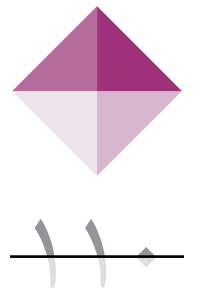
◀ بالاترین اسکناس این مجموعه با تصویر اسب دریایی پوزه‌بلند و صدف بزرگ Tun Shell آراسته شده؛ موجوداتی که از گنجینه‌های کمتر دیده شده آب‌های کارائیب هستند. در پشت آن، پل شناور و مشهور «ملکه‌اما» در کوراسائو دیده می‌شود؛ پلی تاریخی که دو بخش شهر ویلمستاد را به هم متصل می‌کند و یکی از نمادهای اصلی این کشور است.

▲ در روی اسکناس ۱۰ گیلدر کارائیب، فرشته‌ماهی خاکستری و صدف ملکه (Queen Conch) از آب‌های شفاف کارائیب به تصویر کشیده شده‌اند؛ ترکیبی که حال و هوای دنیای زیر آب کوراسائو را زنده می‌کند. پشت اسکناس، فانوس دریایی جزیره کوچک «کلاین کوراسائو» دیده می‌شود؛ بنایی که سال‌ها راهنمای کشتی‌ها در آب‌های آبی کارائیب بوده است.

همراه با گیلدر

ASAE TARRAHONESH IRI

ماهانامه اختصاصی مدیران فناوری‌های مالی ایران

- واحد پول: گیلدر کارائیب
- نماد: Cg
- بانک مرکزی: بانک مرکزی کوراسائو و سنت مارتن
- چاپ‌کننده اسکناس: Crane Currency
- نرخ تورم: ۱٫۷ درصد (مارس ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: پلیمری
- جمعیت: ۱۸۵،۴۴۰ هزار نفر (رتبه ۱۸۹)
- مساحت: ۴۴۴ کیلومتر مربع (رتبه ۱۹۹)

تعداد حضور در جام جهانی ۲

درهم مراکش؛ میراثی که هنوز در گردش است

پولی به قدمت تاریخ مراکش

درهم مراکش، پول رسمی این کشور شمال آفریقا، یکی از قدیمی ترین نام های پولی جهان را با خود حمل می کند. واژه «درهم» از سکه یونانی «دراخما» گرفته شده و قرن هاست که در مراکش رواج دارد. حتی در سده های هشتم تا دهم میلادی، حکومت ادیسیان سکه های نقره ای درهم را ضرب می کردند. با این حال، درهم امروزی پس از دوره استعمار فرانسه و در سال ۱۹۶۰ دوباره به پول ملی مراکش تبدیل شد و جای فرانک مراکشی را گرفت. اسکناس های مراکش بازتابی از تاریخ، پادشاهی و معماری این کشور هستند. در اسکناس های رایج، تصویر پادشاه محمد ششم در کنار نمادهای سلطنتی دیده می شود و در کنار آنها، نقش دروازه های تاریخی شهرهای مراکش قرار گرفته است. در پشت اسکناس ها نیز معمولاً تصویری از بناهای شاخص، پروژه های عمرانی، زیرساخت های مدرن و دستاوردهای اقتصادی کشور دیده می شود. بانک مرکزی مراکش در سال های اخیر با انتشار اسکناس های جدید و بهره گیری از فناوری های امنیتی پیشرفته، از جمله اسکناس های پلیمری، تلاش کرده امنیت و دوام پول ملی را افزایش دهد. درهم مراکش امروزه تنها ابزار مبادله، بلکه تصویری کوچک از تاریخ، فرهنگ و مسیر توسعه این کشور است.

عمر تراکش

۱۱۲

ASAEATRAAHONESH.IR

ماهنامه اختصاصی مدیران فناوری های مالی ایران

▲ روی اسکناس ۲۰ درهمی، تصویر پادشاه محمد ششم در کنار دانشگاه تاریخی «القروبین» فاس دیده می شود؛ بنایی که از قدیمی ترین مراکز آموزشی جهان به شمار می رود. پشت اسکناس به فرهنگ و هنر مراکش پرداخته و تصاویری از تئاتر بزرگ رباط، موزه هنرهای مدرن محمد ششم و قلعه قصبه تاریخی آیت بن حدورا به نمایش می گذارد.

▲ این اسکناس با تصویر محمد ششم و نمایی از آبشارهای اوژود، بر طبیعت و منابع زیست محیطی مراکش تأکید دارد. در پشت آن نیز نیروگاه خورشیدی «نور» در وزازات، توربین های بادی، سد ها و تأسیسات آب شیرین کن دیده می شود؛ نمادهایی از حرکت مراکش به سمت انرژی های پاک و توسعه پایدار.

▲ روی اسکناس ۱۰۰ درهمی، تصویر پادشاه در کنار دروازه تاریخی باب المنصور در مکناس دیده می شود. پشت آن به صحرای مراکش و توسعه زیرساخت های این منطقه می پردازد؛ از میدان مشور شهر العیون تا بزرگراه تیزنیت-داخله که نمادی از اتصال و توسعه جنوب کشور است.

▶ روی بزرگ ترین اسکناس رایج مراکش، تصویر محمد ششم در کنار جزئیات معماری سنتی ویل محمد ششم دیده می شود. پشت اسکناس نیز برج محمد ششم، فرودگاه مراکش منارا و نمادهایی از توسعه صنعتی و دیجیتال کشور را به تصویر می کشد.

- واحد پول: درهم
- نماد: DH
- بانک مرکزی: بانک المغرب
- چاپ کننده اسکناس: دارالسنکه مراکش (وابسته به بانک مرکزی)
- نرخ تورم: ۱,۷ درصد (آوریل ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: خودبستر اسکناس ترکیبی از کاغذ و پلیمر است.
- جمعیت: ۳۸,۷۶۲ میلیون نفر (رتبه ۴۱)
- مساحت: ۴۴۶,۵۵۰ کیلومتر مربع (رتبه ۵۸)

تعداد حضور در جام جهانی ۴

نگاهی به تاریخ و طراحی اسکناس هایی که از فرعون ها تا عصر پلیمری راپشت سر گذاشته اند

جُنیه؛ پولی باد و چهره

پوند مصر، یا همان «جُنیه مصری»، فقط پول رایج کشوری در شمال آفریقا نیست؛ این اسکناس ها شبیه سفری میان دو جهان متفاوت اند؛ جهانی از مناره ها و معماری اسلامی در یک سو و اهرام، فرعون ها و میراث چند هزار ساله مصر در سوی دیگر. داستان اسکناس های مدرن مصر از سال ۱۸۹۹ آغاز شد؛ زمانی که نخستین اسکناس های پوندی وارد گردش شدند و برای اولین بار مصری ها پول کاغذی ای را در دست گرفتند که نام «پوند» روی آن نقش بسته بود. اما آنچه اسکناس های مصری را خاص می کند، طراحی متفاوت آنهاست؛ روی تمام اسکناس ها، نوشته های عربی و اعداد شرقی دیده می شود و در پشت آنها، متن های انگلیسی و اعداد غربی قرار گرفته اند؛ ترکیبی که به خوبی موقعیت تاریخی و فرهنگی مصر را میان سنت و مدرنیته نشان می دهد. در طراحی اسکناس های مصر معمولاً روی اسکناس ها به بناهای اسلامی و مساجد مشهور پرداخته می شود و پشت آنها پر است از نقش و نگارهای مصر باستان؛ از مجسمه ها و معابد گرفته تا کتیبه ها و نمادهای فرعون. این یعنی هر اسکناس مصری عملاً دو روایت را هم زمان حمل می کند؛ یکی از قاهره اسلامی و دیگری از تمدنی که هزاران سال پیش شکل گرفت. مصر در سال های اخیر وارد عصر اسکناس های پلیمری هم شده است. اسکناس های ۱۰ و ۲۰ پوندی جدید حالا علاوه بر نسخه های کاغذی، در نسخه های پلاستیکی هم منتشر می شوند؛ تغییری که نشان می دهد پول مصر، مثل خود این کشور، همچنان میان حفظ گذشته و حرکت به سمت آینده در نوسان است.

روی اسکناس ۱ پوندی، تصویر مسجد و آرامگاه سلطان قایتبای دیده می شود که از مهم ترین نمادهای قاهره تاریخی است. پشت اسکناس شما را به جنوب مصر می برد؛ جایی که معابد عظیم ابوسمبل با مجسمه های غول پیکر رامسس دوم خودنمایی می کنند.

روی اسکناس ۵ پوندی، مسجد ابن طولون با مناره مارپیچ و معماری خاصش دیده می شود. پشت آن تصویری فرعون از «هایی»، خدای طغیان سالانه نیل، دیده می شود که نمادی از باروری، فراوانی و حیات در مصر باستان است.

روی اسکناس پلیمری ۱۰ پوندی، مسجد الفتح العظیم نقش بسته؛ یکی از بزرگ ترین و جدیدترین مساجد مصر که نماد مصر مدرن به شمار می رود. در پشت اسکناس، تصویر ملکه حتشپسوت دیده می شود؛ زنی که یکی از قدرتمندترین فرمانروایان تاریخ مصر باستان بود.

روی بزرگ ترین اسکناس مصر، مسجد قانی بای با معماری مملوکی و گنبد هایش نقش بسته است. پشت اسکناس تصویری از «کاتب نشسته» دیده می شود؛ یکی از مشهورترین مجسمه های مصر باستان که نمادی از دانش و دیوان سالاری فرعون است.

روی اسکناس ۲۰ پوندی، مسجد محمدعلی با گنبد ها و مناره های مشهورش دیده می شود. پشت آن، ارابه جنگی فرعون و پیکره ای از یک فرمانروای مصر باستان دیده می شود.

روی این اسکناس، مسجد سلطان حسن قرار دارد؛ شاهکاری از معماری اسلامی که قرن هاست بر خط افق قاهره سایه انداخته است. در پشت آن، ابوالهول بزرگ جیزه دیده می شود؛ مجسمه ای افسانه ای که هزاران سال است نگهبان اهرام مصر مانده.

عصر تراکتس

۱۱۳

خرداد ۱۴۰۵

سال دهم شماره یکصد و پنجم

- واحد پول: پوند مصر
- نماد: LE, EGP, £, EE, ج.م
- بانک مرکزی: بانک مرکزی مصر
- چاپ کننده اسکناس: چاپخانه اسکناس بانک مرکزی مصر
- نرخ تورم: ۱۴٫۶ درصد (می ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: اسکناس های کاغذی و پلیمری به طور هم زمان در گردش هستند.
- جمعیت: ۱۲۰٫۱۰۱ میلیون نفر (رتبه ۱۳)
- مساحت: ۱،۰۰۲،۴۵۰ کیلومتر مربع (رتبه ۳۰)

تعداد حضور در جام جهانی ۱۸

تاریخ پزوی مکزیک از سکه‌های نقره‌ای دوران استعمار آغاز می‌شود

میراث نقره

پزوی مکزیک میراثی چندصدساله است که ریشه‌های آن به دوران استعمار اسپانیا و سکه‌های نقره‌ای مشهور «پیس آو ایت (Piece of Eight)» بازمی‌گردد؛ سکه‌هایی که روزگاری از اروپا و قاره آمریکا تا چین و فیلیپین در مبادلات جهانی به کار می‌رفتند. بسیاری از مورخان اقتصادی، پزوی مکزیک را یکی از نخستین ارزهای جهانی تاریخ می‌دانند؛ ارزی که پشتوانه آن نقره معادن مکزیک بود و سکه‌هایش در بنادر آسیا و اروپا دست‌به‌دست می‌شد. اما پزوی مدرن داستان دیگری دارد. در دهه ۱۹۸۰، تورم شدید و بحران‌های مالی ارزش پول ملی را به شدت کاهش داد. دولت و بانک مرکزی برای مهار این وضعیت، در سال ۱۹۹۳ سه صفر از پول ملی حذف کردند و «پزوی جدید (Nuevo Peso)» را به وجود آوردند؛ هر پزوی جدید معادل هزار پزوی قدیمی بود.

با این حال، تنها یک سال بعد مکزیک وارد یکی از بزرگ‌ترین بحران‌های مالی تاریخ معاصر خود شد؛ بحرانی که به «بحران تکیلا» شهرت یافت. بی‌ثباتی سیاسی، خروج سرمایه و فشار بر ذخایر ارزی، دولت را ناچار کرد در دسامبر ۱۹۹۴ اجازه دهد نرخ ارز آزادانه‌تر تعیین شود. نتیجه، سقوط شدید ارزش پزو و ورود اقتصاد به رکود بود. با وجود این، اصلاحات اقتصادی و حمایت‌های مالی بین‌المللی به تدریج ثبات را به اقتصاد مکزیک بازگرداند و پزو توانست جایگاه خود را باز یابد. در کنار اسکناس‌ها، سکه‌های پزو نیز جایگاه مهمی در اقتصاد روزمره مکزیک دارند. امروزه سکه‌های ۵۰ سنتاوو، ۱، ۲، ۵، ۱۰ و ۲۰ پزویی در گردش هستند. بسیاری از این سکه‌ها دارای طرح‌هایی برگرفته از تمدن‌های باستانی مکزیک، از جمله آرتک‌ها و دیگر فرهنگ‌های پیشاکلمبی هستند. به‌ویژه سکه ۱۰ پزویی با طرح معروف «سنگ خورشید آرتکی» یکی از شناخته‌شده‌ترین سکه‌های مکزیک محسوب می‌شود.

مهرتراکتس

۱۱۴

ASAEETARAHONESH.IR

ماهانامه اختصاصی مدیران فناوری‌های مالی ایران

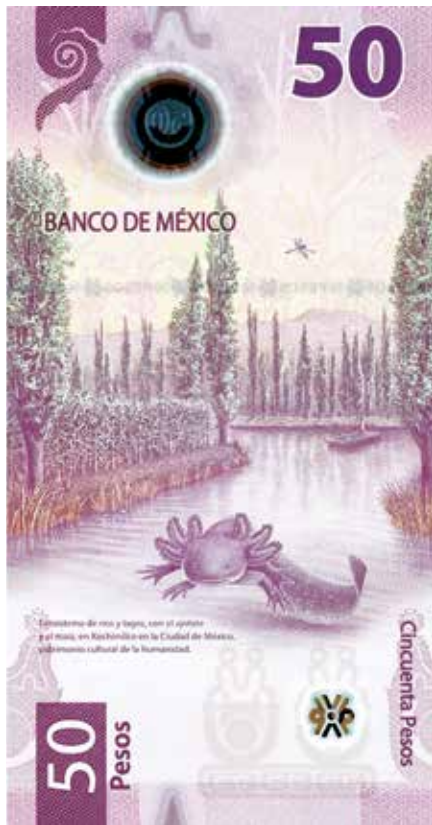
- واحد پول: پزو
- نماد: \$
- بانک مرکزی: بانک مکزیک
- چاپ‌کننده اسکناس: بانک مکزیک
- نرخ تورم: ۳٫۹۴ درصد (می ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: پلیمری
- جمعیت: ۱۳۲٫۹۹۷ میلیون نفر (رتبه ۱۱)
- مساحت: ۱٫۹۶۴٫۳۷۵ کیلومتر مربع (رتبه ۱۴)

◀ چهره «بنیتو خوارس»، رئیس‌جمهور اصلاح‌طلب و یکی از تأثیرگذارترین شخصیت‌های تاریخ سیاسی مکزیک، عنصر اصلی این اسکناس است. در پشت اسکناس، نهنگ خاکستری در آب‌های ذخیره‌گاه ال ویسکانیو به تصویر کشیده شده است.

▲ بزرگ‌ترین اسکناس مکزیک به «اوتتاویو یاز» و «روساریو گاستیانوس» اختصاص دارد؛ دو چهره برجسته ادبیات معاصر که آثارشان جایگاهی ویژه در فرهنگ و هویت مکزیک دارند. در پشت اسکناس، اکوسیستم جنگل‌های خشک این کشور با تصویر خفاش دماغ‌دار مکزیک و چشم‌انداز مزارع آگاو تکیلا به نمایش درآمده است؛ منظره‌ای که پیوند طبیعت، کشاورزی و یکی از شناخته‌شده‌ترین نمادهای فرهنگی مکزیک را نشان می‌دهد.

▶ روی اسکناس ۵۰ پزویی، بخشی از شکوه تمدن آرتک و نمایی از شهر باستانی تنوچتیتلان، پایتخت این امپراتوری، نقش بسته است. در کنار این روایت تاریخی، تصویر اکسلوتل، دوزیست مشهور و بومی مکزیک، در میان آبراهه‌های سوچیمیلکو دیده می‌شود؛ گونه‌ای که به یکی از شناخته‌شده‌ترین نمادهای طبیعی کشور تبدیل شده است.

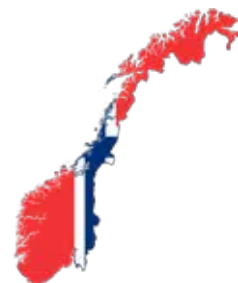

روایت تحول کرون نروژ؛ از اتحادیه پولی اسکاندیناوی تا امروز

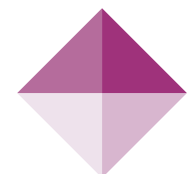
پولی از جنس دریا

اگر پول یک کشور بتواند جغرافیای آن را تعریف کند، کرون نروژ احتمالاً یکی از بهترین نمونه‌هاست. اسکناس‌های امروزی نروژ پر از دریا، کشتی، ماهی، فانوس دریایی و موج‌اند؛ تصاویری که یادآوری می‌کنند این کشور ثروتمند شمال اروپا، پیش از نفت و صندوق‌های عظیم ثروتش، با دریا زندگی می‌کرد. اما داستان کرون نروژ خیلی قبل‌تر از اسکناس‌های مدرن آن آغاز شده است. کرون نروژ در سال ۱۸۷۵ متولد شد؛ زمانی که جای پول قدیمی «اسپسی دالر» را گرفت و نروژ به اتحادیه پولی اسکاندیناوی پیوست؛ اتحادیه‌ای که باعث شد پول نروژ، دانمارک و سوئد سال‌ها با یکدیگر قابل تعویض باشند. آن‌روزها کرون مستقیماً به طلا گره خورده بود و حتی ارزش هر کرون با مقدار مشخصی طلای خالص تعریف می‌شد. اما جنگ‌های جهانی، پایان استاندارد طلا و تغییرات اقتصادی، این نظم قدیمی را به تدریج از بین برد. امروز کرون نروژ یکی از ارزهای مهم و پرترتیب جهان محسوب می‌شود، اما رابطه مردم نروژ با پولشان فقط به بازارهای مالی محدود نمی‌شود. بسیاری از نروژی‌ها هنوز برای خرید روزمره به شهرهای مرزی سوئد می‌روند؛ جایی که مالیات کمتر، خرید را ارزان‌تر می‌کند. شاید به همین دلیل، پول نروژ فقط بخشی از اقتصاد این کشور نیست؛ بخشی از سبک زندگی آن است.

تعداد حضور در جام جهانی ۴

عمر تراکتور

۱۱۶

ASAE TARA HONESH I R

ماهانامه اختصاصی مدیران فناوری‌های مالی ایران

▲ کشتی وایکنگی گوستاد روی اسکناس ۱۰۰ کرون یادآور دورانی است که نروژی‌ها با کشتی‌های چوبی، دریاها را فتح می‌کردند. در پشت اسکناس، روایت دریایی ادامه پیدا می‌کند؛ اما این بار با کشتی‌های باری مدرن، کره زمین و صورت فلکی شکارچی.

◀ فانوس دریایی اوتور روی این اسکناس نقش بسته؛ فانوسی که در دورترین نقاط غربی نروژ سال‌ها راهنمای کشتی‌ها میان باد و طوفان بوده است. پشت اسکناس، نور فانوس به شکل خطوطی انتزاعی در دل آسمان و کنار صورت فلکی خرس بزرگ دیده می‌شود.

- واحد پول: کرون نروژ
- نماد: kr
- بانک مرکزی: بانک مرکزی نروژ
- چاپ‌کننده اسکناس: شرکت Crane NXT در مالت
- نرخ تورم: ۳٫۱ درصد (می ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: کاغذی
- جمعیت: ۵٫۶۵۲ میلیون نفر (رتبه ۱۲۱)
- مساحت: ۳۲۳٫۸۰۲ کیلومتر مربع (رتبه ۶۹)

روایت اسکناس‌های نیوزیلند که پر از پرندگان، کوه‌ها و چهره‌های ملی اند

دلار با طعم طبیعت

برای کشوری که نامش با طبیعت گره خورده، عجیب نیست که پولش هم شبیه یک نمایشگاه کوچک از پرندگان، کوه‌ها و قهرمانان ملی باشد. دلار نیوزیلند فقط یک ارز رایج نیست؛ بخشی از هویت این کشور است؛ تا جایی که معامله‌گران بازارهای جهانی اغلب آن را نه با نام رسمی‌اش، بلکه با لقب «کیوی» صدا می‌زنند؛ اشاره‌ای به پرندۀ مشهور و بی‌پرواز این کشور که روی سکه یک دلار نیوزیلند هم دیده می‌شود. نیوزیلند تا سال ۱۹۶۷ از پوند استفاده می‌کرد؛ سیستمی قدیمی که محاسباتش آن قدر پیچیده شده بود که سرانجام کنار گذاشته شد. در ۱۰ ژوئیه ۱۹۶۷، کشور رسماً به سیستم جدید مهاجرت کرد. امروز اسکناس‌های نیوزیلند از جنس پلیمر ساخته می‌شوند؛ اسکناس‌هایی مقاوم با پنجره‌های شفاف امنیتی که روی آنها چهره شخصیت‌های مهم ملی نقش بسته و پشت‌شان پر است از پرندگان بومی، گیاهان محلی و مناظر طبیعی. شاید به همین دلیل است که پول نیوزیلند بیشتر از آنکه فقط وسیله پرداخت باشد، شبیه خلاصه‌ای تصویری از خود این کشور به نظر می‌رسد.

تعداد حضور در جام جهانی

مصرف تراکتس

۱۱۸

ASAE'ARAHONESH.IR

ماهانامه اختصاصی مدیران فناوری‌های مالی ایران

▲ روی اسکناس ۲۰ دلاری، تصویر ملکه الیزابت دوم در کنار ساختمان پارلمان نیوزیلند قرار گرفته؛ نشانه‌ای از پیوندهای تاریخی این کشور با تاج بریتانیا. پشت آن، شاهین نیوزیلندی و کوه تاپوانه -او- اونوکو دیده می‌شود؛ تصویری از طبیعت خشن و باشکوه نیوزیلند.

▲ روی اسکناس ۱۰ دلاری، تصویر کیت شپارد، رهبر جنبش حق‌رای زنان، دیده می‌شود؛ زنی که نامش با تاریخ پرابری در نیوزیلند گره خورده است. پشت اسکناس، اردک آبی نادر نیوزیلند در کنار رودخانه‌ای بومی، سرخس‌ها و گل‌های محلی دیده می‌شود؛ روایتی از طبیعتی که هنوز دست‌نخورده مانده است.

- واحد پول: دلار نیوزیلند
- نماد: \$
- بانک مرکزی: بانک مرکزی نیوزیلند
- چاپ‌کننده اسکناس: Note: Printing Australia
- نرخ تورم: ۳٫۱ درصد (مارس ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: پلیمری
- جمعیت: ۵٫۲۸۷ میلیون نفر (رتبه ۱۲۶)
- مساحت: ۲۷۰٫۴۶۷ کیلومتر مربع (رتبه ۷۶)

اسکناس در سرزمین اژدها

تعداد حضور در جام جهانی ۱

پول رسمی امروز چین «رنمینی» یا همان «پول مردم» نام دارد؛ ارزی که واحد اصلی آن یوان است و از دسامبر ۱۹۴۸، یعنی حدود یک سال پیش از تأسیس جمهوری خلق چین، توسط بانک مرکزی چین منتشر شد. اما ریشه یوان به سال ها قبل برمی گردد. پول هایی که با نام یوان یا دلار در چین و مناطق اطرافش رایج بودند، ریشه در دلار نقره ای اسپانیایی داشتند که از قرن شانزدهم تا بیستم وارد چین می شد. نخستین یوان نقره ای که در سراسر دوران دودمان چینگ پذیرفته شد، «دلار اژدها» بود که در سال ۱۸۸۹ معرفی شد. تا سال ۱۹۳۵ نیز اسکناس های مبتنی بر یوان به نقره متصل بودند، اما با کنار گذاشتن استاندارد نقره، یوان به پول فیات تبدیل شد. پس از به قدرت رسیدن کمونیست ها، یکی از اولین چالش های دولت جدید، مهار ابرتورمی بود که اقتصاد چین را گرفتار کرده بود. به همین دلیل در سال ۱۹۵۵ اصلاح پولی بزرگی انجام شد و هر یوان جدید معادل ۱۰ هزار یوان قدیمی شد. چین از آن زمان تاکنون پنج سری اسکناس منتشر کرده است. مهم ترین تغییر ظاهری در سری پنجم رخ داد؛ جایی که تصویر مائو روی تمام اسکناس ها قرار گرفت. حالا هم چین با توسعه یوان دیجیتال، فصل تازه ای از تاریخ پول خود را می نویسد.

چهره مائو روی زمینه ای آبی رنگ نقش بسته و در بخش مرکزی اسکناس ۱۰ یوان، نقوش گل دار و تزئینی خودنمایی می کنند. آن سوی اسکناس، رود یانگتسه از میان دیواره های عظیم «سه دره» عبور می کند؛ تصویری از یکی از مشهورترین مسیرهای طبیعی چین.

روی اسکناس ۱ یوان، پرتره مائو در کنار نقوش تزئینی سنتی دیده می شود؛ تصویری که به امضای بصری اسکناس های جدید چین تبدیل شده است. پشت اسکناس منظره آرام دریاچه غربی هانگژو را نشان می دهد.

اسکناس ۵ یوانی با رنگ بنفش، تصویر مائو را در میان نقوش و نگارهای پیچیده و عناصر امنیتی جای داده است. در پشت آن، چشم انداز باشکوه کوه تای دیده می شود؛ کوهی مقدس که قرن هاست نماد قدرت، طبیعت و آیین در چین به شمار می رود.

روی اسکناس ۵۰ یوانی، تصویر مائو در میان ترکیبی از طرح های هندسی و امنیتی قرار گرفته و رنگ سبز-فیروزه ای بر طراحی غالب است. پشت اسکناس، کاخ پوتالادرا لهاسا دیده می شود؛ بنایی تاریخی که قرن ها مرکز مذهبی و سیاسی تبت بوده و امروز از شناخته شده ترین نمادهای فرهنگی چین به شمار می رود.

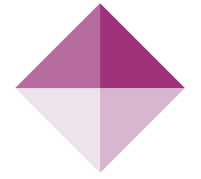

رنگ نارنجی و ترکیب نقوش های سنتی، اسکناس ۲۰ یوانی را از دیگر اسکناس ها متمایز کرده؛ پشت این اسکناس کوهستان های کارستی گویلین و رودلی که با قایق های کوچک ماهیگیری کامل شده اند، دیده می شود.

بزرگ ترین اسکناس رایج چین با رنگ قرمز شناخته می شود و پرتره مائو بخش اصلی طراحی روی آن را تشکیل می دهد. در پشت این اسکناس، نمای ساختمان بزرگ مردم در پکن دیده می شود؛ ساختمانی حکومتی در کنار میدان تیان آن من که میزبان مهم ترین نشست های سیاسی کشور است.

عمر تراکتس

۱۲۰

ASAEETARAHNESH.IR

ماهانامه اختصاصی مدیران فناوری های مالی ایران

- واحد پول: رنمینی
- نماد: ¥
- بانک مرکزی: بانک خلق چین
- چاپ کننده اسکناس: شرکت چاپ و ضرب اسکناس چین
- نرخ تورم: ۱٫۲ درصد (می ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: کاغذی
- جمعیت: ۱٫۴۱۲٫۹۱۴ میلیارد نفر (رتبه ۲)
- مساحت: ۹٫۷۰۶٫۹۶۱ کیلومتر مربع (رتبه ۳)

نگاهی به مسیر شکل‌گیری پول ملی امارات و تحول اسکناس‌هایش

درهم؛ پولی برای اتحاد

پیش از آنکه درهم به پول رسمی امارات تبدیل شود، مردم این کشور با چند واحد پولی مختلف زندگی می‌کردند. تا سال ۱۹۶۶، تمام شیخ‌نشین‌هایی که امروز امارات متحده عربی را تشکیل می‌دهند از «روپیه خلیج» استفاده می‌کردند؛ ارزی که ارزشش با روپیه هند برابر بود. اما وقتی هند در ژوئن همان سال تصمیم گرفت ارزش این پول را کاهش دهد، مسیر پولی شیخ‌نشین‌های خلیج فارس هم تغییر کرد. بیشتر شیخ‌نشین‌ها، به‌جز ابوظبی، سراغ ریال قطر و دبی رفتند؛ پولی که پیش از کاهش ارزش روپیه خلیج، با آن برابری می‌کرد. ابوظبی اما راه متفاوتی را انتخاب کرد و استفاده از دینار بحرین را در پیش گرفت. این وضعیت چندان دوام نیاورد. در سال ۱۹۷۳، امارات درهم را به‌عنوان ارز ملی معرفی کرد و همان سال نخستین سری اسکناس‌های درهم منتشر شد و چند سال بعد اسکناس هزار درهم نیز به چرخه اضافه شد. اسکناس‌های امارات در سال‌های بعد بارها تغییر کردند؛ از بازطراحی‌های امنیتی گرفته تا ورود نخستین اسکناس پلیمری ۵۰ درهمی در سال ۲۰۲۱.

► روی کوچک‌ترین اسکناس پلیمری امارات، قلعه تاریخی عجمان دیده می‌شود؛ بنایی که یادآور گذشته دفاعی و دریایی این شیخ‌نشین است. پشت اسکناس به قلعه ضایه در رأس الخیمه اختصاص دارد.

► نمای مسجد زاید در ابوظبی بخش اصلی طراحی روی این اسکناس را تشکیل می‌دهد؛ یکی از شناخته‌شده‌ترین نمادهای معماری امارات. در پشت، آمفی‌تئاتر خورفکان دیده می‌شود.

► قلعه ام‌القویین روی اسکناس ۱۰۰ درهمی قرار گرفته؛ بنایی تاریخی که بخشی از گذشته نظامی و سیاسی منطقه را یادآوری می‌کند. آن سوی اسکناس تصویری از بندر فجیره و قطار اتحاد دیده می‌شود.

► بزرگ‌ترین اسکناس امارات، تصویر شیخ زاید را در کنار «کاشگر امید» به نمایش می‌گذارد؛ مأموریتی که نام امارات را به فضا رساند. در پشت اسکناس، نیروگاه هسته‌ای براکه دیده می‌شود؛ پروژه‌ای که نماد ورود امارات به عصر جدید انرژی و فناوری محسوب می‌شود.

► روی اسکناس ۵۰ درهمی، تصویر پدران بنیان‌گذار امارات دیده می‌شود که نقش اصلی را در شکل‌گیری اتحاد این کشور داشتند. پشت اسکناس ترکیبی از تصویر شیخ زاید و موزه اتحاد دبی را نشان می‌دهد.

► روی اسکناس آبی‌رنگ ۵۰۰ درهمی، پاپیون Terra دبی قرار دارد؛ ساختمانی که برای نمایش نوآوری و پایداری طراحی شده است. پشت اسکناس، موزه آینده و برج خلیفه کنار هم دیده می‌شوند؛ دو نماد شناخته‌شده از جاه‌طلبی و معماری مدرن امارات. این اسکناس پلیمری که در سال ۲۰۲۳ منتشر شد، بخشی از نسل جدید اسکناس‌های امارات است و از فناوری‌های امنیتی پیشرفته و پنجره شفاف بهره می‌برد. حضور هم‌زمان پاپیون Terra، موزه آینده و برج خلیفه، تصویری از تمرکز امارات بر نوآوری، توسعه پایدار و تبدیل شدن به یکی از مراکز جهانی فناوری و معماری ارائه می‌کند.

تعداد حضور در جام جهانی ۳

عمر تراکتس

جهان

۱۲۱

خرداد ۱۴۰۵

سال دهم
شماره یکصد و پنجم

- واحد پول: درهم
- نماد: د.ا.
- بانک مرکزی: بانک مرکزی امارات متحده عربی
- چاپ‌کننده اسکناس: شرکت Oumalat Security Printing (UAE)
- نرخ تورم: ۲٫۰۴ درصد (دسامبر ۲۰۲۵)
- جنس اسکناس: پلیمری
- جمعیت: ۱۱٫۵۷۴ میلیون نفر (رتبه ۸۶)
- مساحت: ۸۳٫۶۰۰ کیلومتر مربع (رتبه ۱۱۶)

ڪشور پڪ ڀول

ڀورو

روایتی از ۸+۱ کشوری که بایک پول به میدان می روند

یورو

در جام جهانی ۲۰۲۶

جام جهانی ۲۰۲۶ قرار است بزرگ‌ترین جشن فوتبالی تاریخ باشد؛ ۴۸ تیم، ۱۰۴ بازی و داستان‌های بی‌شمار. اما در میان این همه هیجان، یک نکته هم شنیدنی است: از میان ۴۸ کشوری که پا به این مسابقات می‌گذارند، ۸ تیم هستند که نه فقط در زمین مسابقه، بلکه در کیف پول مردمشان هم اشتراک دارند. این کشورها (آلمان، فرانسه، اسپانیا، پرتغال، اتریش، هلند، بلژیک و کرواسی) همگی از یک پول مشترک به نام یورو استفاده می‌کنند. بیش از ۳۵۰ میلیون نفر هر روز با همین اسکناس‌ها خرید می‌کنند، پس‌انداز می‌کنند و سفر می‌روند. یورو فقط یک ارز نیست؛ بلکه یکی از موفق‌ترین پروژه‌های همکاری اروپایی در دهه‌های اخیر است. در این مطلب اما فقط به این هشت کشور یورویی حاضر در جام جهانی نپرداخته‌ایم؛ اسکناس‌های ایتالیا را هم بررسی کرده‌ایم. کشوری که با وجود غیبت در جام جهانی ۲۰۲۶، به دلیل جایگاه‌اش در فوتبال جهان، نمی‌شود از کنار آن به‌سادگی عبور کرد.

تولد یورو

وقتی مردم اروپا در نخستین روزهای سال ۲۰۰۲ برای اولین بار اسکناس‌های یورو را در دست گرفتند، فقط یک پول جدید وارد کیف پولشان نشده بود؛ ده‌ها ارزی ملی که بعضی از آنها قرن‌ها قدمت داشتند، آرام‌آرام به پایان مسیر خود رسیده بودند. مارک آلمان، فرانک فرانسه، لیر ایتالیا و چندین پول ملی دیگر، جای خود را به ارزی دادند که قرار بود نماد اروپای یکپارچه باشد. ریشه‌های یورو اما سال‌ها قبل شکل گرفته بود. پیمان ماستریخت در سال ۱۹۹۲ مسیر ایجاد پول واحد اروپایی را هموار کرد و کشورهای عضو برای پیوستن به این پروژه، باید معیارهای مشخصی مثل کنترل تورم، محدودیت کسری بودجه و ثبات اقتصادی را رعایت می‌کردند. اول ژانویه ۱۹۹۹، یورو وارد بازارهای مالی شد و به‌عنوان یک ارز حسابداری مورد استفاده قرار گرفت. سه سال بعد، در نخستین روز سال ۲۰۰۲، اسکناس‌ها و سکه‌های یورو وارد گردش شدند و تنها در چند هفته، بیشتر ارزهای قدیمی اروپا از زندگی روزمره مردم کنار رفتند. اسکناس‌های یورو از ابتدا قرار نبود به کشور خاصی تعلق داشته باشند. به همین دلیل، روی آنها به‌جای شخصیت‌های تاریخی، پنجره‌ها، دروازه‌ها و پل‌ها دیده می‌شود؛ نمادهایی که قرار بود مفهوم ارتباط، همکاری و آینده مشترک اروپایی را روایت کنند.

مستر تراکتس

۱۲۴

ASAE TAAARHONESH.IR

ماهنامه اختصاصی مدیران فناوری‌های مالی ایران

- واحد پول: یورو
- نماد: €
- بانک مرکزی: بانک مرکزی اروپا
- چاپ‌کننده اسکناس: چاپ اسکناس‌های یورو توسط چندین چاپخانه مجاز در کشورهای مختلف اروپایی انجام می‌شود.
- نرخ تورم: ۳.۲ درصد (می ۲۰۲۶)
- کاربران اصلی: اعضای منطقه یورو (۲۱ کشور)
- جنس اسکناس: کاغذی

اسکناس نارنجی‌رنگ ۵۰ یورویی به دوره‌رنسانس اختصاص دارد؛ دروازه‌ها و پنجره‌های روی آن بازتابی از دوران شکوفایی هنر، علم و معماری اروپا هستند. با برگرداندن اسکناس، پلی با الهام از معماری رنسانس دیده می‌شود؛ پلی که نماد ارتباط میان ملت‌ها و دوره‌های مختلف تاریخی است.

بزرگ‌ترین اسکناس رایج یورو به معماری صنعتی قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم (معماری آهن و شیشه) اختصاص یافته؛ روی آن قوس‌ها و خطوط منحنی‌دار الهام گرفته از این دوره دیده می‌شود. پشت اسکناس، پلی مدرن‌تر با الهام از همین سبک طراحی شده؛ تصویری که نمادی از ارتباط و پیشرفت در اروپای مدرن است.

▲ اسکناس ۱۰ یورویی با رنگ قرمز، سراغ معماری رومانسک رفته؛ قوس‌ها، پنجره‌ها و ورودی‌های آن یادآور ساختمان‌های قرون یازدهم و دوازدهم اروپا هستند. در سمت دیگر، پلی با همان سبک معماری دیده می‌شود که ایده ارتباط و عبور میان کشورهای اروپایی را تداعی می‌کند.

▶ کوچک‌ترین اسکناس یورو به معماری کلاسیک اختصاص دارد؛ در روی آن پنجره‌ها و دروازه‌هایی با الهام از معماری یونان و روم باستان دیده می‌شود که نمادی از آغاز تمدن اروپایی هستند. پشت اسکناس، پلی با سبک کلاسیک قرار گرفته؛ تصویری که قرار است پیوند میان گذشته و آینده اروپا را به نمایش بگذارد.

▼ روی اسکناس ۲۰ یورویی، معماری گوتیک با پنجره‌های بلند و جزئیات ظریفش دیده می‌شود؛ سبکی که قرن‌ها بر کلیساها و شهرهای اروپایی سایه انداخت. پشت اسکناس نیز پلی با الهام از معماری گوتیک قرار گرفته.

معمارتراکتس

۱۲۵

۱۲۵

خرداد ۱۴۰۵

سال دهم
شماره یکصد و پنجم

▶ سبزی رنگ بودن ۱۰۰ یورو با معماری باروک و روکوکو همراه شده؛ سبکی پر جزئیات و باشکوه که در روی اسکناس با پنجره‌ها و عناصر تزئینی خودنمایی می‌کند. پشت این اسکناس، پلی با همان زبان معماری قرار گرفته که یادآور شکوه اروپا در قرن‌های هفدهم و هجدهم است. این دوره با ساخت کاخ‌ها، کلیساها و بناهای مجلل شناخته می‌شود؛ آثاری که هنوز از برجسته‌ترین میراث معماری اروپا به شمار می‌روند. طراحی اسکناس نیز تلاش می‌کند روح تجمل، ظرافت و خلاقیت هنری آن دوران را بازتاب دهد.

واحد پول رسمی این کشور امروز یورو است.

اتریش

تعداد حضور در جام جهانی

شیلینگ اتریش دو بار وارد زندگی مردم این کشور شد؛ یک بار در سال ۱۹۲۵ که جای کرون را گرفت و بار دیگر پس از جنگ جهانی دوم، وقتی اتریشی‌ها دوباره به پول قدیمی‌شان بازگشتند. پس از بازگشت در سال ۱۹۴۵، اسکناس‌های جدید ابتدا توسط متفقین و بعد توسط بانک مرکزی اتریش منتشر شدند. در دهه‌های بعد، شیلینگ به ارزی باثبات تبدیل شد؛ ابتدا به دلار آمریکا متصل شد و بعدها پیوندش را با مارک آلمان محکم کرد. شیلینگ تا آغاز قرن بیست و یکم در کیف پول اتریشی‌ها باقی ماند؛ هرچند یورو از سال ۱۹۹۹ پول رسمی این کشور شد، اما مردم تا سال ۲۰۰۲ همچنان با شیلینگ خرید می‌کردند.

▲ روی اسکناس ۱۰۰ شیلینگی، اوپنن فون بوم-یاورگ، اقتصاددان مشهور اتریشی، دیده می‌شود؛ چهره‌ای که نقش مهمی در نظریه‌های اقتصادی داشت. پشت اسکناس تصویری از آکادمی علوم اتریش قرار گرفته؛ نهادی که به سنت علمی و دانشگاهی این کشور اشاره می‌کند.

▲ رزا مایربر، نویسنده و فعال حقوق زنان، شخصیت اصلی اسکناس ۵۰۰ شیلینگی است؛ حضوری که بازتابی از نقش زنان در تاریخ مدرن اتریش محسوب می‌شود. پشت اسکناس، صحنه‌ای از گردهمایی انجمن‌های زنان در وین سال ۱۹۱۱ دیده می‌شود؛ تصویری که به جنبش‌های اجتماعی و حقوق زنان اشاره دارد.

▲ اسکناس ۱۰۰۰ شیلینگی به کارل لندشتاینر اختصاص دارد؛ دانشمندی که با کشف گروه‌های خونی مسیر پزشکی مدرن را تغییر داد. در پشت اسکناس، لندشتاینر در فضای آزمایشگاه دیده می‌شود؛ تصویری که یادآور پژوهش‌ها و دستاوردهای علمی اوست.

▶ بزرگ‌ترین اسکناس شیلینگی اتریش تصویری از ولفگانگ آمادئوس موتسارت را به نمایش می‌گذارد؛ آهنگسازی که نامش با موسیقی کلاسیک گره خورده است. پشت اسکناس، ساختمان اپرای دولتی وین دیده می‌شود؛ بنایی که برای بسیاری نماد موسیقی و فرهنگ اتریش است.

ممبر تراکتس

۱۲۶

ASAE7ARAHONESH.IR

ماهنامه اختصاصی مدیران فناوری‌های مالی ایران

- واحد پول: یورو (قبلاً شیلینگ اتریش)
- نماد: €
- بانک مرکزی: بانک ملی اتریش
- چاپ‌کننده اسکناس: شرکت OEBS (وین)
- نرخ تورم: ۳٫۷ درصد (مه ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: کاغذی
- جمعیت: ۹٫۱۰۷ میلیون نفر (رتبه ۹۹)
- مساحت: ۸۳٫۸۷۱ کیلومتر مربع (رتبه ۱۱۵)

تعداد حضور در جام جهانی ۱۷

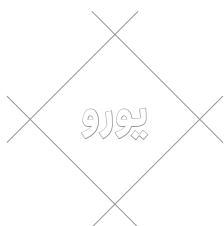

اسپانیا

پرتو تا بیش از یک قرن بخشی از زندگی روزمره مردم اسپانیا بود؛ پولی که از سال ۱۸۶۸ وارد نظام پولی این کشور شد و تا سال ۲۰۰۲ در گردش باقی ماند. انتشار اسکناس های پرتو تا سال ۱۸۷۴ توسط بانک اسپانیا آغاز شد و این اسکناس ها در طول جنگ داخلی، بحران های اقتصادی و تغییرات سیاسی بارها تغییر شکل دادند. با گذشت زمان و افزایش تورم، ارزش های بزرگ تری وارد گردش شدند؛ از اسکناس های ۵۰۰ و ۱۰,۰۰۰ پرتو تا آخرین سری اسکناس هایی که در سال ۱۹۹۲ معرفی شدند و به چهره های مهم تاریخ اکتشافات اسپانیا اختصاص داشتند. سرانجام پرتو تا سال ۱۹۹۹ به یورو متصل شد و سه سال بعد، در ۲۰۰۲، اسپانیایی ها برای همیشه با یکی از قدیمی ترین پول های اروپا خداحافظی کردند.

عمر تراکتس

۱۲۷

خرداد ۱۴۰۵

سال دهم
شماره یکصد و پنجم

▲ روی اسکناس ۱۰۰۰ پرتو، هرنان کورتس، فاتح مشهور اسپانیایی، دیده می شود؛ چهره ای که نامش با گسترش امپراتوری اسپانیا در قاره آمریکا گره خورده است. پشت اسکناس تصویری از فرانسیسکو پیزارو قرار دارد؛ کاشف و فاتح دیگری که نقش مهمی در تاریخ استعمار اسپانیا داشت.

▲ اسکناس ۲۰۰۰ پرتو به خوزه سلستینو موتیس، گیاه شناس و دانشمند اسپانیایی، اختصاص دارد؛ شخصیتی که زندگی اش را صرف پژوهش های علمی و طبیعی کرد. در پشت آن، نمایی از باغ گیاه شناسی سلطنتی مادرید دیده می شود؛ مکانی که یادآور میراث علمی و پژوهشی اسپانیا است.

▲ کریستف کلمب روی اسکناس ۵۰۰۰ پرتو تا به حضور دارد؛ دریانوردی که سفرهایش مسیر تاریخ جهان را تغییر داد. در پشت اسکناس، کره حلقوی یا آزمایشی اسفردیده می شود؛ ابزاری نجومی که به عصر اکتشافات دریایی اشاره دارد.

▲ بزرگ ترین اسکناس پرتو تصویری از خوان کارلوس اول، پادشاه اسپانیا، را به نمایش می گذارد؛ چهره ای که با دوران مدرن این کشور پیوند خورده است. پشت اسکناس به خورخه خوان ای سانتاسیلیا اختصاص دارد؛ دانشمند و دریانورد اسپانیایی که به عنوان یکی از مهم ترین چهره های علمی اسپانیا شناخته می شود.

- واحد پول: یورو (قبلاً پرتو)
- نماد: €
- بانک مرکزی: بانک اسپانیا
- چاپ کننده اسکناس: Fábrica Nacional de Moneda y Timbre
- نرخ تورم: ۳٫۲ درصد (مه ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: کاغذی
- جمعیت: ۴۷٫۸۵۰ میلیون نفر (رتبه ۳۴)
- مساحت: ۵۰۵٫۹۹۲ کیلومتر مربع (رتبه ۵۲)

واحد پول رسمی این کشور امروز یورو است.

آلمان

پس از جنگ جهانی دوم، آلمان غربی در سال ۱۹۴۸ «مارک آلمان» یا دویچه مارک را معرفی کرد؛ پولی که جایگزین رایش مارک شد و خیلی زود به یکی از باثبات‌ترین ارزهای جهان تبدیل شد. این ارز نقش مهمی در بازسازی اقتصاد آلمان و دوران «معجزه اقتصادی» این کشور داشت. اسکناس‌های مارک آلمان طی دهه‌ها تغییر کردند و در سال‌های پایانی، تصاویر دانشمندان، هنرمندان و چهره‌های فرهنگی آلمان روی آنها نقش بست. سرانجام مارک آلمان در سال ۱۹۹۹ جای خود را به یورو داد و از سال ۲۰۰۲ اسکناس‌ها و سکه‌های یورو وارد گردش شدند.

تعداد حضور در جام جهانی ۲۱

▲ اسکناس ۱۰ مارکی با تصویر کارل فریدریش گوس، ریاضیدان و دانشمند مشهور آلمانی، و نمایی از شهر گوتینگن طراحی شده است. در پشت آن، یک سکستانت و دیگر عناصر علمی مرتبط با پژوهش‌های او دیده می‌شود؛ ابزاری علمی که به دستاوردهای گوس در ریاضیات و نجوم اشاره دارد.

▲ چهره آنته فون دروسته-هولشوف، شاعر برجسته آلمانی، روی اسکناس ۲۰ مارک نقش بسته و در کنار آن تصویری از شهر میزبورگ دیده می‌شود. در پشت اسکناس، قلم پر و درخت راش اروپایی دیده می‌شود؛ عناصری که به ادبیات و طبیعت مورد علاقه او اشاره دارند.

▲ روی اسکناس ۵۰ مارک، بالتازار نویمان، معمار مشهور دوره باروک، در کنار نمایی از شهر وورتسبورگ دیده می‌شود. پشت اسکناس تصویری از اقامتگاه مشهور وورتسبورگ قرار دارد؛ شاهکاری که از مهم‌ترین آثار معماری باروک اروپا محسوب می‌شود.

▲ کلارا شومان، پیانیست و آهنگساز مشهور آلمانی، شخصیت اصلی اسکناس ۱۰۰ مارکی است و در کنار او نام و تصویر لاپیز بیگ دیده می‌شود. پشت اسکناس، یک پیانوی بزرگ قرار گرفته که یادآور نقش مهم او در تاریخ موسیقی کلاسیک است.

مصرف تراکتس

۱۲۸

ASAE TAAAHONESH.IR
ماهنامه اختصاصی مدیران فناوری‌های مالی ایران

- واحد پول: یورو (قبلاً مارک آلمان)
- نماد: €
- بانک مرکزی: بوندس بانک آلمان
- چاپ‌کننده اسکناس: Bundesdruckerei و Giesecke+Devrient
- نرخ تورم: ۲/۶ درصد (مه ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: کاغذی
- جمعیت: ۸۳،۶۴۴ میلیون نفر (رتبه ۱۹)
- مساحت: ۳۵۷،۱۱۴ کیلومتر مربع (رتبه ۶۳)

تعداد حضور در جام جهانی ۱۵

واحد پول رسمی این کشور امروز یورو است.

بلژیک

فرانک بلژیک از سال ۱۸۳۲ و پس از استقلال این کشور از هلند وارد زندگی روزمره مردم شد؛ پولی که جای گیلدر را گرفت و بیش از ۱۷۰ سال در اقتصاد بلژیک حضور داشت. انتشار اسکناس‌ها ابتدا توسط چندین بانک و مؤسسه مالی انجام می‌شد، اما از سال ۱۸۸۱ بانک ملی بلژیک انتشار رسمی پول کاغذی را برعهده گرفت. سرانجام فرانک بلژیک در سال ۱۹۹۹ به یورو متصل شد و از سال ۲۰۰۲، اسکناس‌ها و سکه‌های یورو رسماً جای آن را گرفتند و به دوران فرانک بلژیک پایان دادند.

عمر تراکتس

۹۹۹

۱۲۹

خرداد ۱۴۰۵

سال دهم
شماره یکصد و پنجم

▲ روی اسکناس ۵۰۰ فرانک بلژیک، رنه ماگریت، نقاش مشهور سوررئالیست بلژیکی، در میان عناصر درختی و فضایی خیال‌گونه دیده می‌شود. پشت آن تصویری از چند انسان با چهره‌های نامشخص در کنار صندلی قرار دارد؛ اثری که فضای رازآلود و متفاوت ماگریت را بازتاب می‌دهد.

▲ چهره کنستانتن پرمکه، نقاش و مجسمه‌ساز بلژیکی، در کنار یک قایق بادبانی روی اسکناس ۱۰۰۰ فرانکی قرار گرفته است. پشت اسکناس تصویری از کارگری تنومند دیده می‌شود که اثری از کنستانتن پرمکه است که به زندگی روستایی و موضوعات مورد علاقه او اشاره دارد.

▲ اسکناس ۲۰۰۰ فرانکی به ویکتور اورتا، معمار مشهور سبک آرت‌نوو، اختصاص یافته و با جزئیات تزئینی فراوان طراحی شده است. در پشت اسکناس، عناصر معماری آرت‌نوو، گل‌ها و جزئیاتی از موزه اورتا دیده می‌شود که امضای بصری این سبک محسوب می‌شوند.

▶ بزرگ‌ترین اسکناس فرانک بلژیک، تصویر آلبرت دوم و پائولا را در کنار فضای نیم‌دایره‌ای پارلمان به نمایش می‌گذارد. در پشت اسکناس، گلخانه‌های سلطنتی لاکن و بخشی از مجموعه کاخ سلطنتی دیده می‌شوند؛ مجموعه‌ای باشکوه که با معماری شیشه‌ای خود شناخته می‌شود.

- واحد پول: یورو (قبلاً فرانک بلژیکی)
- نماد: €
- بانک مرکزی: بانک ملی بلژیک
- چاپ‌کننده اسکناس: National Bank of Belgium Printing Works
- نرخ تورم: ۴٫۰۸ درصد (مه ۲۰۲۴)
- جنس اسکناس: کاغذی
- جمعیت: ۱۱٫۷۷۴ میلیون نفر (رتبه ۸۳)
- مساحت: ۳۰۵۲۸ کیلومتر مربع (رتبه ۱۴۰)

واحد پول رسمی این کشور امروز یورو است.

پرتغال

اسکودو از سال ۱۹۱۱ و پس از انقلاب جمهوری خواهی پرتغال جای رثال را گرفت و تا سال ۲۰۰۲ پول رسمی این کشور باقی ماند. اسکناس های اسکودو در طول قرن بیستم بارها تغییر کردند؛ در سال های پایانی، ارزش های ۵۰۰ تا ۱۰,۰۰۰ اسکودویی در گردش بودند و آخرین سری اسکناس ها به چهره های مهم تاریخ پرتغال و عصر اکتشافات اختصاص داشت. سرانجام با پیوستن پرتغال به منطقه یورو، اسکودو از سال ۱۹۹۹ به یورو متصل شد و از اول ژانویه ۲۰۰۲، اسکناس ها و سکه های یورو رسماً جای آن را گرفتند.

تعداد حضور در جام جهانی ۹

▲ پدرو آلوارس کابرال، دریانوردی که با کشف برزیل شناخته می شود، روی اسکناس ۱۰۰۰ اسکودویی حضور دارد. در پشت اسکناس، کشتی کابرال، در کنار گیاهان و جانوران برزیل دیده می شود؛ اشاره ای مستقیم به سفرهایی که نقشه جهان را تغییر داد.

▲ اسکناس آبی رنگ ۲۰۰۰ اسکودویی به پارتولومئو دیاس اختصاص دارد؛ دریانوردی که برای نخستین بار دماغه امید نیک را دور زد. پشت آن، کاراوهل های پرتغالی و نقشه ای تاریخی قرار گرفته اند؛ تصاویری که روح عصر اکتشافات دریایی را زنده می کنند.

▲ واسکو دا گاما، دریانوردی که مسیر دریایی اروپا به هند را پیدا کرد، شخصیت اصلی این اسکناس است. در پشت اسکناس، یک کشتی بادبانی و بخشی از نقش نگاره «ورود واسکو دا گاما» دیده می شود؛ تصاویری که به یکی از مهم ترین سفرهای تاریخ اشاره دارند.

▶ بزرگ ترین اسکناس اسکودو پرتغال تصویری از شاهزاده هنری دریانورد را به نمایش می گذارد؛ شخصیتی که نقش مهمی در آغاز عصر اکتشافات داشت. پشت اسکناس، یک کاراوهل پرتغالی و نسخه ای از کتاب «وقایع گینه» دیده می شود؛ آثاری که یادآور جاه طلبی دریایی پرتغال در سده پانزدهم هستند.

عمر تراکتس

۱۳۰

ASAE*TAARAHONESH.IR

ماهنامه اختصاصی مدیران فناوری های مالی ایران

- واحد پول: یورو (قبلاً اسکودو)
- نماد: €
- بانک مرکزی: بانک پرتغال
- چاپ کننده اسکناس: Valora (کارگادو)
- نرخ تورم: ۳/۳ درصد (مه ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: کاغذی
- جمعیت: ۱۰,۳۹۵ میلیون نفر (رتبه ۹۴)
- مساحت: ۹۲,۰۹۰ کیلومتر مربع (رتبه ۱۱۱)

تعداد حضور در جام جهانی ۱۷

واحد پول رسمی این کشور امروز یورو است.

فرانسه

فرانک برای بیش از دو قرن پول رسمی فرانسه بود، اما ریشه‌هایش به قرون وسطی و نظام پولی قدیمی این کشور می‌رسید. اسکناس‌های فرانک از اواخر قرن هجدهم وارد گردش شدند و در طول جنگ‌ها، تورم و تغییرات اقتصادی بارها دستخوش تغییر شدند. در سال ۱۹۶۰، فرانسه «فرانک جدید» را معرفی کرد و هر ۱۰۰ فرانک قدیمی معادل یک فرانک جدید شد؛ اقدامی که برای بازتنظیم نظام پولی پس از دهه‌ها تورم انجام شد. سرانجام فرانک فرانسه از سال ۱۹۹۹ به یورو متصل شد و تا سال ۲۰۰۲، اسکناس‌ها و سکه‌های یورو جای آن را گرفتند.

معماران کلاس

۱۳۱

خرداد ۱۴۰۵

سال دهم
شماره یکصد و پنجم

- واحد پول: یورو (قبلاً فرانک)
- نماد: €
- بانک مرکزی: بانک فرانسه
- چاپ‌کننده اسکناس: چاپخانه بانک فرانسه در شامالی‌یر (Chamalières)
- نرخ تورم: ۲٫۴ درصد (مه ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: کاغذی
- جمعیت: ۶۶٫۷۴۶ میلیون نفر (رتبه ۲۳)
- مساحت: ۵۵۱٫۶۹۵ کیلومتر مربع (رتبه ۴۹)

▲ روی اسکناس ۵۰ فرانکی، آنتوان دو سنت‌اکزوپری، نویسنده و خلبان مشهور فرانسوی، دیده می‌شود؛ چهره‌ای که بیشتر با «شازده کوچولو» شناخته می‌شود. پشت اسکناس، هواپیمای دوباله برگه ۱۴ در کنار عناصر مرتبط با جهان شازده کوچولو دیده می‌شود.

▲ اسکناس ۱۰۰ فرانکی به پل سزان، نقاش برجسته فرانسوی، اختصاص دارد؛ هنرمندی که از او به عنوان یکی از پایه‌گذاران هنر مدرن یاد می‌شود. در پشت اسکناس، تصویری از میوه‌ها و عناصر برگرفته از نقاشی‌های سزان دیده می‌شود؛ ادای احترامی به سبک طبیعت‌بی‌جان او.

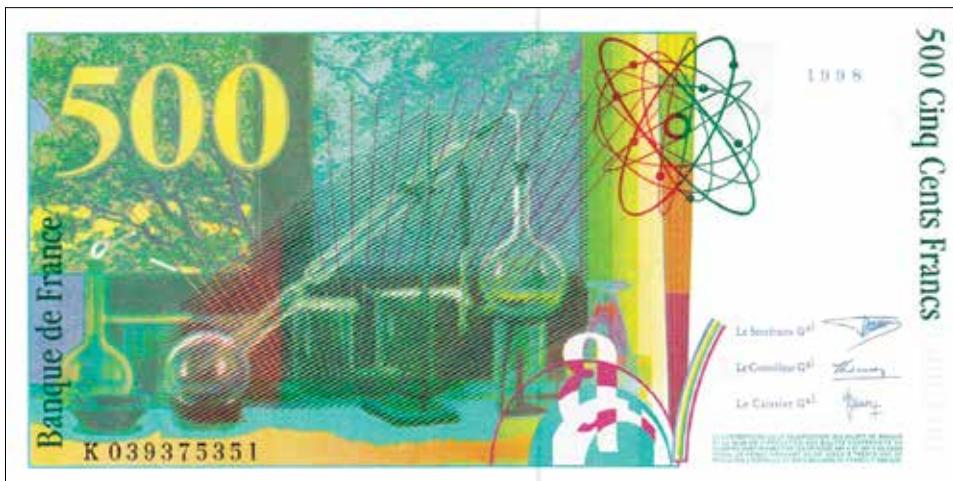
▲ گستاو ایفل، مهندس و معمار مشهور فرانسوی، روی اسکناس ۲۰۰ فرانکی حضور دارد؛ مردی که نامش با برج ایفل گره خورده است. پشت اسکناس، نمایی از سازه و پایه‌های برج ایفل دیده می‌شود؛ شاهکاری مهندسی که به یکی از نمادهای فرانسه تبدیل شده است.

▲ گستاو ایفل، مهندس و معمار مشهور فرانسوی، روی اسکناس ۲۰۰ فرانکی حضور دارد؛ مردی که نامش با برج ایفل گره خورده است. پشت اسکناس، نمایی از سازه و پایه‌های برج ایفل دیده می‌شود؛ شاهکاری مهندسی که به یکی از نمادهای فرانسه تبدیل شده است.

▲ گستاو ایفل، مهندس و معمار مشهور فرانسوی، روی اسکناس ۲۰۰ فرانکی حضور دارد؛ مردی که نامش با برج ایفل گره خورده است. پشت اسکناس، نمایی از سازه و پایه‌های برج ایفل دیده می‌شود؛ شاهکاری مهندسی که به یکی از نمادهای فرانسه تبدیل شده است.

واحد پول رسمی این کشور امروز یورو است.

کرواسی

تا کمتر از سه دهه پیش، مردم کرواسی خریدهای روزمره‌شان را با «کونا» انجام می‌دادند؛ پولی که از سال ۱۹۹۴ جای دینار کرواسی را گرفت و نامش را از پوست سمور، یکی از ابزارهای تاریخی مبادله در منطقه، وام گرفت. اسکناس‌های کونا با چهره‌های مهم تاریخ کرواسی در یک سو و بناهای معماری در سوی دیگر طراحی شدند و حتی ظاهر کلی آنها یادآور اسکناس‌های مارک آلمان بود. نخستین سری اسکناس‌ها در سال ۱۹۹۳ منتشر شدند و بعدها با نسخه‌هایی امن‌تر جایگزین شدند. سرانجام در اول ژانویه ۲۰۲۳، کرواسی با کونا خداحافظی کرد و یورو رسماً جای آن را گرفت.

تعداد حضور در جام جهانی ۲

▲ روی کوچک‌ترین اسکناس کونا، تصویر فران کرسستو فرانکوپان و پتار زرینسکی دیده می‌شود؛ دو چهره تاریخی که به نماد مقاومت و استقلال خواهی کرواسی تبدیل شدند. پشت اسکناس، قلعه قدیمی وارژدین و نقشه معماری آن قرار دارد؛ بنایی که بخشی از میراث تاریخی شمال کرواسی را نشان می‌دهد.

▲ اسکناس آبی رنگ ۵۰ کونا به ایوان گوندولیچ، شاعر و نویسنده مشهور کروات، اختصاص دارد؛ چهره‌ای که نامش با ادبیات کلاسیک کرواسی گره خورده است. در پشت آن، نمایی از شهر قدیمی دوبروونیک و کاخ رکتور دیده می‌شود؛ تصاویری که یادآور شکوه تاریخی این شهر ساحلی هستند.

▲ روی اسکناس ۱۰۰ کونا، تصویر بان ایوان ماژورانچ در کنار لوح باشکادیده می‌شود؛ یکی از مهم‌ترین اسناد تاریخی زبان و هویت کروات. پشت اسکناس به کلیسای جامع سنت ویتنوس در شهر ریه‌کا اختصاص دارد و در کنار آن، طرح معماری این بنا نیز دیده می‌شود.

▶ بزرگ‌ترین اسکناس کونا تصویری از آنته استارچویچ را به نمایش می‌گذارد؛ سیاستمداری که یکی از چهره‌های مهم ملی‌گرایی کروات محسوب می‌شود. پشت اسکناس، مجسمه شاه تومیسلاو در کنار کلیسای جامع زاگرب دیده می‌شود؛ دو نمادی که به تاریخ سیاسی و مذهبی کرواسی اشاره دارند.

مهر تراکتس

۱۴۲

ASAEETAAAHONESH.IR

ماهنامه اختصاصی مدیران فناوری‌های مالی ایران

- واحد پول: یورو (قبلاً کونا)
- نماد: €
- بانک مرکزی: بانک ملی کرواسی
- چاپ‌کننده اسکناس: چاپخانه اختصاصی ندارد و توسط چاپخانه‌های مورد تأیید یوروسیس‌تم چاپ می‌شوند.
- نرخ تورم: ۵٫۲ درصد (مه ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: کاغذی
- جمعیت: ۳٫۸۲۲ میلیون نفر (رتبه ۱۳۰)
- مساحت: ۵۶٫۵۹۴ کیلومتر مربع (رتبه ۱۲۷)

هلند

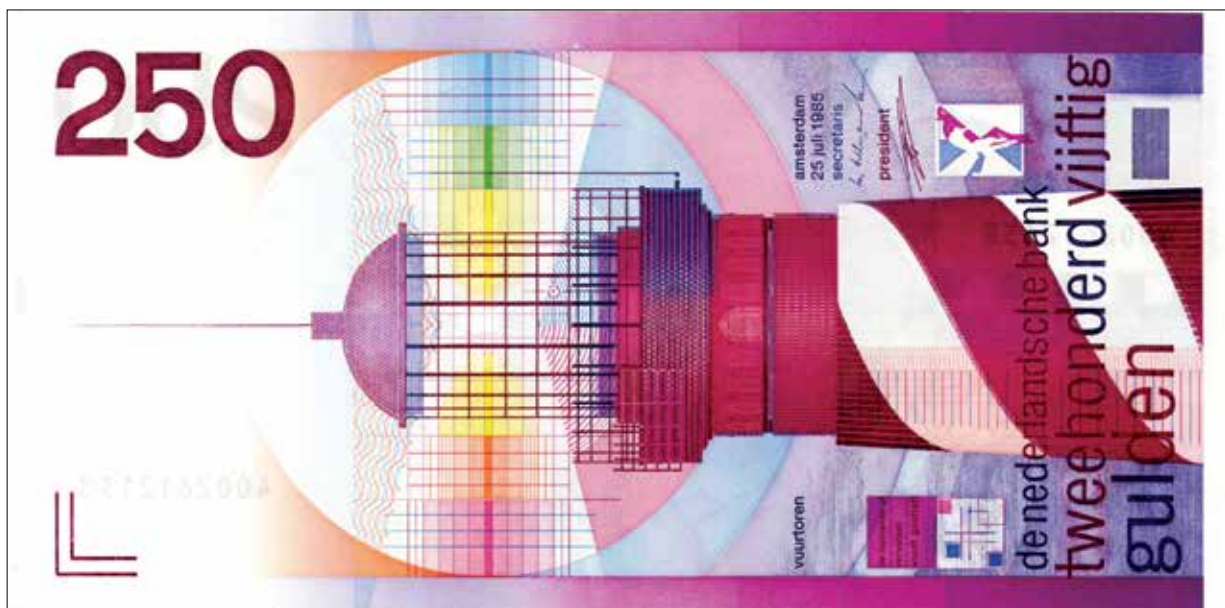

واحد پول رسمی این کشور امروز یورو است.

پیش از آنکه یورو وارد جیب مردم هلند شود، قرن‌ها گیلدر در این کشور جریان داشت؛ پولی که از سال ۱۴۳۴ به گردش درآمد و آن قدر در تجارت اروپا نفوذ کرد که در قرن‌های هفدهم و هجدهم عملاً به یکی از ارزهای مرجع قاره تبدیل شد. اسکناس‌های گیلدر هم مثل خود این ارز، مسیر طولانی‌ای را طی کردند؛ از اسکناس‌های اولیه قرن نوزدهم تا مجموعه‌های مدرن و متفاوتی که در سال‌های پایانی با طراحی‌های انتزاعی، رنگ‌های شاخص و ویژگی‌های امنیتی پیشرفته منتشر شدند. اگرچه از سال ۱۹۹۹ گیلدر به‌طور رسمی به زیرواحد ملی یورو تبدیل شد، اما مردم هلند همچنان تا سال ۲۰۰۲ با گیلدر خرید می‌کردند؛ سالی که یورو سرانجام جای آن را گرفت.

تعداد حضور در جام جهانی ۱۲

▲ اسکناس ۲۵۰ گیلدری با تصویر فانوس دریایی وستریخت شناخته می‌شود؛ یکی از نمادهای شناخته‌شده سواحل هلند. پشت آن، خط ساحلی، منطقه بورنریف و فهرستی از جزایر فریزی غربی دیده می‌شود؛ طراحی‌ای که ارتباط هلند با دریا را به نمایش می‌گذارد.

▲ اسکناس زردرنگ ۵۰ گیلدری بیشتر با گل آفتابگردانش شناخته می‌شود؛ طراحی که آن را به یکی از متفاوت‌ترین اسکناس‌های اروپا تبدیل کرد. پشت اسکناس، پولدرهای آی‌سل‌میر، نقشه فلفلولاند و مزرعه‌ای از آفتابگردان‌ها دیده می‌شود؛ تصاویری از نبرد هلندی‌ها با آب و ساختن سرزمین. این اسکناس بخشی از مجموعه مشهور «آفتابگردان» بود که در دهه ۱۹۸۰ طراحی شد و به دلیل رنگ‌های جسورانه و طراحی مدرنش جوایز متعددی دریافت کرد.

▲ اسکناس ۲۵ گیلدری به بیان پیتروزون سوبلیتیک، آهنگساز و موسیقی‌دان برجسته هلندی، اختصاص دارد. در پشت آن، موج‌های صوتی و عناصر مرتبط با موسیقی دیده می‌شود؛ طراحی‌ای که به جای روایت تصویری، موسیقی را به تصویر کشیده است.

► بزرگ‌ترین اسکناس گیلدر به باروخ اسپینوزا، فیلسوف مشهور هلندی، اختصاص داشت. پشت اسکناس به‌جای بناها یا مناظر، از الگوهای مثلثی و اشکال هندسی استفاده شده بود؛ طراحی انتزاعی و متفاوتی که این اسکناس را به یکی از خاص‌ترین اسکناس‌های هلند تبدیل کرد.

عمر تراکتس

۱۳۳

خرداد ۱۴۰۵

سال دهم
شماره یکصد و پنجم

- واحد پول: یورو (قبلاً گیلدر)
- نماد: €
- بانک مرکزی: بانک مرکزی هلند
- چاپ‌کننده اسکناس: Joh. Enschedé در شهر هارلم
- نرخ تورم: ۳٫۵ درصد (مه ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: کاغذی
- جمعیت: ۱۸٫۴۴۸ میلیون نفر (رتبه ۷)
- مساحت: ۴۱٫۸۵۰ کیلومتر مربع (رتبه ۱۳۴)

واحد پول رسمی این کشور امروز یورو است.

ایتالیا

لیرا که نامش از واژه «لیبرا» در نظام پولی قرون وسطی گرفته شده، نخستین بار در سال ۱۸۰۷ توسط پادشاهی ناپلئونی ایتالیا معرفی شد و پس از یکپارچه شدن ایتالیا در سال ۱۸۶۱، به پول رسمی این کشور تبدیل شد. ایتالیا در سال ۱۸۶۵ به اتحادیه پولی لاتین پیوست و ارزش لیرا با فرانک فرانسه، بلژیک و سوئیس هم‌تراز شد. اما قرن بیستم برای لیرا آسان نبود؛ دو جنگ جهانی، تورم، کاهش ارزش پول و سال‌ها بی‌ثباتی اقتصادی باعث شد ارزش لیرا به تدریج کاهش پیدا کند و صفرهای زیادی به قیمت‌ها اضافه شود. سرانجام، در اول ژانویه ۱۹۹۹، یورو جای لیرا را به‌عنوان واحد حسابداری گرفت و از سال ۲۰۰۲ اسکناس‌ها و سکه‌های یورو وارد گردش شدند.

تعداد حضور در جام جهانی ۱۸

▶ پرتزه گولیلومارکونی، پیشگام ارتباطات بی‌سیم، بخش اصلی روی اسکناس ۲۰۰۰ لیرا را تشکیل می‌دهد و خطوط هندسی اطرافش حال و هوای فناوری و انتقال امواج را تداعی می‌کنند. در پشت اسکناس، دکل‌های مخابراتی، دستگاه‌های تلگراف، کشتی و تجهیزات ارتباطی کنار هم قرار گرفته‌اند تا داستان شکل‌گیری دنیای مخابرات را روایت کنند.

▶ روی اسکناس ۵۰ هزار لیرا، برنینی با همان نگاه شناخته‌شده‌اش دیده می‌شود؛ هنرمندی که معماری، مجسمه‌سازی و باروک ایتالیا را متحول کرد. پشت اسکناس تصویری پویا از مجسمه سوارکار، عناصر معماری و جزئیات باروک را به نمایش می‌گذارد؛ گویی بخشی از رم تاریخی روی کاغذ چاپ شده است.

▶ پرتزه کاراواجو روی اسکناس ۱۰۰ هزار لیرا در کنار بخشی از آثارش قرار گرفته و طراحی کلی آن یادآور همان بازی مشهور نور و سایه در نقاشی‌های اوست. در پشت، سبیدی پر از میوه‌ها و عناصر طبیعت بی‌جان دیده می‌شود؛ آثار این نقاش ایتالیایی.

▶ بزرگ‌ترین اسکناس لیرا تصویری از رافائل را در خود جای داده؛ هنرمندی که نامش با رنسانس ایتالیا گره خورده است. پشت اسکناس الهام‌گرفته از «مکتب آتن» است؛ جمعی از فیلسوفان، متفکران و شاگردان که در فضایی باشکوه گرد آمده‌اند و میراث فکری رنسانس را به تصویر می‌کشند.

مهرتراکش

۱۳۴

ASAE7ARRAHONESH.IR

ماهنامه اختصاصی مدیران فناوری‌های مالی ایران

- واحد پول: یورو (قبل‌لیرا)
- نماد: €
- بانک مرکزی: بانک ایتالیا
- چاپ‌کننده اسکناس: چاپخانه بانک ایتالیا در رم
- نرخ تورم: ۳٫۲ درصد (مه ۲۰۲۶)
- جنس اسکناس: کاغذی
- جمعیت: ۵۸٫۹۲۶ میلیون نفر (رتبه ۲۵)
- مساحت: ۳۰۱٫۳۳۶ کیلومتر مربع (رتبه ۷۳)